

Polanica-Zdrój
ŹRÓDŁO ZDROWIA

GMINA POLANICA-ZDRÓJ

ŹRÓDŁO ZDROWIA

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POLANICA-ZDRÓJ NA LATA 2022-2027

Polanica-Zdrój, marzec 2022

Opracowanie:

INSTYTUT MAXA WEBERA sp. z o.o.

58 - 330 Jedlina Zdrój, ul. Warszawska 20

KRS: 0000835452, REGON: 385914701

NIP: 8863012214

Zespół:

Dr Jerzy Tutaj, Wojciech Tutaj, Dorota Kondratowicz,

Dr hab. Paweł Bartoszczuk, profesor SGH

Na zlecenie:

URZĄD MIEJSKI W POLANICY-ZDROJU

ul. Jarosława Dąbrowskiego 3

57-320 Polanica-Zdrój

telefon: 74 868-06-00

faks: 74 868-10-46

Adres e-mail:

um@polanica.pl

Szanowni Państwo,

oddajemy w Państwa ręce najważniejszy dokument, który uchwała władza samorządowa w naszym mieście - Strategię Rozwoju Gminy Polanica - Zdrój na lata 2022-2027. Myślenie strategiczne to sposób na osiągnięcie sukcesu. Strategię należy zdefiniować, a następnie redefiniować, działać wyprzedzająco i implementować własne działania zgodnie z potrzebami mieszkańców, kuracjuszy, turystów, przedsiębiorców, inwestorów, gości. Dokument ten będzie ważnym narzędziem w sięganiu po środki zewnętrzne, przede wszystkim pochodzące z polityki spójności Unii Europejskiej. Główne kierunki działania w wymiarze gospodarczym, przestrzennym i społecznym zostały zdefiniowane w celach strategicznych:

Zwiększenie atrakcyjności turystycznej Polanicy - Zdroju

Dalsza poprawa jakości życia mieszkańców Polanicy - Zdroju

Harmonijny rozwój usług dla mieszkańców oraz gości Polanicy - Zdroju

Rozwój przedsiębiorczości oraz cyfryzacji na terenie Gminy

Zrównoważony rozwój Gminy Polanica - Zdrój

Poprawa współpracy i komunikacji w Gminie Polanica - Zdrój

Wizją rozwoju gminy Polanica - Zdrój - tym obrazem, do którego będziemy dążyć jest:

KURORT W HARMONII

POMIĘDZY NATURĄ A NOWOCZESNĄ TECHNOLOGIĄ,

POMIĘDZY JAKOŚCIĄ ŻYCIA WSZYSTKICH MIESZKAŃCÓW

A SATYSFAKcją TURYSTÓW, TWORZĄCY WSPÓLNOTĘ DZIAŁAJĄCĄ ODPOWIEDZIALNIE, GOSPODARNIE I SOLIDARNIE, DUMNĄ ZE SWOJEJ MAŁEJ OJCZYZNY

Jestem przekonany, że Polanica - Zdrój staje się i będzie stawała się dobrym miejscem do życia. Bardzo dziękuję wszystkim zaangażowanym w opracowanie dokumentu za wykonanie dobrej pracy dla naszej gminy.

Mateusz Jellin

Burmistrz Miasta Polanica-Zdrój

Spis treści

Spis treści	4
Wprowadzenie	6
DIAGNOZA SPOŁECZNA, GOSPODARCZA I PRZESTRZENNA GMINY POLANICA - ZDRÓJ	13
Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej	14
Gmina w oczach mieszkańców	27
Analiza SWOT	31
Potencjały i wyzwania rozwojowe	34
PLAN STRATEGICZNY	35
Kierunki rozwojowe	39
Cel główny	39
Obszary strategicznej interwencji	39
Cele strategiczne	40
Cel strategiczny 1.: Zwiększenie atrakcyjności turystycznej Polanicy – Zdroju	42
Cel strategiczny 2.: Poprawa infrastruktury drogowej i technicznej Polanicy – Zdroju	44
Cel strategiczny 3.: Harmonijny rozwój usług dla mieszkańców oraz gości Polanicy – Zdroju	44
Cel strategiczny 4.: Rozwój przedsiębiorczości oraz cyfryzacji na terenie Gminy Polanica–Zdrój	45
Cel strategiczny 5.: Racjonalne korzystanie z zasobów naturalnych	46
Cel strategiczny 6.: Poprawa współpracy i komunikacji w Gminie Polanica – Zdrój	47
Przestrzenny wymiar polityki rozwoju	49
System realizacji, monitoringu i ewaluacji	55
System wdrażania	55
Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie Strategii	55
Instrumenty wdrażania	58
Ramy finansowe i źródła finansowania	62
System monitorowania i ewaluacji	65
Macierz wskaźników rezultatu, oddziaływania i produktu	65
Aktualizacja i zmiana	68
System zarządzania ryzykiem	69
PLAN OPERACYJNY	74

OSI 1. Uzdrawisko i turystyka	75
OSI 2. Infrastruktura drogowa i techniczna	75
OSI 3. Edukacja, ochrona zdrowia, kultura i bezpieczeństwo	75
OSI 4. Przedsiębiorczość i cyfryzacja	75
OSI 5. Ochrona powietrza i zasobów naturalnych	76
OSI 6. Wizerunek i komunikacja w Gminie	76
Lista przykładowych projektów do realizacji w ramach Strategii:	77
OSI 1. Uzdrawisko i turystyka	77
OSI 2. Infrastruktura drogowa i techniczna	82
OSI 3. Edukacja, ochrona zdrowia, kultura i bezpieczeństwo	84
OSI 4. Przedsiębiorczość i cyfryzacja	87
OSI 5. Ochrona powietrza i zasobów naturalnych	90
OSI 6. Wizerunek i komunikacja	95
Zespół ds. opracowania Strategii Rozwoju Gminy Polanica-Zdrój na lata 2022-2027:	100

Polanica-Zdrój
ŹRÓDŁO ZDROWIA

**DLA MIESZKAŃCÓW, KURACJUSZY,
PRZEDSIĘBIORCÓW, INWESTORÓW
I GOŚCI**

Wprowadzenie

Zarządzanie strategiczne, monitoring efektów i nakładów oraz zaawansowane planowanie o charakterze partycypacyjnym są niezbędnym elementem skutecznego zarządzania jednostkami samorządu terytorialnego. Zmieniające się nowe uwarunkowania zewnętrzne, wynikające z celów i kierunków wsparcia jakie proponuje Komisja Europejska w ramach kolejnej perspektywy finansowej 2021–2027 oraz zmieniające się podejście do finansowania i współpracy z samorządami wynikające z polityk krajowych wpłynęły na zmiany dokumentów strategicznych na wszystkich szczeblach administracji publicznej w kraju.

Podstawę prawną opracowania dokumentu Strategii Rozwoju Gminy Polanica - Zdrój na lata 2022-2027 stanowi art. 10e. Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1378, 1834), który określa zarówno elementy strategii rozwoju, tryb procedowania i konsultowania i uzgadniania jej treści, a także sposób przyjmowania i zapewnienia zgodności z dokumentami strategicznymi. Zgodnie z ustawą strategia powinna zawierać wnioski z przeprowadzonej diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej, strategiczne cele rozwoju oraz kierunki działań podejmowanych dla ich osiągnięcia, rezultaty planowanych działań w ujęciu wskaźnikowym, model struktury funkcjonalno-przestrzennej, ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej, obszary strategicznej interwencji kluczowe dla rozwoju, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań, system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych oraz ramy i źródła finansowania.

Celem opracowania jest troska o zaspokojenie potrzeb mieszkańców, jak i rozwój infrastruktury technicznej, społecznej oraz wzrost gospodarczy jednostek samorządu terytorialnego, jak również konieczność dostosowania dokumentów do zmieniających się uwarunkowań prawnych, a także w obliczu kryzysu wywołanego epidemią Covid-19, wskazane jest posiadanie zintegrowanego dokumentu strategicznego sięgającego swoim horyzontem najbliższych 10 lat. Pragnąc aby przestrzeń Gminy Polanica - Zdrój była atrakcyjnym terenem do inwestowania i prowadzenia działalności gospodarczej oraz jednocześnie obszarem o wysokiej jakości życia, w którym mieszkańcy mogą zaspokajać różnorodne potrzeby społeczne i zawodowe, władze miasta przystąpiły do opracowania Strategii Rozwoju Gminy Polanica - Zdrój na lata 2022-2027. Dokument ten pozwoli zmierzyć się ze wspólnymi problemami i wyzwaniem oraz zdefiniować cele rozwoju wykorzystujące wspólne szanse i potencjał całej gminy.

Tryb opracowania. W dniu 14 lipca 2021 roku Rada Miejska w Polanicy - Zdroju na podstawie Uchwały Nr IX/61/2021 przystąpiła do prac nad utworzeniem i opracowaniem Strategii Rozwoju Gminy Polanica - Zdrój na lata 2022-2027, zwanej dalej Strategią. Etapy prac nad Strategią obejmowały:

Tabela 1.: Etapy prac nad Strategią

ETAP PRAC	Treść prac	Uczestnicy	Termin
1.	Podjęcie Uchwały Rady Miejskiej Polanicy - Zdroju w sprawie przystąpienia do opracowania „Strategii Rozwoju Gminy Polanica - Zdrój na lata 2022-2027”	Burmistrz, Rada Miejska	14.07.2021
2.	Wybór i zawarcie umowy z wykonawcą opracowującym Strategię	Burmistrz, Wiceburmistrz	14.07.2021
3.	Powołanie Miejskiego Zespołu ds. opracowywania „Strategii Rozwoju Gminy Polanica - Zdrój na lata 2022-2027”	Burmistrz	14.07.2021
4.	Przeprowadzenie badań wśród mieszkańców, turystów i przedsiębiorców Polanicy - Zdroju na temat funkcjonowania i kierunków rozwoju Gminy	Zespół wykonawcy, mieszkańcy, turyści i przedsiębiorcy w Polanicy - Zdroju	do 30 września 2021 r.
5.	Opracowanie diagnozy w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym oraz wniosków z diagnozy	Zespół wykonawcy, Zespół ds. opracowywania Strategii Rozwoju Gminy Polanica - Zdrój na lata 2022-2027	do 31 października 2021 r.
6.	Przeprowadzenie warsztatów strategicznych dla Zespołu ds. opracowania Strategii Rozwoju Gminy Polanica-Zdrój powołanego przez burmistrza	Zespół wykonawcy, Zespół ds. opracowywania Strategii Rozwoju Gminy Polanica - Zdrój na lata 2022-2027	do 31 października 2021 r.
7.	Opracowanie pierwszej wersji projektu Strategii Rozwoju Gminy Polanica-Zdrój	Zespół wykonawcy, Zespół ds. opracowywania Strategii Rozwoju Gminy Polanica - Zdrój na lata 2022-2027	do 30 listopada 2021 r.
8.	Nanoszenie uwag do Strategii Rozwoju Gminy Polanica-Zdrój po konsultacjach wewnętrznych	Zespół wykonawcy, Zespół ds. opracowywania Strategii Rozwoju Gminy Polanica - Zdrój na lata 2022-2027	do 15 grudnia 2021 r.
9.	Opracowanie ostatecznej wersji projektu Strategii Rozwoju Gminy Polanica - Zdrój do konsultacji	Zespół wykonawcy	do 31 grudnia 2021 r.

10.	Przekazanie projektu Strategii Rozwoju Gminy Polanica - Zdrój do konsultacji zewnętrznych	Zespół wykonawcy	do 1 stycznia 2022 r.
11.	Udostępnienie na stronach internetowych oraz tablicach informacji o konsultacjach, projektu Strategii zarówno e-formularz, jak i tradycyjną drogą do urzędu		od 1 stycznia 2022 r.
12.	Rozpoczęcie oficjalnych konsultacji społecznych: <ul style="list-style-type: none"> ● Spotkania w wirtualnym pokoju od godz. 15.00 do 17.00 w dniu 21 stycznia 2022 roku i w dniu 4 lutego 2022 roku ● Dyżury telefoniczne od godz. 13.00 do 18.00 w dniu 21 stycznia 2022 roku i w dniu 4 lutego 2022 roku ● Spotkania wirtualne dedykowane poszczególnym grupom – według ustaleń ● Spotkanie wirtualne dedykowane wszystkim radnym – termin do uzgodnienia 	Mieszkańcy, Przedsiębiorcy, Organizacje pozarządowe, Gminy z powiatu kłodzkiego, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska we Wrocławiu, Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Kłodzku, Zarząd Województwa Dolnośląskiego, Zespół ds. opracowywania Strategii Rozwoju Gminy Polanica - Zdrój na lata 2022-2027, Zespół Wykonawcy	od 13 stycznia 2022 do 22 lutego 2022 r.
13.	Przesłanie pism do zaopiniowania dokumentu do Zarządu Województwa Dolnośląskiego, RDOŚ, sąsiednim gminom, Wodom Polskim, itd.	Zespół Wykonawcy	do 10 stycznia 2022 r.
	Przesłanie pism do wprowadzania uwag wszystkim radnym, urzędnikom, jednostkom samorządowym poszczególnych Gmin, członkom Zespołów – warsztatów strategicznych, organizacjom pozarządowym i przedsiębiorcom	Zespół Wykonawcy	
14.	Opracowanie Prognozy oddziaływania na środowisko lub otrzymanie zgody na uwzględnienie Strategii Rozwoju bez prognozy z RDOŚ-u	Zespół Wykonawcy Regionalna Dyrekcja Ochrony we Wrocławiu Środowiska	do 31 stycznia 2022 r.
15.	Zatwierdzenie rekomendacji do uwag z konsultacji przez Zespół ds. opracowania strategii	Zespół ds. opracowywania Strategii Rozwoju Gminy Polanica - Zdrój na lata 2022-2027	do 9 marca 2022 r.

16.	Opracowanie sprawozdania z przebiegu i wyników konsultacji społecznych projektu Strategii i Ewaluacji Ex-ante	Zespół Wykonawcy	do 15 marca 2022 r.
17.	Opracowanie ostatecznej wersji Strategii Rozwoju Gminy Polanica - Zdrój na lata 2022-2027 – przekazanie dokumentu Zleceniodawcy	Zespół Wykonawcy	do 22 marca 2022 r.
18.	Podjęcie Uchwały Rady Miejskiej Polanicy - Zdroju w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Gminy Polanica - Zdrój na lata 2022-2027”	Burmistrz, Rada Miejska	do 31 marca 2022 r.

Źródło: opracowanie własne

Metodyka opracowania. Prace nad strategią prowadzone były metodą ekspercko-partycypacyjną (uczestniczącą), obejmującą pracę specjalnie powołanego Zespołu ds. opracowania Strategii Rozwoju Gminy Polanica - Zdrój na lata 2022-2027 (Zarządzenie nr 115/2021 Burmistrza Miasta Polanica-Zdrój z dnia 31.07.2021 r.) z zespołem wykonawcy, których celem było opracowanie planu strategicznego i operacyjnego w formie warsztatowej według procedury i pod kierunkiem zewnętrznego konsultanta (moderatora) oraz wkład koncepcyjny pracy ekspertów.

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Polanica - Zdrój, opracowana dla potrzeb Strategii Rozwoju Gminy Polanica - Zdrój na lata 2022-2027, wykonana została na podstawie art. 10a. Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057). Część diagnostyczna zawiera szczegółowe informacje o wielu dziedzinach ważnych dla funkcjonowania miasta. W syntetycznym ujęciu wskazuje jej główne uwarunkowania rozwoju, a porównanie z latami poprzednimi daje możliwość analizy zmian zachodzących na jej obszarze. Prezentacja aktualnej wewnętrznej i zewnętrznej sytuacji Gminy Polanica - Zdrój, pozwoliła wskazać wyzwania, jakie stoją przed gminą w kolejnych latach, a opracowanie stanowiło podstawę do dalszych pogłębionych analiz na etapie formułowania projektu Strategii. Diagnoza opracowana została przy wykorzystaniu źródeł pierwotnych, pochodzących z publicznie dostępnych zasobów statystycznych (GUS, BDL), Ministerstwa Finansów i udostępnionych przez Urząd Miejski informacji pozyskanych w toku badania opinii mieszkańców, przedsiębiorców i organizacji pozarządowych oraz warsztatów strategicznych prowadzonych dla potrzeb opracowania Strategii, a także źródeł wtórnych, obejmujących opracowania branżowe i informacje zawarte na stronach internetowych gminy.

Tabela 2.: Metodyka opracowania

Diagnoza społeczna, gospodarcza i przestrzenna obszaru Gminy Polanica – Zdrój			
Analiza danych statystycznych i danych przekazanych przez Urząd Miejski	Analiza wyników badania opinii mieszkańców, przedsiębiorców i organizacji pozarządowych itd.	Przegląd strategii, programów i planów Gminy Polanica - Zdrój	Przegląd strategii i programów rozwoju jednostek terytorialnych wyższego rzędu (województwo, kraj, UE)
Opracowanie wstępnych wniosków z diagnozy			
Pogłębione analizy w obszarach strategicznych			
Warsztaty strategiczne z udziałem Zespołu ds. opracowania Strategii			
Diagnoza uwarunkowań rozwojowych obszaru Gminy Polanica – Zdrój	Znajomość oczekiwań interesariuszy Gminy Polanica – Zdrój	Znajomość planów inwestycyjnych Gminy Polanica – Zdrój	
Opracowanie końcowych wniosków z diagnozy			

Źródło: opracowanie własne

Jednym z głównych celów Strategii Rozwoju Gminy Polanica - Zdrój na lata 2022-2027, jest realizacja zintegrowanych projektów, w tym inwestycyjnych stanowiących odpowiedź na zdiagnozowane na obszarze gminy potencjały i wyzwania. Dlatego w proces przygotowania i realizacji Strategii zostali zaangażowani lokalni liderzy: instytucje pozarządowe zajmujące się zagadnieniami realizowanymi przez Strategię, partnerzy społeczno-gospodarczy i inni. Włączenie w proces opracowania Strategii mieszkańców, przedsiębiorców organizacji pozarządowych i innych ma również istotne znaczenie mające na celu dostosowanie dokumentu Strategii do ich potrzeb oraz lokalnych realiów. Zastosowane formy włączania interesariuszy do prac nad strategią obejmowały: informowanie interesariuszy o powstającej strategii (strony www, portale społecznościowe), uzyskanie opinii i postulatów od interesariuszy (badanie opinii, konsultacje społeczne), współdecydowanie o konkretnych zapisach (konsultacje społeczne). Przy planowaniu działań na rzecz konkretnych grup społecznych uwzględniono głos przedstawicieli tych grup uznając, że mają oni najlepszą wiedzę o swoich potrzebach. Takie podejście pozwoli również na wprowadzenie w życie zasady empowerment i będzie wpływać na efektywność wdrażania dokumentu Strategii. Dla potrzeb tworzonej Strategii w terminie od 24 sierpnia do 11 września 2021 roku na terenie gminy przeprowadzone zostało badanie opinii mieszkańców. Ze względu na panujące warunki epidemiczne związane z epidemią SARS-CoV-2, wykorzystano podczas przeprowadzonych badań ankietę elektroniczną. W badaniach ilościowych zostało użyte wystandaryzowane narzędzie badawcze – kwestionariusz internetowy, zawierający pytania dotyczące wybranych obszarów badawczych – obejmujący zarówno pytania zamknięte (z gotową listą odpowiedzi do wyboru przez respondenta), jak otwarte (pozwalające na swobodną wypowiedź respondenta). W związku z tym, iż nie wszyscy mieszkańcy Gminy Polanica - Zdrój mają dostęp do infrastruktury teleinformatycznej przedmiotowa ankieta była również dostępna w siedzibie Urzędu Miejskiego w wersji papierowej. W badaniu wzięło udział 167 respondentów.

POLANICA-ZDRÓJ - NA ZDROWIE!

Strategia rozwoju Gminy Polanica - Zdrój na lata 2022-2027 przedstawia wizję i misję rozwoju miasta i gminy oraz wyznacza cele strategiczne i kierunki działania w perspektywie do 2027 roku.

Zaprogramowanie długoterminowego i wielokierunkowego rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego wymagało zidentyfikowania najważniejszych obszarów strategicznej interwencji kluczowych dla rozwoju miasta, do których należy:

UZDROWISKO I TURYSTYKA
INFRASTRUKTURA DROGOWA I TECHNICZNA
EDUKACJA, OCHRONA ZDROWIA I BEZPIECZEŃSTWO
PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I CYFRYZACJA
OCHRONA POWIETRZA I ZASOBÓW NATURALNYCH
WIZERUNEK I KOMUNIKACJA W GMINIE

Obrazem, do którego powinna dążyć Gmina Polanica – Zdrój - pożądaną wizją rozwoju jest:

KURORT W HARMONII
POMIĘDZY NATURĄ A NOWOCZESNĄ TECHNOLOGIĄ,
POMIĘDZY JAKOŚCIĄ ŻYCIA WSZYSTKICH MIESZKAŃCÓW A SATYSFAKCJĄ TURYSTÓW,
TWORZĄCY WSPÓLNOTĘ DZIAŁAJĄCĄ ODPOWIEDZIALNIE, GOSPODARNIE I SOLIDARNIE,
DUMNĄ ZE SWOJEJ MAŁEJ OJCZYZNY

Natomiast drogą do tej wizji, zapisaną jako misja jest:

KREOWANIE POSTAW AKTYWNOŚCI OBYWATELSKIEJ, WSPÓŁODPOWIEDZIALNOŚCI, WSPÓŁPRACY
ORAZ SOLIDARNOŚCI MIĘDZY MIESZKAŃCAMI, TURYSTAMI I POKOLENIAMI

Strategia rozwoju Gminy Polanica - Zdrój na lata 2022-2027 wskazuje na obszary w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej, których wsparcie w ramach istniejących uwarunkowań budżetowych, przyczyni się do najbardziej efektywnego rozwoju społeczno-gospodarczego miasta w zakładanym horyzoncie czasu. Dokument ten określa również system wdrażania, monitoringu i ewaluacji strategii oraz ramy finansowe i źródła finansowania. Prace nad Strategią rozwoju Gminy Polanica - Zdrój prowadzone były przy ścisłej współpracy z pracownikami Urzędu Miejskiego w Polanicy - Zdroju, gminnych jednostek organizacyjnych oraz uwzględniają wyniki badania opinii mieszkańców i konsultacji społecznych.

GMINA

POLANICA-ZDRÓJ

DIAGNOZA SPOŁECZNA, GOSPODARCZA I PRZESTRZENNA GMINY POLANICA - ZDRÓJ

Diagnoza społeczna, gospodarcza i przestrzenna Gminy Polanica - Zdrój zawiera szczegółowe informacje o wielu dziedzinach ważnych dla funkcjonowania gminy i jej mieszkańców. W syntetycznym ujęciu wskazuje jej główne uwarunkowania rozwoju, a porównanie z latami poprzednimi daje natomiast możliwość analizy zmian i tendencji. Zgodnie z teorią zrównoważonego rozwoju zakres tematyczny Diagnozy obejmuje 3 sfery:

- sfera środowiskowo-przestrzenna, w tym: charakterystyka położenia, transportu i komunikacji oraz najważniejszych aspektów środowiska przyrodniczego i jego ochrony, tj. jakości powietrza i klimatu akustycznego, gospodarki wodno-kanalizacyjnej, gospodarki odpadami, planowania przestrzennego i innych,
- sfera społeczna, w tym: analiza procesów demograficznych, zasobów mieszkaniowych oraz sektora edukacji, ochrony zdrowia, kultury, sportu i rekreacji, pomocy społecznej i innych,
- sfera gospodarcza, w tym: analiza struktury gospodarczej, przedsiębiorczości, rynku pracy, atrakcyjności inwestycyjnej i konkurencyjności, turystyki, finansów publicznych.

Zakres przestrzenny opracowania obejmuje administracyjną powierzchnię Gminy Polanicy - Zdrój. Źródła danych i informacji zostały ustalone przy wykorzystaniu źródeł pierwotnych, pochodzących z publicznie dostępnych zasobów statystycznych (GUS, BDL), Ministerstwa Finansów i udostępnionych przez Urząd Gminy, a także informacje pozyskane w toku badania opinii mieszkańców, przedsiębiorców i organizacji pozarządowych oraz warsztatów strategicznych prowadzonych dla potrzeb opracowania Strategii, a także źródeł wtórnych, obejmujących opracowania branżowe i informacje zawarte na stronach internetowych Gminy Polanicy - Zdrój. Wykorzystane w opracowaniu wskaźniki obejmują głównie wartości względne, odniesione do takich atrybutów podstawowych jak: powierzchnia, liczba ludności, liczba osób w wieku produkcyjnym i innych. Dla zapewnienia szczegółowości opracowania wykorzystane zostały również wskaźniki opisujące przyrodnicze, społeczne, infrastrukturalne aspekty funkcjonowania Gminy Polanica - Zdrój, w tym m.in. jakości środowiska naturalnego itp. W opracowaniu Diagnozy wykorzystane zostały najbardziej aktualne źródła danych i informacji dostępnych w momencie przygotowywania dokumentu. Na diagnozę składają się następujące części analityczne:

- analiza danych statystycznych w sferach: środowiskowo-przestrzennej, społecznej i gospodarczej,
- badanie opinii mieszkańców, przedsiębiorców i organizacji pozarządowych z obszaru Gminy Polanica - Zdrój,
- przegląd strategii, programów i planów rozwoju Gminy Polanicy - Zdrój i dokumentów strategicznych wyższego rzędu.

Schemat prac nad diagnozą przedstawiał się następująco:

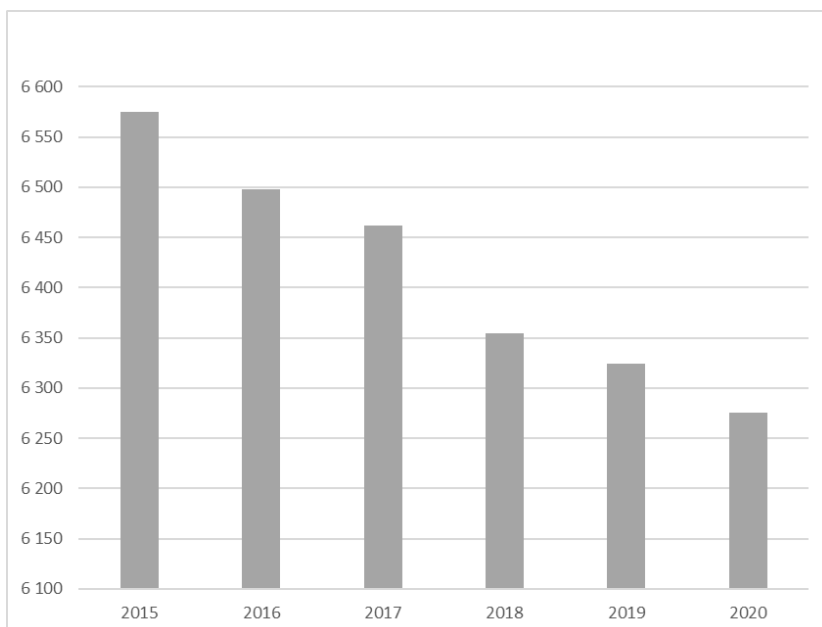
1. Analiza uwarunkowań rozwojowych obszaru Gminy Polanica - Zdrój
2. Analiza danych statystycznych i danych przekazanych przez Urząd Miejski
3. Analiza wyników badania opinii mieszkańców, przedsiębiorców i organizacji pozarządowych z obszaru Gminy Polanica - Zdrój
4. Przegląd strategii, programów i planów Gminy Polanica - Zdrój oraz jednostek terytorialnych wyższego rzędu (województwo dolnośląskie, kraj, UE)
5. Opracowanie wstępnych wniosków z diagnozy
6. Pogłębione analizy w obszarach strategicznych
7. Warsztaty strategiczne z udziałem Zespołu ds. opracowania Strategii Rozwoju Gminy Polanica - Zdrój na lata 2022-2027
8. Diagnoza uwarunkowań rozwojowych obszaru Gminy Polanica - Zdrój
9. Znajomość oczekiwań interesariuszy
10. Znajomość planów inwestycyjnych Gminy Polanica - Zdrój
11. Opracowanie końcowych wniosków z Diagnozy

Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej

DEMOGRAFIA

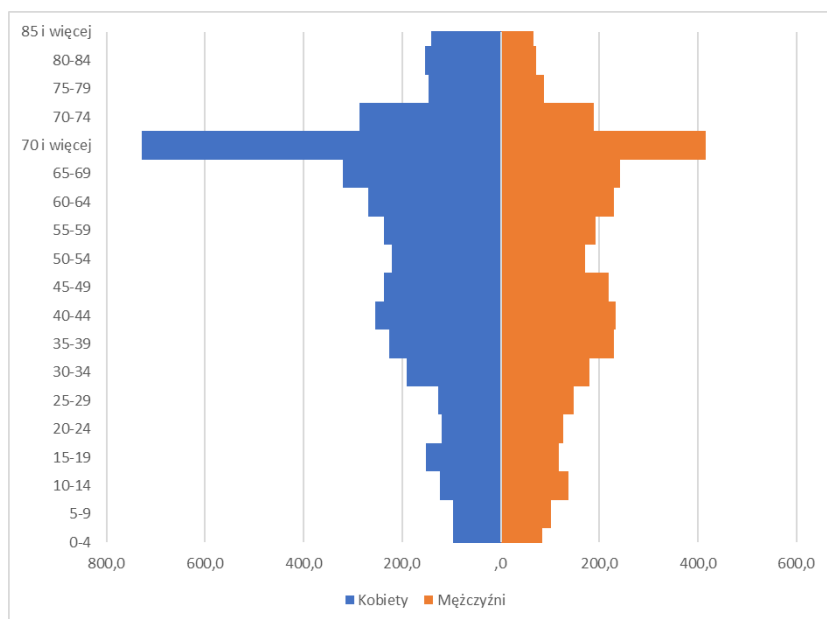
Od lat w Gminie Polanica-Zdrój utrzymuje się ujemny przyrost naturalny (w 2020 roku wynosił on 11,16, był niższy niż w powiecie kłodzkim (-5,86), niższy niż średnio w regionie (-2,0) oraz ujemne saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych. Wyzwaniem stojącym przed miastem jest ponadto starzejące się społeczeństwo – zmniejszająca się liczba osób w wieku produkcyjnym oraz rosnąca liczba osób w wieku poprodukcyjnym.

Dzieci i młodzież, czyli ludność w wieku przedprodukcyjnym (663 osoby) stanowią 10,6% wszystkich mieszkańców, zdecydowanie mniej niż przeciętnie w gminach w kraju. Z kolei ludność w wieku poprodukcyjnym obejmuje 31,7% mieszkańców, więcej niż na przykład w Kudowie-Zdroju, a odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem wynosi w mieście 30,8%. Wskaźnik obciążenia demograficznego tj. odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem wyniósł 27,2 %.

Rysunek 3. Liczba ludności Polanicy-Zdroju

Źródło: opracowanie na podstawie danych GUS

Rysunek 4. Struktura ludności Gminy miejskiej Polanica-Zdrój wg wieku (os.) [2020]

Źródło: opracowanie na podstawie danych GUS

Tabela 3. Liczba i struktura ludności gminy na tle grupy porównawczej [2015-2019]

L.p.	Nazwa jednostki	2015	2016	2017	2018	2019
1	Polanica-Zdrój	59.42	58.73	57.87	57.31	56.35
2	Średnia w grupie porównawczej	62.35	61.65	60.73	60.21	59.55
3	Średnia w powiecie	62.93	62.12	61.22	60.45	59.70
4	Średnia w województwie	63.86	63.24	62.54	61.84	61.19
5	Średnia w Polsce	62.91	62.57	62.13	61.70	61.24

Źródło: opracowanie na podstawie danych GUS

Prognoza demograficzna wskazuje, że liczba ludności na terenie gminy będzie się stale zmniejszać i w 2030 roku będzie o 8,6% niższa niż w 2019 roku, a udział osób w wieku poprodukcyjnym wzrośnie do 29,5%, w tym udział osób powyżej 65 lat do 26,5%. Wyzwaniem stojącym przed miastem są więc trzy ważne procesy: zmniejszająca się liczba ludności w wieku produkcyjnym, w tym niski odsetek ludzi młodych migrujących do innych miast, starzenie się społeczeństwa i spadek liczby ludności ogółem.

Sytuacja demograficzna w Polanicy-Zdroju jest niekorzystna ze względu na narastającą depopulację. Od lat utrzymujący się ujemny przyrost naturalny oraz ujemne saldo migracji powodują rosnące niedopasowanie miejsc pracy i usług oraz nadwyżkę miejsc pracy nad zasobami osób w wieku produkcyjnym. Dostrzega się także starzenie się społeczeństwa, co skutkuje koniecznością dostosowania przestrzeni publicznej oraz społecznej do potrzeb osób starszych.

POŁOŻENIE ADMINISTRACYJNE

Miasto Polanica – Zdrój to znany kurort uzdrowiskowo-turystyczny, zlokalizowany w południowej części województwa dolnośląskiego¹ przy

¹ Rozciągnięta południkowo zabudowa Polanicy-Zdroju wznosi się na wysokości ok. 370–560 m n.p.m. Najniższy punkt znajduje się nad Bystrzycą Dusznicką w centrum miasta, z kolei najwyższy w Sokołowce. Granice miasta sięgają do drogi krajowej nr 8 na północy poprzez Lipnik, Piekielną Górę, Wysoki Kamień,

granicy z Republiką Czeską. Gmina zlokalizowana jest u podnóża Gór Stołowych i Bystrzyckich. Od południa graniczy z gminą Bystrzyca Kłodzka, od południowego - wschodu z gminą Kłodzko, od północnego wschodu, północy i zachodu z gminą Szczytna. Jej centralna i północna część leży w Kotlinie Kłodzkiej, część północno-zachodnia wchodzi na płaszczyznę Szczytnika w Górach Stołowych, zaś południowa część gminy sięga Gór Bystrzyckich.

Granice administracyjne miasta na północy sięgają drogi krajowej nr 8, dalej biegną na południe przez Lipnik (wzniesienie 541 metrów w północnej części stoliwa Szczytnika), Piekelną Górę, Wysoki Kamień, przez Piekelną Dolinę, stokami Wolarza i Kamiennej Góry, po czym za Sokołówką i Nowym Wielisławiem – grzbietem Wzgórza Marii, przez dolinę Bystrzycy Dusznickiej na północ do drogi nr 8. Polanica-Zdrój, dzięki wodom mineralnym i unikalnemu mikroklimatowi zapewnia sezon turystyczny przez cały rok. Bogate walory przyrodolecnicze, atrakcyjne szlaki rowerowe i turystyczne, unikalne obiekty muzealne i kulturowe oraz rozbudowana baza noclegowa, a przy tym sąsiedztwo granicy z Republiką Czeską sprawiają, że miasto stanowi atrakcyjne miejsce zarówno dla turystów i kuracjuszy z kraju i z zagranicy.

Dostępność komunikacyjną miasta zapewnia droga krajowa DK nr 8, łącząca Polanicę-Zdrój z Kłodzkiem, a dalej z Wrocławiem i Warszawą, a z drugiej strony Republiką czeską, która stanowi fragment europejskiej trasy E67 północ-południe, łączącej Europę Środkową z Finlandią. Stan techniczny drogi krajowej jest zadowalający, jednak sposób organizacji i lokalizacja poszczególnych skrzyżowań stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa ruchu. Droga ta na wielu odcinkach nie odpowiada parametrom ruchu międzynarodowego. Natężenie ruchu na drodze kształtuje się znacznie powyżej średniej krajowej, jej geometria nie spełnia warunków widoczności pionowej i poziomej, ograniczona jest przepustowość drogi, brak jest płynności ruchu oraz możliwości wyprzedzania. Wszystkie te aspekty powodują, że odcinek Kudowa - Zdrój – Wrocław jest w czołówce odcinków krytycznych na drogach krajowych w Polsce. Czas przejazdu z ziemi kłodzkiej do stolicy województwa dolnośląskiego ze względu na stale wzrastające natężenie ruchu wydłuża się, doprowadzając do faktycznej peryferyzacji południa województwa. Potrzebę przebudowy tej drogi od lat sygnalizują również mieszkańcy przyległych do drogi gmin i powiatów. W związku z narastającym problemem zapewnienia bezpieczeństwa użytkownikom tej drogi organizowane są przez mieszkańców blokady drogowe mające na celu zwrócenie uwagi i zainteresowanie tym tematem odpowiedzialnych instytucji. Podjęto prace projektowe, mające na celu poprawienie bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Ponadto, przez gminę Polanica-Zdrój przebiega droga wojewódzka nr 388 relacji Ratno Dolne – Polanica-Zdrój – Bystrzyca Kłodzka, przebiegająca następującymi ciągami ulicznymi miasta: ul. Zdrojową, ul. Tranzytową, zachodnim odcinkiem ul. Kłodzkiej, ul. Warszawską i w obrębie dzielnicy Sokołówka (ul. Kościuszki). Przez miasto przebiega droga powiatowa nr 3240 D, relacji Szalejów Górny – Polanica-Zdrój – Szczytna. Przez miasto przebiega również droga powiatowa nr 3291 D, relacji Kłodzko – Szalejów Górny – Stary Wielisław – Polanica-Zdrój (do drogi wojewódzkiej nr 388).

Komunikacja kolejowa oparta jest głównie na dwóch połączeniach: Polanica-Zdrój – Kłodzko, a dalej Kłodzko – Wrocław. Kolej wykorzystywana jest głównie w ruchu pasażerskim, a dworzec PKP zlokalizowany jest w południowej części miasta. Obecnie prowadzona jest autobusowa komunikacja zastępcza ze względu na modernizację trasy kolejowej realizowane przez PKP PLK SA w 2021 r. na trasie Kłodzko Główne/ Kłodzko Miasto/ Polanica-Zdrój – Duszniki-Zdrój/ Kudowa - Zdrój. Największym przewoźnikiem realizującym drogowe przewozy osób na „powiatowych” liniach komunikacyjnych jest PKS w Kłodzku S.A. Przedsiębiorstwo Państwowej Komunikacji Samochodowej w Kłodzku obsługuje

---

Piekelną Dolinę, Wolarz, Wietrznik, który jest najwyższym wzniesieniem w granicach miasta, Kamienną Górę, po czym przez Zagajnik, na wschód od Sokołówki i Nowego Wielisławia, grzbietem Wzgórza Marii i przez Bystrzycę Dusznicką w stronę drogi krajowej nr 8.

bezpośrednie połączenia z Polanicą-Zdrojem i takimi miastami jak: Gorzów Wielkopolski, Kraków, Warszawa, Wrocław oraz Zielona Góra. Przejazdy z Warszawy/Wrocławia/Berlina do Polanicy oferuje przewoźnik „FlixBus”, sprzedający bilety przez stronę internetową. W promieniu do 120 km i maksymalnym czasie dojazdu do 2h od miasta zlokalizowane są 3 międzynarodowe porty lotnicze: Wrocław – Strachowice, Pardubice oraz Praga.

Liczba miejsc parkingowych wynosi ok. 450 na parkingach dzierżawionych od miasta przez Miejski Zakład Komunalny, są jeszcze parkingi: przy Intermarche, Kłodzka 7, na ul. Łąkowej, Spółdzielców, podaż wynosi ok. 200 miejsc.

Polanica-Zdrój położona jest w regionie o dużym potencjale turystycznym, jednak ze względu na niezadowalającą dostępność komunikacyjną nie wykorzystuje tego potencjału w pełni. Najistotniejszymi problemami w obszarze komunikacji są: niedostosowana do potrzeb turystyki infrastruktura drogowa i kolejowa, przede wszystkim zaś niewłaściwa organizacja oraz zbyt wysokie natężenie ruchu drogowego na DK 8 oraz duże natężenie ruchu pasażerskiego w transporcie kolejowym w godzinach szczytu.

INFRASTRUKTURA KOMUNIKACYJNA

Przez obszar gminy przebiega droga wojewódzka nr 388 będąca w dobrym stanie technicznym. Blisko 74,6% dróg gminnych posiada nawierzchnię ulepszoną, a 25,4% gruntową. Około 65% z nich wymaga remontów lub modernizacji – 15% jest w stanie bardzo złym, 50% w złym, stan około 20% oceniony został jako zadowalający, 10% jako dobry, a 5% jako bardzo dobry.

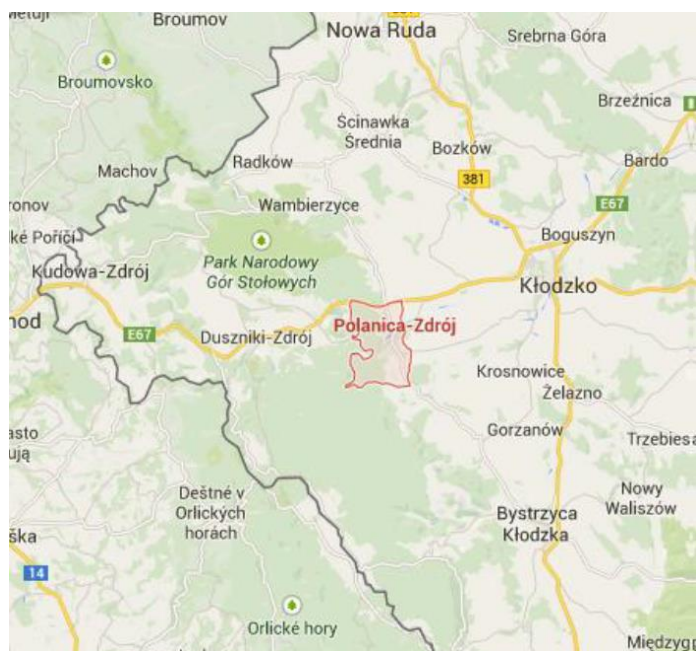
Przez obszar miasta prowadzą również drogi rowerowe pozostające w zarządzie Gminy Polanica-Zdrój, w tym szlaki rowerowe - Zielony, Żółty i Czerwony. Parkingi na terenie miasta zapewniają ponad 400 miejsc postojowych dla samochodów osobowych oraz autobusów. Na terenie miasta zlokalizowanych jest 5 przystanków przeznaczonych i przystosowanych do korzystania przez przewoźników transportu komunikacji publicznej. Słabość komunikacji publicznej skutkuje intensywnym użytkowaniem samochodów osobowych, które przyczyniają się do zwiększenia niskiej emisji. W dalszej perspektywie warto również zwrócić uwagę na konieczność zapewnienia ekologicznego transportu przystosowanego do przewozu seniorów, osób niepełnosprawnych, wózków dziecięcych oraz większego sprzętu sportowego.

W obszarze infrastruktury komunikacyjnej uwagi wymagają konieczność zwiększenia dostępności i upowszechnienie środków transportu zmniejszających niską emisję - w szczególności komunikacja zbiorowa.

ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

Miasto Polanica-Zdrój położone jest na pograniczu Gór Stołowych i Pogórza Orlickiego w dolinie Bystrzycy Dusznickiej u podnóża masywu Piekielnej Góry (południowo-wschodni kraniec Gór Stołowych), a południowa część miasta (dzielnica Sokołówka) na zboczach Gór Bystrzyckich. Położenie Polanicy-Zdroju decyduje o łagodniejszym klimacie od miejscowości położonych w Kotlinie Kłodzkiej.

Schemat 1. Położenie gminy Polanica-Zdrój

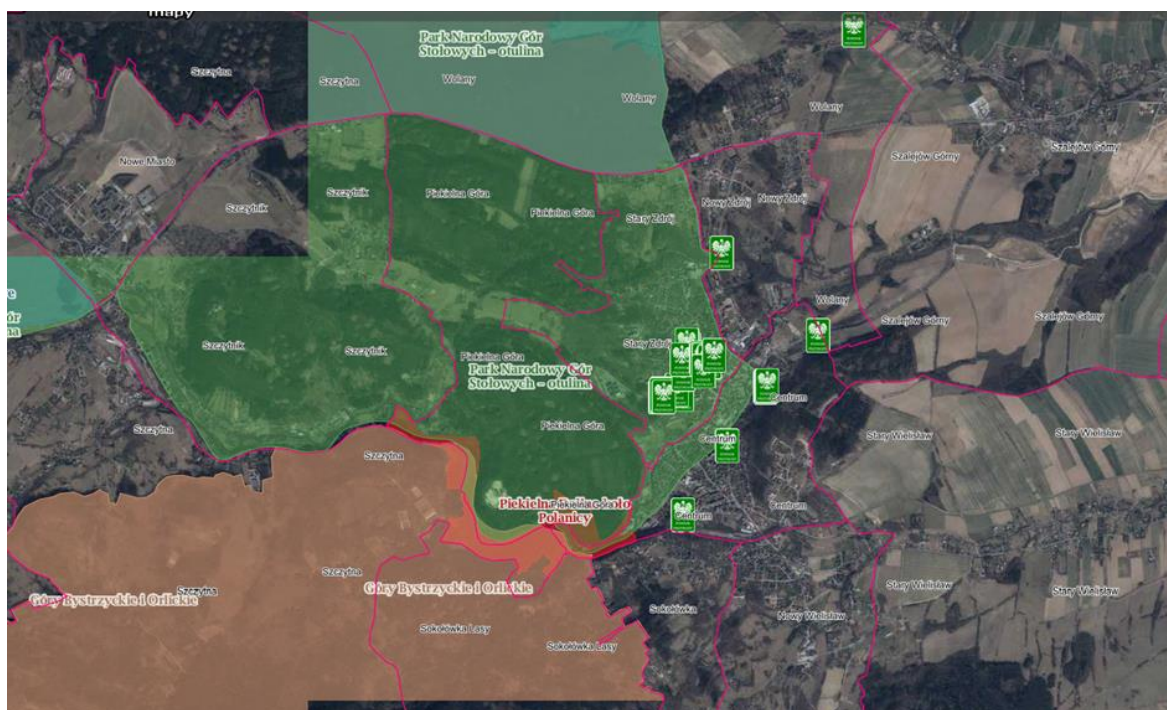
Źródło: google maps

Gmina miejska Polanica-Zdrój obejmuje powierzchnię 17,22 km², z których większość, 51%, stanowią tereny leśne i zadrzewione, 28,8% użytki rolne, a 20,2% tereny zabudowane i zurbanizowane. Miasto stanowi 1,05% powierzchni powiatu. Cała powierzchnia miasta objęta jest ochroną różnego stopnia, w tym Parku Narodowego Gór Stołowych i jego otuliny (70% pow. gminy), sieci Natura 2000² (100% pow. gminy). Park Zdrojowy w Polanicy ma powierzchnię około 13 hektarów. Z ciekawszych okazów flory rosną tu rozłożyste, pachnące w trakcie kwitnienia (od maja), rododendrony - czyli różaneczniki, ale także magnolie, a trawniki pokryte są rabatami kwiatów.

W mieście znajdują się 33 pomniki przyrody, z czego ponad połowa – 15 znajduje się w Parku Zdrojowym. Głównie są to drzewa żywotnika olbrzymiego (*Thuja plicata* Donn ex.D.Don) oraz zachodniego (*Thuja occidentalis* L.) oraz pojedyncze topole (*Populus* sp.), buki (*Fagus* sp.), klony (*Acer* sp.), jesiony (*Fraxinus* sp.), modrzewie (*Larix* sp.), cenne topole czarne (*Populus nigra* L.) - wysadzone są w Parku Centralnym, niedaleko kolorowej fontanny. Zieleń miejska obejmuje 121,59 ha gruntów leśnych, 1 zabytkowy Park Zdrojowy (13 ha) wpisany do rejestru zabytków oraz zieleń przyuliczną (4 ha).

Schemat 2. Obszarowe formy ochrony przyrody na terenie Gminy Polanica-Zdrój i w jej sąsiedztwie [2021].

² Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków PLB020006 Góry Stołowe, Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk PLB020004 Góry Stołowe.

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl>

W związku z polityką klimatyczną gmina bardzo aktywnie działa w kierunku zmniejszenia zapotrzebowania na energię poprzez termomodernizację. Na terenie gminy przeprowadzono termomodernizację większość obiektów publicznych.

Zgodnie z przeprowadzoną oceną poziomów substancji w powietrzu³ przez GIOŚ, wyznaczoną na podstawie pomiarów stacji pomiarowych w województwie dolnośląskim i obiektywnego szacowania w oparciu o wyniki modelowania, w 2016 roku, podobnie jak w latach ubiegłych, największym problemem dla całego regionu w tym gminy Polanica-Zdrój były zanieczyszczenia ozonem, pyłem zawieszonym PM10 oraz benzo(a)pirenem. Powyżej poziomu dopuszczalnego w strefie dolnośląskiej kształtowały się również stężenia ozonu i arsenu. Wymienione powyżej zanieczyszczenia zaliczone zostały do klasy C, dla której wymagane jest prowadzenie określonych działań, mających na celu osiągnięcie odpowiednich poziomów tych substancji w powietrzu. Stężenia pozostałych zanieczyszczeń, tj. dwutlenku siarki (SO₂), dwutlenku azotu (NO₂), benzenu (C₆H₆), tlenku węgla (CO) oraz metali: ołowiu (Pb), kadmu (Cd) i niklu (Ni) nie przekraczały wartości dopuszczalnych (klasa A). Nadmienić należy jednak, że w sezonie grzewczym obserwuje się wzrost zanieczyszczenia powietrza (SO₂, NO₂ i pyły). Główną przyczyną występowania przekroczeń w okresie zimowym jest emisja z systemów indywidualnego ogrzewania budynków tzw. niska emisja oraz z transportu drogowego.

Wśród najistotniejszych walorów środowiska przyrodniczego Polanicy-Zdroju wymienić można okazy flory rosnące na terenie gminy, w tym reprezentacyjne rododendrony, rabaty kwiatowe czy rzadkie okazy drzew.

Niestety, wyniki oceny poziomów substancji w powietrzu wskazują na istotne zanieczyszczenia powietrza, w szczególności zanieczyszczenia ozonem, pyłem zawieszonym PM10 oraz benzo(a)pirenem.

³ Roczna ocena jakości powietrza w województwie dolnośląskim – raport wojewódzki za 2019 rok, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Wrocław 2020.

TURYSTYKA

Polanica-Zdrój jest punktem wyjścia na następujące piesze szlaki turystyczne Gór Stołowych i Gór Bystrzyckich oznaczone kolorami:

- Polanica-Zdrój – Wolarz – Schronisko PTTK „Pod Muflonem”
- Polanica-Zdrój – Bukowa – Borowina – Niżkowa – Batorówek – Skalne Grzyby – Wambierzyce – Radków – Stroczy Zakręt
- Zieleniec – Torfowisko pod Zieleńcem – Kamienna Góra – Przełęcz Sokołowska – Polanica-Zdrój – Garncarz – Batorów – Karłów
- droga Szklary-Samborowice – Jagielno – Przeworno – Gromnik – Biały Kościół – Żelowice – Ostra Góra – Niemcza – Gilów – Piława Dolna – Góra Parkowa – Bielawa – Kalenica – Nowa Ruda – Przełęcz pod Krępcem – Sarny – Tłumaczów – Radków – Skalne Wrota – Pasterka – Przełęcz między Szczelińcami – Karłów – Lisia Przełęcz – Białe Skąły – Skalne Grzyby – Batorówek – Batorów – Skąta Józefa – Duszniki-Zdrój – Schronisko PTTK „Pod Muflonem” – Szczytna – Zamek Leśna – Polanica-Zdrój – Przełęcz Sokołowska – Łomnicka Równia – Huta – Bystrzyca Kłodzka – Igliczna – Międzygórze – Przełęcz Puchacza.

Do atrakcji turystycznych Polanicy-Zdroju należy figura niedźwiedzia polarnego na kamiennym postumencie, która stoi w Parku Leśnym, wyznaczająca najdalej wysunięty zasięg lądolodu skandynawskiego na Ziemi Kłodzkiej. Inną atrakcją turystyczną jest kolorowa fontanna, gdzie od maja do października wieczorami odbywają się pokazy „woda, światło, dźwięk”, podczas których kolumny wody tańczą w rytm muzyki harmonizując ze światłem. Po obu stronach przepływającej niemal przez całe miasto Bystrzycy Dusznickiej ciągnie się odbudowany po powodzi Deptak, wzdłuż którego na długości 500 m znajduje się ponad 10 restauracji, kawiarni i punktów gastronomicznych oraz Aleja Gwiazd Koszykówki, która jest jedyną w Polsce aleją poświęconą koszykarzom. Inną atrakcją turystyczną jest Corso - trasa spacerowa wzdłuż rzeki Bystrzycy Dusznickiej, pomiędzy ulicami Zdrojową (Deptak) i Rybną z licznymi elementami drobnej architektury (kaskady, fontanny).

Do jeszcze innych atrakcji należy kolejka turystyczna, stylizowana na XIX-wieczny parowóz ciągnący dwa wagoniki retro. Z przejażdżki kolejką „Polanica Express” korzystają kuracjusze, wczasowicze i turyści, a szczególnie pomocna jest ona w zwiedzaniu miasta osobom niepełnosprawnym oraz w podeszłym wieku. Stanowi ona też doskonałą atrakcję dla najmłodszych. Przystanek kolejki znajduje się przy ul. Parkowej (Park Szachowy obok punktu Informacji Turystycznej). Letni Tor Saneczkowy "Góralka" gwarantuje 450 m zjazdu na sankach, w których płozy zastąpiono kółkami, a zaśnieżonym stokiem jest stalowa rynna.

Polanica-Zdrój może zaoferować turystom liczne atrakcje, takie jak szlaki turystyczne, fontanna multimedialna, Deptak wraz z licznymi restauracjami i kawiarniami, kolejka turystyczna czy tor saneczkowy.

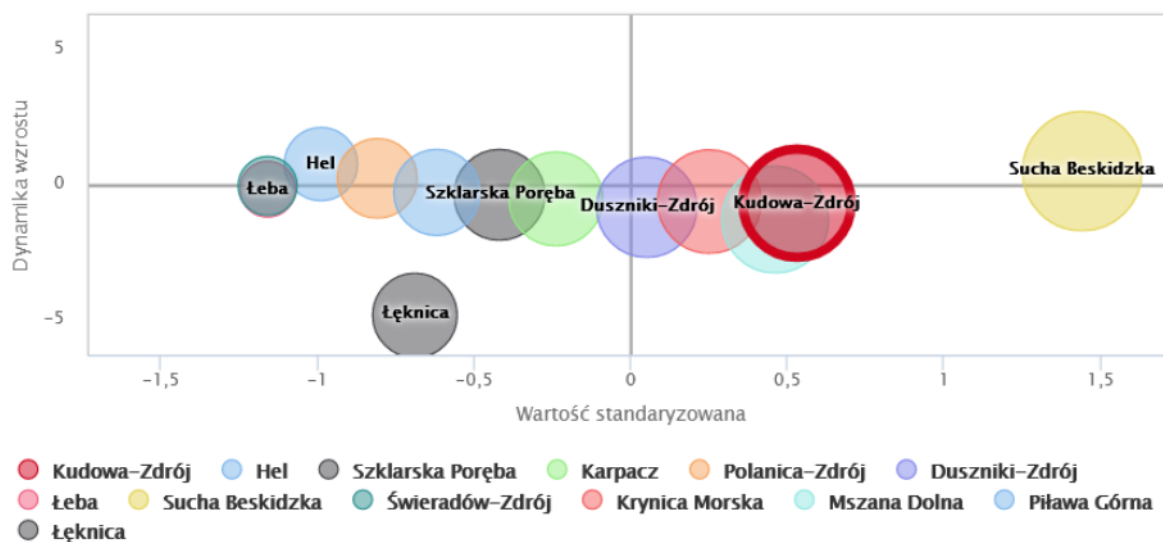
KULTURA, SPORT I REKREACJA

Działalność kulturalną na terenie miasta prowadzi Teatr Zdrojowy - Centrum Kultury i Promocji (budynek teatru wzniesiony w 1925 r.). Od 1951 roku przy zespole artystycznym Związku Zawodowego Pracowników Służby Zdrowia w Polanicy-Zdroju istniała sekcja dramatyczna, która zaczęła aktywnie działać na scenie teatru.

W roku 2000 w Polanicy-Zdroju powstało Miejskie Centrum Kultury, które ponownie ożywiło scenę Teatru Zdrojowego. Instytucja dzierżawiąc budynek teatru od Zespołu Uzdrawisk Kłodzkich 4 lipca 2000 roku zainaugurowała I Polanicki Sezon Teatralny spektaklem „Emigranci” wg Sławomira Mrożka w reż. polanicanina Mariana Półtoranosa. Teatr przez kolejne lata stanowił główne miejsce realizacji imprez kulturalnych Miejskiego Centrum Kultury.

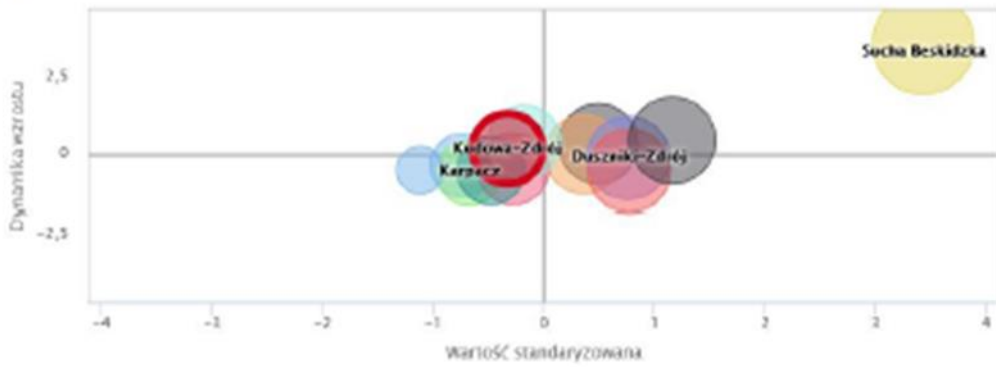
Od 2003 właścicielem budynku teatru jest Gmina Polanica-Zdrój. Ulubione miejsce spotkań szachistów znajduje się w Parku Zdrojowym. Od 1963 roku rokrocznie organizowany jest tu Międzynarodowy Festiwal Szachowy im. Akiby Rubinsteina - impreza znana i ceniona w całej Polsce. Liczba imprez organizowanych w Polanicy stale rośnie i w 2020 r. wynosiła 105.

Schemat 3. Liczba członków klubów sportowych na 1000 mieszkańców w gminie na tle grupy porównawczej [2018]

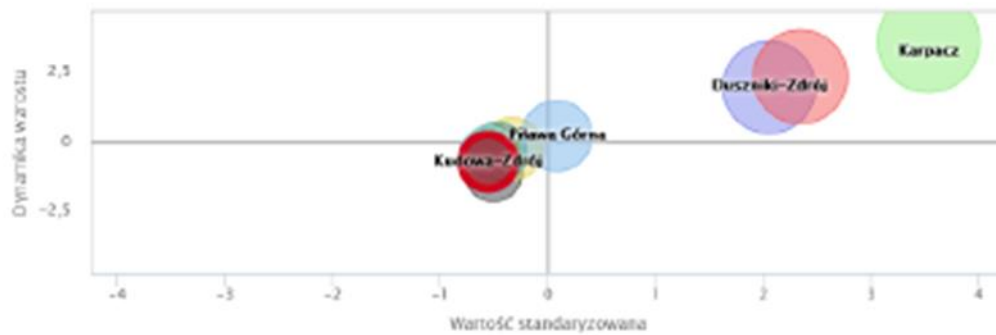

Schemat 4. Wydatki na kulturę i dziedzictwo narodowe (A) i kulturę fizyczną, sport i rekreację przypadające na 1 mieszkańca na tle grupy porównawczej [2018]

(A)

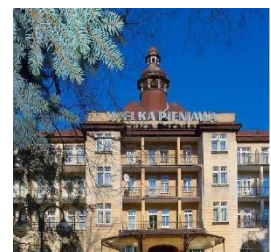

(B)

Źródło: opracowanie własne

Działalność w zakresie sportu i rekreacji na terenie gminy prowadzona jest m.in. na terenie Ośrodka Sportu i Rekreacji. Zlokalizowany on jest w kurorcie Polanica-Zdrój na ul. Sportowej. Stanowi on miejsce do uprawiania sportów, m.in. piłki nożnej, biegów, tenisa ziemnego. W jego pobliżu znajduje się również Otwarta Strefa Aktywności z siłownią plenerową. Obok stadionu zaś jest Domek Sportowca, będący zapleczem dla drużyn piłkarskich. Na terenie OSiR-u odbywają się zawody i turnieje sportowe oraz m.in. zawody drużyn pożarniczych.

Polanica-Zdrój może pochwalić się utrzymywaną od wielu lat na wysokim poziomie sceną artystyczną. Liczba wydarzeń organizowanych na terenie gminy rośnie z roku na rok, w ciągu ostatnich pięciu lat liczba imprez wzrosła ponad 1,5-krotnie. Rośnie również zainteresowanie sportem.

GOSPODARKA I RYNEK PRACY

Polanica- Zdrój jest ośrodkiem uzdrowiskowo-turystycznym z usługowymi funkcjami gospodarczymi. Na mapie potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej miasto wyróżnione zostało „złotą gwiazdą” i zaliczone do najwyższej klasy A dla gospodarki narodowej, przemysłu, handlu i naprawy, zakwaterowania i gastronomii oraz działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej.

Złotą gwiazdę i ponadprzeciętną ocenę w obszarach: przemysł, handel, usługi turystyczne oraz usługi profesjonalne uzyskały także m.in., Duszniki-Zdrój, Głogów, Jelenia Góra, Jerzmanowa, Karpacz, Kłodzko, Szczawno-Zdrój, Świdnica, Wałbrzych, Wrocław i Zgorzelec. Największa liczba podmiotów gospodarczych prowadzi tu działalność związaną z handlem hurtowym i detalicznym; naprawą pojazdów samochodowych, włączając motocykle (18,2%), zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (12,1%) oraz opieką zdrowotną i pomocą społeczną (12,5%). Rozwija się również pozostała działalność usługowa oraz gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby. Podobnie jak w całym kraju, dominują tu mikroprzedsiębiorstwa (zatrudniające do 9 osób) – stanowią 97% podmiotów zarejestrowanych w mieście (1 047). Działalność prowadzi tu również 21 małych firm (zatrudniających od 10 do 49 osób) oraz 4 średnich (deklarujących zatrudnienie od 50-249 osób). Funkcjonują tu również 2 duże przedsiębiorstwa zatrudniające powyżej 250 osób, stąd wskaźnik liczby podmiotów o liczbie pracujących powyżej 49 osób na 10 tys. mieszkańców jest zdecydowanie niższy niż przeciętnie w kraju i regionie (4 wobec 8,3).

Wśród większych pracodawców wymienić należy podmioty związane z działalnością uzdrowiskową, w tym zespół uzdrowiskowy działający w ramach Uzdrowiska Kłodzkie S.A., obejmujący obiekty uzdrowiskowe zlokalizowane w Polanicy-Zdroju, do którego należy zakład produkcyjny Rozlewnia Wód Mineralnych „Staropolanka” oraz rozlewnia P-300, w rejonie ul. Warszawskiej oraz Specjalistyczne Centrum Medyczne w Polanicy-Zdroju. Wskaźnik monozakładowości, wyrażający się jako stosunek wielkości zatrudnienia u największego pracodawcy do liczby pracujących ogółem w mieście, w 2015 roku wynosił 0,42%. Wysoki poziom monozakładowości należy uznać za zjawisko negatywne dla lokalnej gospodarki, które w dłuższej perspektywie może hamować rozwój ekonomiczny i w sytuacji załamania określonej branży skutkować dużymi problemami społecznymi i gospodarczymi. Miejscem pracy dla wielu mieszkańców Polanicy-Zdroju są również przedsiębiorstwa zlokalizowane po czeskiej stronie granicy, oferujące atrakcyjne warunki zatrudnienia oraz wyższe wynagrodzenie, a dojazdy do nich zapewniają specjalne autobusy pracownicze.

W Polanicy-Zdroju udział dochodów własnych w dochodach ogółem jest znacznie wyższy niż średnia w Polsce i wyższy niż średnie w powiecie i w województwie. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych na terenie miasta zmniejsza się z roku na rok. Na koniec grudnia 2020 roku w mieście zarejestrowanych było 169 osób bezrobotnych, a w czerwcu 2021 wynosił 211 osób, wg danych GUS. Ich udział w liczbie ludności w wieku produkcyjnym zmniejszył się z poziomu 9,5% w 2015 roku do 5,4% w 2020 roku, i był niższy niż przeciętnie w gminach powiatu kłodzkiego (6,7%), jednak nadal wyższy niż przeciętnie w kraju

(4,6%) oraz woj. dolnośląskim. Analiza zjawiska bezrobocia w mieście Polanicy-Zdroju wskazuje również na wyższy niż przeciętnie udział bezrobotnych osób w wieku powyżej 50. lat.

Od 2017 roku liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w Polanicy-Zdroju stale rośnie, zmniejsza się również odsetek osób bezrobotnych (choć pozostaje on wciąż wyższy niż w województwie dolnośląskim i w Polsce). Najpopularniejsze sekcje PKD dotyczą handlu hurtowego i detalicznego, działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi i opieki zdrowotnej oraz pomocy społecznej. Pośród podmiotów gospodarczych dominują mikroprzedsiębiorstwa, do większych przedsiębiorców należą zaś podmioty prowadzące działalność uzdrowiskową. Negatywnym zjawiskiem jest wysoki wskaźnik monozakładowości. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie kłodzkim jest niższe niż w województwie dolnośląskim i średnio w Polsce. Poziom rozwoju przedsiębiorczości w mieście zbliżony jest do średniej krajowej.

OCHRONA ZDROWIA

W 1974 roku powstał Zespół Uzdrowisk Kłodzkich z siedzibą w Polanicy, grupujący pod jednym zarządem obiekty sanatoryjno-uzdrowiskowe i rozlewnie wody mineralnej w Polanicy, Dusznikach i Kudowie. Obecnie działa jako Uzdrowiska Kłodzkie S.A. – Grupa PGU, który posiada w Polanicy nowoczesnie wyposażoną bazę leczniczą i hotelową, przystosowaną do potrzeb osób niepełnosprawnych, w tym zakłady przyrodolecznicze i baseny rekreacyjno-rehabilitacyjne; a także dwie rozlewnie wód mineralnych.

Kolejną znaną placówką medyczną był działający w latach 1992–2018 Ośrodek Litotrypsji zajmujący się bezoperacyjnym kruszeniem kamieni nerkowych metodą litotrypsji, od 2016 w Kłodzku. W 2014 został otwarty Hotel SPA Dr Irena Eris, pierwszy pięciogwiazdkowy obiekt na ziemi kłodzkiej, którego misją jest wypoczynek i odnowa biologiczna gości.

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Gospodarkę wodno-ściekową na terenie miasta Polanica-Zdrój prowadzi Miejski Zakład Komunalny w Polanicy-Zdroju Spółka z o.o., który jest jednostką użyteczności publicznej. Siedzibą Oddziału Wodociągów i Kanalizacji jest Oczyszczalnia Ścieków w Szalejowie Górnym.

Odsetek korzystających z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w mieście Polanica-Zdrój jest dosyć wysoki 97,1 a z kanalizacyjnej 94,1. Znacznie niższy jest odsetek ludności jest podłączonych do tych sieci w całym powiecie. Z wodociągów w Polanicy korzysta 97,1% mieszkańców. W tym miejscu nadmienić należy, że na terenie miasta notuje się umiarkowane zużycie wody wśród miast na Dolnym Śląsku, które w 2020 roku wynosiło 38,4 m³ na mieszkańca, podczas gdy przeciętnie w ośrodkach miejskich w kraju notowano 35,2 m³. Do sieci kanalizacyjnej podłączonych jest 89,5% budynków mieszkalnych w mieście, czyli więcej niż przeciętnie w miastach w kraju i korzysta z niej 65,69% ludności.

Wprowadzanie ogrzewania gazowego przyczyniło się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery. Na obszarze miasta notuje się jednak przekroczenia dopuszczalnego poziomu ozonu i benzo(a)pirenu, w związku z powyższym należy więc kontynuować stały monitoring jakości powietrza oraz podejmować dalsze działania ograniczające emisje zanieczyszczeń. Linie elektroenergetyczne

średniego napięcia oraz stacje transformatorowe pokrywają teren całej gminy, dzięki czemu obecne zasilanie jest wystarczające. Na terenie gminy brak jest źródła energii elektrycznej w postaci głównego punktu zasilania.

Zaopatrzenie w energię elektryczną odbywa się za pośrednictwem stacji 110/20 kV R-Kłodzko (zabudowanej na terenie Gminy Kłodzko), linii średniego napięcia 20 kV (SN), linii niskiego napięcia 0,4 kV (nN) oraz stacji transformatorowych SN/nN. Na terenie miasta Polanica-Zdrój znajdują się następujące sieci i urządzenia elektroenergetyczne będące na majątku i w eksploatacji Tauron Dystrybucja S.A Oddział w Wałbrzychu.

Na terenie miasta Polanica-Zdrój sprawnie funkcjonuje gospodarka wodno-ściekowa, ogrzewanie gazowe oraz zaopatrzenie w energię elektryczną. Modernizacji wymaga sieć oświetlenia ulicznego, utworzenie sieci kanalizacji oraz sieci gazowej na terenie m.in. dzielnicy Sokołówka.

GOSPODARKA FINANSOWA I ZDOLNOŚĆ FINANSOWANIA ROZWOJU

Dochody ogółem Gminy Polanica-Zdrój w przeliczeniu na 1 mieszkańca zwiększają się z roku na rok i w 2020 roku po raz pierwszy przekroczyły średnią osiąganą w województwie i kraju (7329 zł wobec 6461,1 zł i 5 324,62 zł). Od lat powyżej średniej w gminach w kraju kształtuje się również poziom dochodów własnych na mieszkańca.

Analiza gospodarki finansowej gminy zwraca jednak uwagę na niski poziom dochodów własnych gminy w przeliczeniu na mieszkańca w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa z podatku dochodowego od osób prawnych. I tak w roku 2020 udziały wynosiły zaledwie 17,82.

W 2021 roku przewidywany dług publiczny Gminy wynosił 557 971,84 zł, czyli 89,6 zł na mieszkańca, co było poziomem niższym niż przeciętnie w gminach miejskich na Dolnym Śląsku (1 589 zł). Wysokie zadłużenie gminy i niski poziom nadwyżki operacyjnej nie pozwalają na obsługę zadłużenia i na zwiększenie wydatków bieżących (np. podniesienie poziomu świadczonych usług) oraz realizację części inwestycji. Udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa, podatek o osób prawnych jest znacznie mniejszy niż w województwie dolnośląskim oraz w Polsce. Wynosi on około 20%.

Dług publiczny gminy w przeliczeniu na mieszkańca jest niższy w Polanicy-Zdroju niż w województwie dolnośląskim.

WSPÓŁPRACA

Polanica-Zdrój posiada podpisane umowy z 4 miastami partnerskimi:

1. Kartuzy – jedyne polskie miasto partnerskie Polanicy-Zdroju. Umowa została podpisana 15 czerwca 2019 r. W dniach 17-19.07.2020 roku, w ramach imprezy „Pejzaże Qlinarne Polanicy” odbyła się wizyta Burmistrza, pracowników Urzędu Miejskiego w Kartuzach, szefa kuchni oraz Zespołu Pieśni i Tańca „Kaszuby”.

2. Janske Lazne – umowa o współpracy partnerskiej z dnia 8 grudnia 2011 r. Miasto w Czechach, w kraju kralovohradeckim, we wschodnich Karkonoszach.

3. Czeska Skalice – porozumienie o współpracy miast z dnia 29 lutego 2008 r. Miasto w Czechach, w kraju hradeckim. Położone nad rzeką Upą.

4. Telgte – partnerstwo miast podpisane w dniu 14 maja 1995 r. Miasto w Niemczech, w kraju związkowym Nadrenia Północna-Westfalia, w rejencji Münster, w powiecie Warendor. W dniach 30.01.-01.02.2020 r. odbyła się wizyta gości z Telgte: Udo Wolteringa – Prezesa Towarzystwa ds. Przyjaźni między Polanicą a Telgte oraz Stephana Herziga -Wiceburmistrza Telgte.

Dodatkowo Polanica-Zdrój posiada podpisane następujące umowy:

5. Margherita di Savoia – porozumienie z dnia 26 października 2001 r. Miejscowość i gmina we Włoszech, w regionie Apulia, w prowincji Barletta-AndriaTrani. Położone nad Morzem Adriatyckim.

6. Comacchio – Pakt Przyjaźni zawarty w dniu 28 września 2019 r. na mocy uchwały Nr IX/68/2019 z dnia 25 września 2019 r. Włoskie miasto położone w regionie Emilia-Romania, prowincja Ferrara, w bezpośredniej bliskości Morza Adriatyckiego

Miasto Polanica-Zdrój angażuje się w działania stowarzyszeń o zasięgu regionalnym. Na mocy uchwały nr VIII/45/2015 Rady Miejskiej w Polanicy-Zdroju z dnia 30 kwietnia 2015 r. w sprawie przystąpienia Gminy Polanica-Zdrój do Stowarzyszenia „Kłodzka Wstęga Sudetów – Lokalna Grupa Działania” Gmina Polanica-Zdrój stała się członkiem funkcjonującej na terenie powiatu kłodzkiego Lokalnej Grupy Działania. Celem Stowarzyszenia jest działanie na rzecz rozwoju regionalnego, poprzez wspieranie zrównoważonego, zintegrowanego i innowacyjnego rozwoju społeczno-gospodarczego zgodnie z kierunkami określonymi w Lokalnej Strategii Rozwoju.

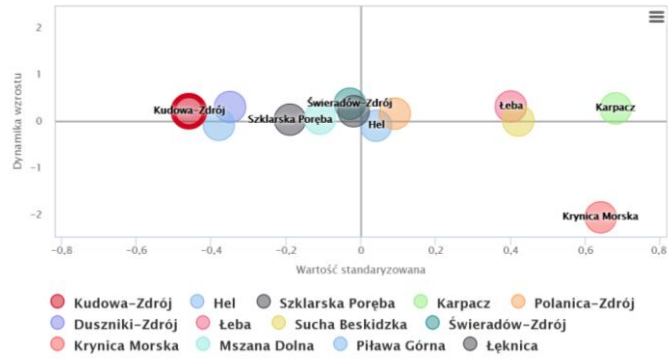
Analiza porównawcza w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, pozwalająca na syntetyczną ocenę potencjału społeczno-ekonomicznego gminy w czasie i w relacji do innych jest o podobnej funkcji w strukturze osiedleńczej kraju⁴, wskazuje na mniej korzystną sytuację gminy Polanica-Zdrój w wymiarze gospodarczym i społecznym, natomiast korzystniejszą w wymiarze środowiskowym. Na tle grupy porównawczej gmin miejskich widoczna jest konieczność podjęcia działań w ramach poprawy sytuacji w wymiarze gospodarczym i społecznym, w tym między innymi w zakresie finansów lokalnych, rozwoju przedsiębiorczości i sytuacji na lokalnym rynku pracy oraz dostępności do usług i zasobów mieszkaniowych.

Schemat 5. Syntetyczne wskaźniki rozwoju w wymiarze gospodarczym, społecznym i środowiskowym dla Gminy Polanica-Zdrój, na tle gmin z grupy porównawczej w 2018 r.

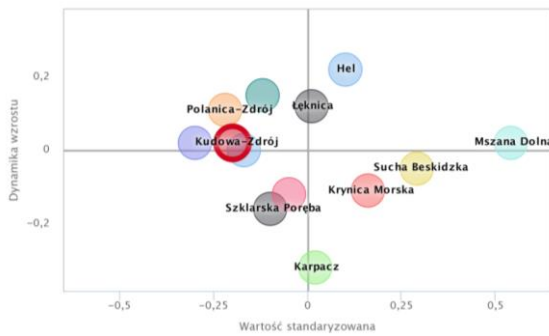
Wymiar gospodarczy

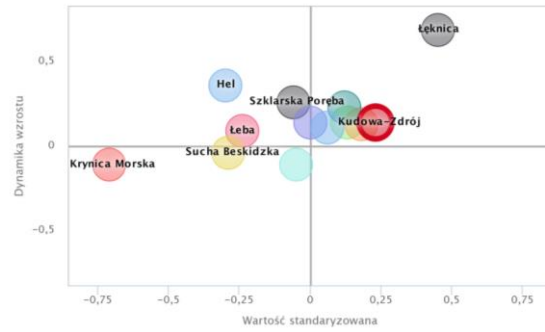
⁴ Grupy gmin miejskich o funkcji pozarolniczej, do 10 tys. ludności. Wydzielenia grup porównawczych dokonano na podstawie opracowania zrealizowanego w Komitecie Przestrzennego Zagospodarowania Kraju Polskiej Akademii Nauk przez profesorów P. Śleszyńskiego i T. Komornickiego, którzy wydzielili 10 grup funkcjonalnych gmin. Na ten podział Związek Miast Polskich nałożył siatkę podziału gmin na poszczególne ich typy i w ten sposób uzyskano 24 grupy porównawcze, które pozwalają na poprawne stosowanie wielkości statystycznych (średnia, mediana, odchylenie standardowe itp.).

Wymiar społeczny

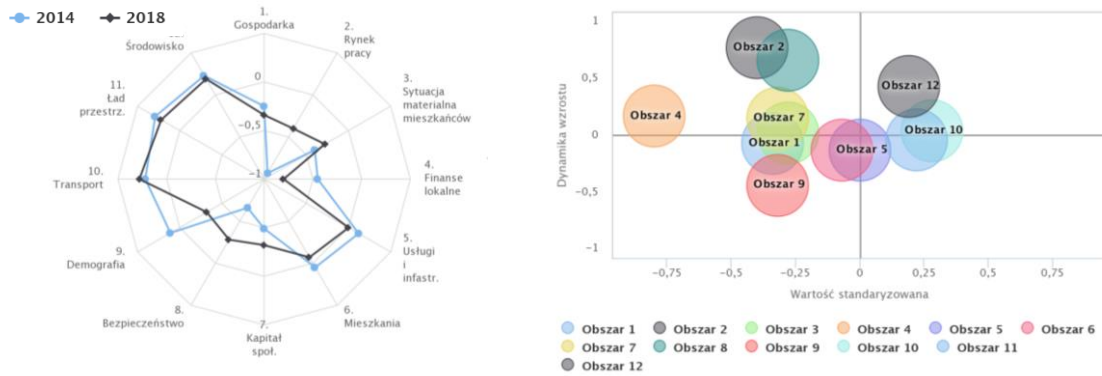

Wymiar środowiskowy

Źródło: www.systemanaliz.pl

Schemat 6. Sytuacja i dynamika zmian w obszarach na tle gmin miejskich do 10. tys. ludności z grupy porównawczej [2014, 2018].

Źródło: www.systemanalizstrategicznych.pl

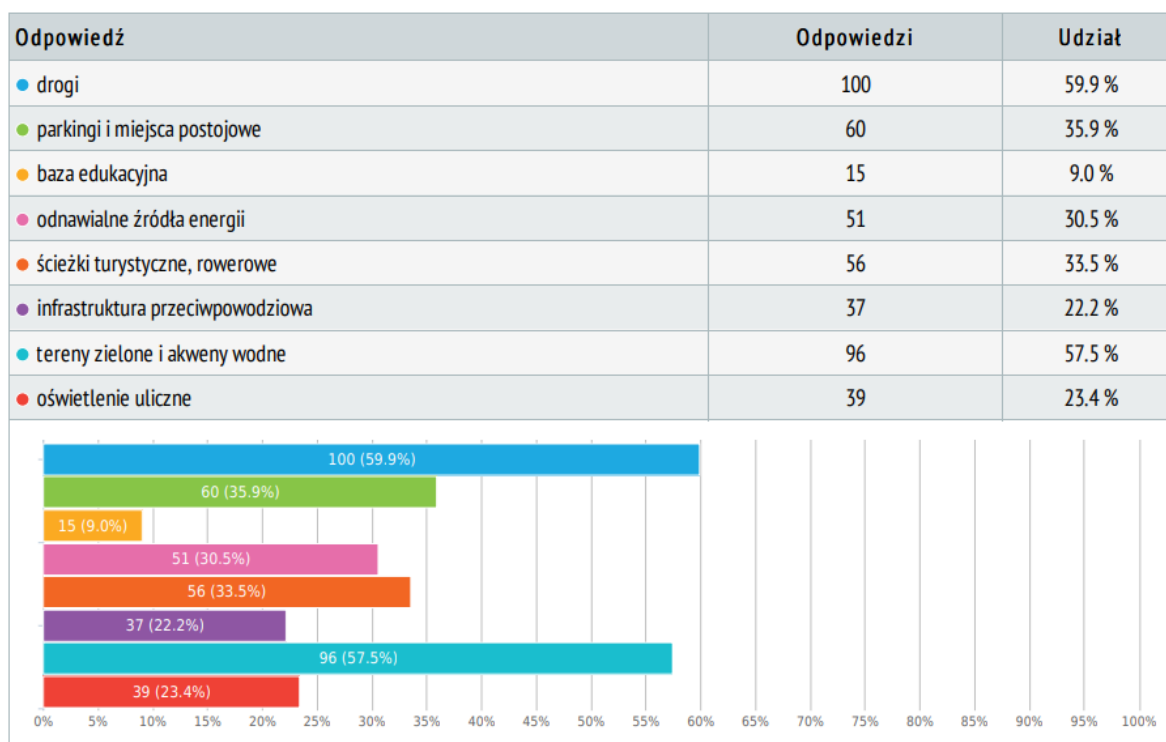
Wskazuje się na mniej korzystną sytuację gminy Polanica-Zdrój w wymiarze gospodarczym i społecznym, natomiast korzystniejszą w wymiarze środowiskowym w porównaniu do innych jst o podobnej funkcji w strukturze osiedleńczej kraju. Szczególnej uwagi wymaga obszar finansów lokalnych, rozwoju przedsiębiorczości i sytuacji na lokalnym rynku pracy oraz dostępności do usług i zasobów mieszkaniowych.

Gmina w oczach mieszkańców

Zgodnie z badaniem opinii mieszkańców Gminy Polanica-Zdrój, przeprowadzonym w 2021 roku, wśród inwestycji, które powinny mieć pierwszeństwo w realizacji w mieście, anketowani wskazywali na remonty dróg i chodników oraz inwestycje w tereny zielone i akwenty wodne.

10. Jakie inwestycje w Gminie Polanica-Zdrój powinny mieć pierwszeństwo?

Wybór, więcej możliwości, odpowiedziano 167x, brak odpowiedzi 0x

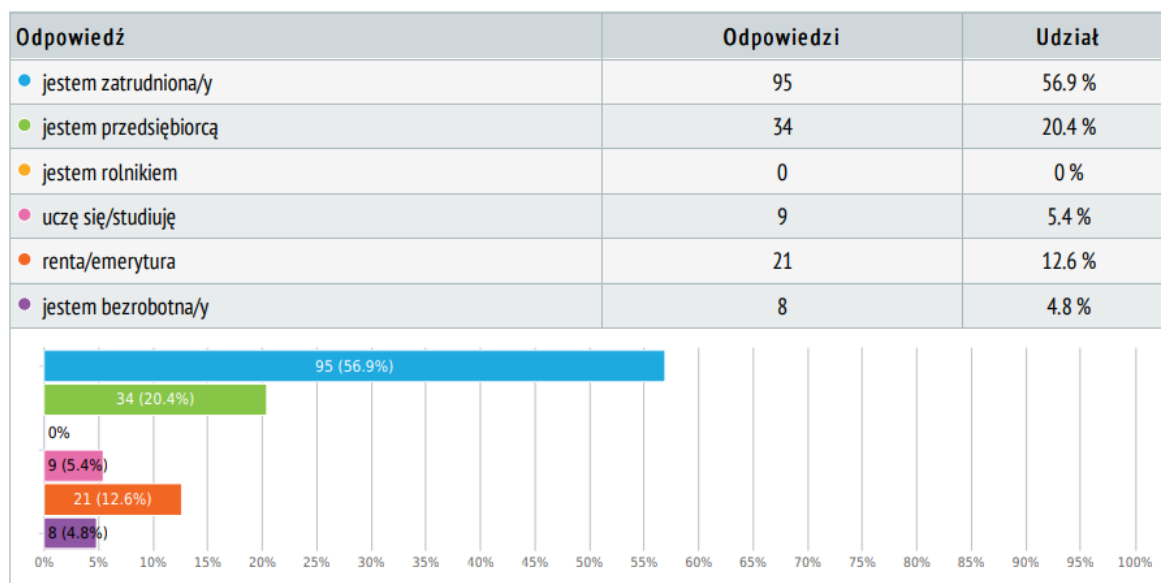

Postulowano również o zwiększenie liczby miejsc parkingowych, w szczególności w centrum miasta, ścieżek turystycznych i rowerowych, a także poprawę oświetlenia ulic. Mieszkańcy dostrzegają dużą różnicę w infrastrukturze między centrum miasta a jego obrzeżami, dlatego wskazują na konieczność rozwoju dalszych dzielnic miasta m.in. poprzez inwestycje w wodociąg, gaz czy kanalizację. Istotną kwestią w oczach mieszkańców pozostaje również konieczność poprawy dostępności do zasobów mieszkaniowych. W zakresie ochrony środowiska anketowani wskazywali na potrzebę wymiany indywidualnych źródeł ogrzewania na ekologiczne oraz zapewnienia dotacji na montaż odnawialnych źródeł energii dla gospodarstw domowych. Zaproponowano też wprowadzenie uchwały krajobrazowej mającej na celu usunięcie nadmiaru reklam i plakatów, które w opinii mieszkańców szpecą całe miasto (za przykład podjęcia takich działań podawano Gdańsk). Sygnalizowano również niezbędną zapewnienia większej czystości w przestrzeni publicznej, udostępnienia sanitariatów miejskich i większej liczby koszy na śmieci oraz dostosowania infrastruktury dla osób niepełnosprawnych. W opinii mieszkańców, w celu poprawy bezpieczeństwa należy także zwiększyć liczbę pieszych patroli Straży Miejskiej. Często podnoszoną kwestią była konieczność budowy nowoczesnego przedszkola i placu zabaw oraz poprawy i zwiększenia oferty edukacyjnej, w tym zajęć poza szkolnych dla dzieci i młodzieży. Wskazano także na potrzebę poprawy komunikacji miejskiej. W zakresie oferty kulturalnej postulowano o zwiększenie liczby wydarzeń kulturalnych, w tym tych na świeżym powietrzu, np. koncertów, pikników czy festynów dla rodzin z dziećmi. Mieszkańcy wskazywali także na potrzebę rozwoju sportu w gminie oraz budowy nowej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej w postaci parkour parku, basenu krytego

i otwartego, siłowni zewnętrznych, ścieżek zdrowia, placów gier i zabaw, a także modernizacji kortów tenisowych. W zakresie spędzania czasu wolnego istotną kwestią dla mieszkańców pozostaje również organizacja miejsc spotkań dla młodzieży i dorosłych. Ankietowani wskazywali na potrzebę aktywizacji ludzi młodych. Możliwość zatrudnienia na terenie gminy oceniona została negatywnie w blisko połowie przypadków, a mieszkańcy wskazywali na potrzebę rozwoju sektorów usług dających nowe możliwości zatrudnienia a nie głównie w turystyce.

16. Sytuacja zawodowa

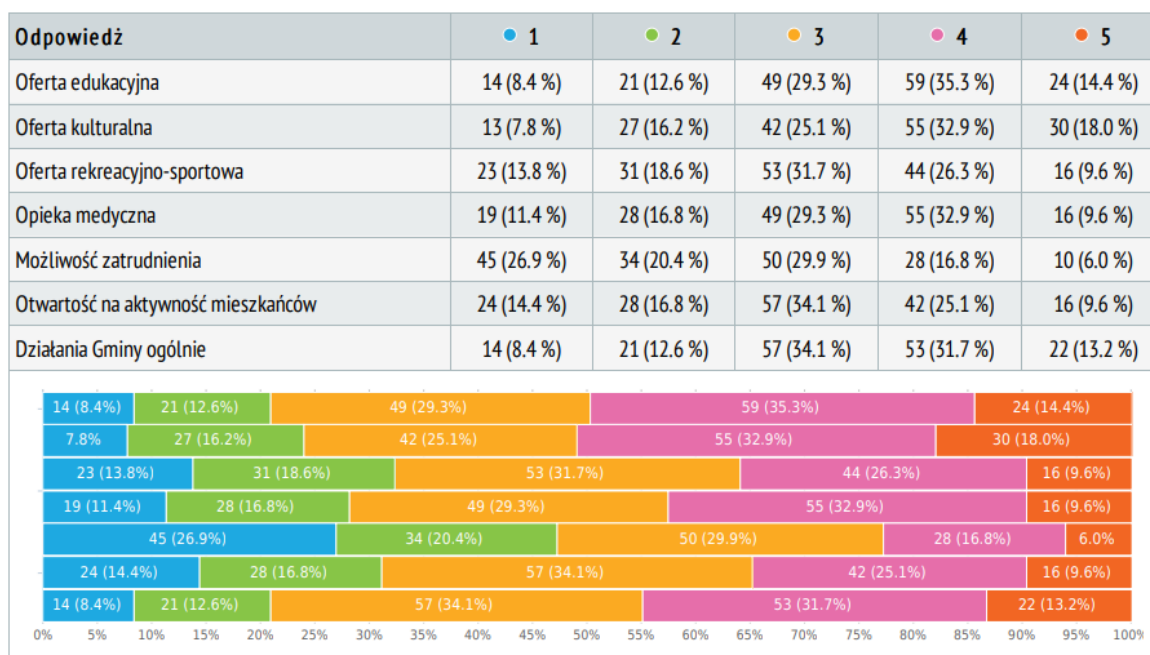
Wybór opcji, odpowiedziano 167x, brak odpowiedzi 0x

W przypadku opieki zdrowotnej wskazywano na konieczność zapewnienia lepszej dostępności do nocnej i świątecznej opieki medycznej.

6. Proszę ocenić ofertę Gminy dla mieszkańców w skali 1-5 (1-bardzo źle, 5- bardzo dobrze).

Matryca, wybór opcji, odpowiedziano 167x, brak odpowiedzi 0x

Można więc wyodrębnić kilka wyzwań rozwojowych w gminie wspólnych dla: mieszkańców, turystów i branży turystycznej. Problemy wspólne mieszkańców i turystów obejmują brak wystarczającej ilości miejsc parkingowych, stan dróg i chodników, imprez kulturalnych i rozrywkowych oraz konieczność rozwoju oferty rekreacyjno-sportowej. Interwencji wymaga również stan zanieczyszczenia powietrza w sezonie zimowym (smog). Podjęcia działań w kierunku turystów i rozwoju branży turystycznej wymaga infrastruktura turystyczna. Wyzwaniem stojącym przed samorządem jest także konieczność podniesienia jakości oferty szkół, przedszkoli, żłobków. Strategia rozwoju gminy więc powinna uwzględniać potrzeby mieszkańców oraz wiodącej gałęzi zatrudnienia – hoteli, obiektów krótkotrwałego wynajmu, gastronomi i obsługi turystycznej. Branża gastronomiczna w miejscowości turystycznej, szeroko rozumiana obsługa ruchu turystycznego i inne usługi czerpiące korzyści z napływu turystów to także główny pracodawca na terenie miasta. Konieczność rozwoju gminy w kierunku turystyki jest więc wysoka. Pozostaje również kwestia poprawy bezpieczeństwa i aktywizacji działań Policji i Straży Miejskiej, która wpłynie pozytywnie zarówno na mieszkańców jak i turystów.

Analiza SWOT

MOCNE STRONY

- A. korzystne położenie transgraniczne – sąsiedztwo z Czechami i współpraca z miastami Janske Lazne i Czeska Skalice,
- B. położenie geograficzne – mikroklimat, walory przyrodniczo-krajobrazowe miasta i okolicy, w tym Park Narodowy Gór Stołowych,
- C. otoczenie lasów, Park Zdrojowy w centrum miasta
- D. zasoby naturalne wód mineralnych,
- E. walory architektoniczne miasta,
- F. wysoka atrakcyjność turystyczna gminy, uwarunkowana uzdrowiskowym charakterem, wyposażeniem w bazę sanatoryjną, turystyczną i rowerową oraz licznymi atrakcjami turystycznymi,
- G. doskonałe warunki terenowe i klimatyczne do uprawiania sportu, dobra infrastruktura,
- H. liczne wydarzenia dla sportowców amatorów,
- I. wydarzenia w ofercie gminy, które promują markę Polanicy-Zdroju, a także ich różnorodność gatunkowa,
- J. działająca instytucja, która kreuje wydarzenia artystyczne,
- K. przystępność finansowa oferowanych wydarzeń (duża ilość wydarzeń bezpłatnych, niskie ceny biletów, małe opłaty za zajęcia artystyczne oferowane przez TZ-CKiP),
- L. stała liczba aktywnych przedsiębiorstw, stabilna sytuacja na polu działalności gospodarczych
- M. spadek udziału rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności,
- N. niski poziom bezdomności w Gminie,
- O. funkcjonowanie instytucji kultury i duża liczba aktywnych społecznie grup (stowarzyszenia, organizacje społeczne, fundacje),
- P. niski poziom przestępczości w mieście, co skutkuje wysokim poziomem bezpieczeństwa mieszkańców i turystów.

SŁABE STRONY

- A. wysokie koszty funkcjonowania gminy, wynikające m.in. z górzystego ukształtowania terenu, rozległości terytorialnej (tzn. centrum miasta i pozostałe części w dalszej odległości oraz odległości od składowiska odpadów),
- B. słaby stan techniczny gminnej infrastruktury drogowej,
- C. brak infrastruktury technicznej dla obsługi ruchu turystycznego (parkingi, brak obwodnicy, sanitariaty miejskie),
- D. braki w wyposażeniu w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną,
- E. zmniejszająca się liczba mieszkańców, w tym młodzieży emigrującej za granicę lub do większych ośrodków miejskich oraz starzejące się społeczeństwo,
- F. problem zanieczyszczenia powietrza w sezonie zimowym (smog),
- G. niewystarczająca liczba miejsc żłobkowo-przedszkolnych,
- H. niedostateczne dostosowanie systemu kształcenia do oczekiwań rynku pracy,
- I. mała ilość zajęć edukacyjnych dla najmłodszych dotyczących otaczającego terenu np. wędrówki po szlakach z udziałem pracowników Nadleśnictwa,
- J. mała ilość organizacji sportowych skupiających dzieci i młodzież w dyscyplinach, do których predysponują panujące warunki np. kluby rowerowe, wspinaczka górską, trekking,
- K. brak wśród kadry sportowej liderów,

-
- L. nie do końca sprawna organizacja funkcjonowania obiektów rekreacyjno-sportowych,
  - M. brak inicjatyw oddolnych w kwestii wydarzeń kulturowych,
  - N. brak współpracy między podmiotami, które podejmują działania w sferze kulturowej,
  - O. niski poziom zainteresowania ofertą kulturalną wśród mieszkańców
  - P. braki sprzętowe podczas organizowania wydarzeń kulturowych,
  - Q. ograniczona podaż ofert pracy dla osób z wyższym wykształceniem i odpływ pracowników do czeskich zakładów pracy,
  - R. brak specjalistycznego personelu,
  - S. niskie zarobki,
  - T. działalność gospodarcza ogranicza się do małych przedsiębiorstw; brak dużych zakładów przemysłowych,
  - U. brak ładu przestrzennego, chaos architektoniczny,
  - V. wycinka lasów,
  - W. problem nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej, odległość i trudny dojazd do najbliższego szpitala,
  - X. masa odpadów produkowanych przez mieszkańców,
  - Y. wandalizm w miejscach użyteczności publicznej, słabo rozwinięty system monitoringu miasta,
  - Z. słaba promocja na tle konkurencyjnych gmin,
  - AA. brak współpracy pomiędzy ościennymi gminami w zakresie oferty turystyczno-rekreacyjnej,
  - BB. zadłużenie gminy i niski poziom nadwyżki operacyjnej niepozwalający na obsługę zadłużenia i na zwiększenie wydatków bieżących, brak środków finansowych na realizację części inwestycji.

ZAGROŻENIA

- A. kryzys gospodarczy związany z epidemią,
- B. zmiany makroekonomiczne uniemożliwiające pracę mieszkańców gminy za granicą i związany z nim potencjalny wzrost bezrobocia, np. w przypadku załamania branży turystycznej lub samochodowej w Czechach,
- C. postępujące negatywne zmiany demograficzne,
- D. brak zdolności finansowych, w tym na realizację inwestycji,
- E. pogarszający się stan środowiska naturalnego,
- F. wyższa konkurencyjność rynku pracy, turystyczna i edukacyjna na terenie sąsiadujących gmin, w tym czeskich,
- G. mieszkańcy rozgraniczają ofertę kulturalną na tę kierowaną do nich oraz tę skierowaną do turystów,
- H. mała identyfikacja mieszkańców z organizowanymi przedsięwzięciami,
- I. mieszkańcy nielicznie korzystają z możliwości, jakie daje miasto do uprawiania sportu,
- J. dzieci niechętnie biorą udział w organizowanych wydarzeniach sportowych,

SZANSE

- A. potencjał turystyczny sprzyjający rozwojowi nowych form przedsiębiorczości,
- B. infrastruktura do podejmowania działań artystycznych: Teatr Zdrojowy,
- C. ciekawa przestrzeń i dobra infrastruktura do organizacji wydarzeń plenerowych: Muszla Koncertowa, Park Józefa,
- D. profesjonalna i zaangażowana kadra kreująca i organizująca wydarzenia,
- E. dofinansowanie ośrodka kultury ze strony gminy gwarantujące poziom organizowanych wydarzeń
- F. liczni turyści chętnie uczestniczący w proponowanych wydarzeniach, częsty udział mieszkańców sąsiednich gmin w proponowanych przez Polanicę-Zdrój wydarzeniach,

-
- G. goście chętnie powracający do Teatru Zdrojowego na wydarzenia: tzw. stała publiczność, goście, którzy wybierają pobyt w Polanicy-Zdroju właśnie ze względu na organizowane koncerty, festiwale,
  - H. rozwój gospodarki opartej na specjalistycznych usługach, w tym czasu wolnego (turystyka, sport i rekreacja, kultura),
  - I. w infrastrukturze: stadion, hala sportowa, 2 orliki, korty, boiska do koszykówki, plenerowe siłownie, lodowisko, kryte baseny,
  - J. liczne szlaki turystyczne i ich różnorodność,
  - K. liczne strefy odpoczynku (park, lasy),
  - L. infrastruktura i warunki dobre zarówno dla osób dbających o sprawność ogólną, jak i dla tych, którzy mają większe wymagania treningowe,
  - M. możliwość bezpłatnego uczestnictwa mieszkańców w różnych programach treningowych, finansowanym ze środków zewnętrznych np. lekcje tenisa, szkółka narciarska, basen dla uczniów SP finansowany przez miasto
  - N. zainteresowanie sportem (szczególnie biegi i Nordic Walking) wśród mieszkańców grupy wiekowej 30+,
  - O. szeroka promocja i budowa marki Polanica-Zdrój,
  - P. wzmocnienie wielopłaszczyznowej współpracy transgranicznej,
  - Q. rozwój oferty edukacyjnej i kulturalnej,
  - R. rozwój lokalnego rynku pracy i zwiększenie kwalifikacji zawodowych,
  - S. rozwój przedsiębiorczości i wzrost zamożności mieszkańców pozwalające na zwiększenie dochodów własnych gminy,
  - T. wykorzystanie funduszy zewnętrznych do realizacji inwestycji infrastrukturalnych oraz projektów społecznych.

Potencjały i wyzwania rozwojowe

Potencjały Gminy Polanica-Zdrój to:

1. **Walory krajobrazowe, przyrodnicze i zasoby naturalne**
2. **Ugruntowana marka na rynku usług uzdrowiskowych i turystycznych**
3. **Wysoka jakość usług i infrastruktury uzdrowiskowej**

Do głównych problemów stojących przed Gminą Polanica-Zdrój należą:

1. **procesy demograficzne**, w tym starzenie się społeczeństwa, potrzeba dostosowania usług publicznych do potrzeb osób starszych,
2. **poprawa jakości środowiska przyrodniczego**, w tym przede wszystkim powietrza,
3. **dostosowanie do zmian klimatu**, szczególnie przeciwdziałanie negatywnym skutkom zmian klimatycznych (gwałtowne deszcze, wiatry, burze, susze, fale upałów i zimna, miejskie wyspy ciepła), ograniczanie emisji zanieczyszczeń i poprawa efektywności energetycznej,
4. **zdolność przyciągania najlepszych kadr**, dla dalszego rozwoju nowoczesnej gospodarki,
5. **zwiększenie atrakcyjności turystycznej i zapewnienie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości**,
6. **podniesienie jakości i estetyki przestrzeni publicznych**.

Największe wyzwania Gminy Polanica-Zdrój to:

1. **Rozwój przedsiębiorczości i aktywności obywatelskiej**
2. **Wysoka jakość usług publicznych**
3. **Promocja Gminy**
4. **Dostępność komunikacyjna i wzmocnienie współpracy**

PLAN STRATEGICZNY

POLANICA-ZDRÓJ - NA ZDROWIE!

Polanica-Zdrój
ŹRÓDŁO ZDROWIA

**DLA MIESZKAŃCÓW, KURACJUSZY,
PRZEDSIĘBIORCÓW, INWESTORÓW
I GOŚCI**

WIZJA

rozwoju Gminy Polanica- Zdrój

KURORT W HARMONII

POMIĘDZY NATURĄ A NOWOCZESNĄ TECHNOLOGIĄ,

POMIĘDZY JAKOŚCIĄ ŻYCIA WSZYSTKICH MIESZKAŃCÓW

A SATYSFAKCJĄ TURYSTÓW, TWORZĄCY WSPÓLNOTĘ DZIAŁAJĄCĄ

ODPOWIEDZIALNIE, GOSPODARNIE I SOLIDARNIE, DUMNĄ ZE SWOJEJ

MAŁEJ OJCZYZNY

MISJA

rozwoju Gminy Polanica-Zdrój

KREOWANIE POSTAW AKTYWNOŚCI OBYWATELSKIEJ,
WSPÓŁODPOWIEDZIALNOŚCI, WSPÓŁPRACY ORAZ
SOLIDARNOŚCI MIĘDZY MIESZKAŃCAMI, TURYSTAMI I
POKOLENIAMI

Kierunki rozwojowe

Cel główny

Wzmocnienie MARKI: POLANICA – ZDRÓJ – ŹRÓDŁO ZDROWIA

Obszary strategicznej interwencji

- OSI 1. Uzdrowisko i turystyka
- OSI 2. Infrastruktura drogowa i techniczna
- OSI 3. Edukacja, ochrona zdrowia, kultura i bezpieczeństwo
- OSI 4. Przedsiębiorczość i cyfryzacja
- OSI 5. Ochrona powietrza i zasobów naturalnych
- OSI 6. Wizerunek i komunikacja

Cele strategiczne

Prace nad strategią prowadzone były z uwzględnieniem następujących zasad:

- **zasada koncentracji na realnych endogennych zasobach i potencjałach** – strategia zmierza do wszechstronnego wykorzystania lokalnych potencjałów i zasobów, w szczególności turystycznych i uzdrowiskowych, kapitału ludzkiego i transgranicznego położenia,
- **zasada koncentracji tematycznej i wybór obszarów strategicznej interwencji kluczowych dla rozwoju** – w związku z ograniczonymi możliwościami finansowania rozwoju istotna jest realizacja kierunków działań skupionych wokół najistotniejszych obszarów strategicznych dla rozwoju miasta.

Osiągnięciu przyjętej wizji i misji rozwoju służą wyznaczone cele strategiczne, operacyjne i kierunki działań (oraz przykłady działań) w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, określające pożądane stany i procesy rozwojowe.

- UZDROWISKO I TURYSTYKA
- INFRASTRUKTURA DROGOWA I TECHNICZNA
- EDUKACJA, OCHRONA ZDROWIA I BEZPIECZEŃSTWO
- PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I CYFRYZACJA
- OCHRONA POWIETRZA I ZASOBÓW NATURALNYCH
- WIZERUNEK I KOMUNIKACJA W GMINIE

Tabela 4. Cele strategiczne i operacyjne

	Z TURYSTAMI I DLA TURYSTÓW	Z MIESZKAŃCAMI I DLA MIESZKAŃCÓW	Z PRZEDSIĘBIORCAMI I DLA PRZEDSIĘBIORCÓW	
	UZDROWISKO I TURYSTYKA	INFRASTRUKTURA DROGOWA I TECHNICZNA	EDUKACJA, OCHRONA ZDROWIA I BEZPIECZEŃSTWO	
Cele strategiczne i operacyjne	<p>1. ZWIĘKSZENIE ATRAKCYJNOŚCI POLANICY-ZDROJU</p> <p>1.1. Rozwój funkcji turystycznej Gminy i przemysłu czasu wolnego</p> <p>1.2. Rozwój funkcji uzdrowiskowo-sanatoryjnej Gminy</p> <p>1.3. Rozwój informacji turystycznej</p> <p>1.4. Promocja i wzmocnienie rozpoznawalności miasta i gminy w kraju i za granicą</p>	<p>2. POPRAWA INFRASTRUKTURY DROGOWEJ I TECHNICZNEJ W POLANICY-ZDROJU</p> <p>2.1 Rozwój infrastruktury komunikacyjnej</p> <p>2.2 Tworzenie warunków do poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym</p> <p>2.3 Rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej</p> <p>2.4. Poprawa dostępności komunikacyjnej</p>	<p>3. HARMONIJNY ROZWÓJ USŁUG DLA MIESZKAŃCÓW ORAZ GOŚCI POLANICY-ZDROJU</p> <p>3.1. Zapewnienie wysokiej jakości usług oświaty i wychowania</p> <p>3.2. Wsparcie, integracja i aktywizacja osób niepełnosprawnych, starszych i potrzebujących</p> <p>3.3. Promocja i kształtowanie zachowań prozdrowotnych mieszkańców</p> <p>3.4. Zapewnienie wysokiej jakości oferty kulturalnej</p>	<p>4. ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI ORAZ CYFRYZACJI NA TERENIE GMINY POLANICA-ZDRÓJ</p> <p>4.1. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości</p> <p>4.2. Opracowanie i realizacja polityki inwestycyjnej Gminy</p> <p>4.3. Poprawa łączności cyfrowej</p> <p>4.4. Rozwój oraz upowszechnianie e-administracji, z uwzględnieniem zwiększenia zdolności instytucjonalnej i skuteczności administracji publicznej.</p>

**Cele
strategiczne
i operacyjne**

CELE HORYZONTALNE:	
5. OCHRONA POWIETRZA I ZASOBÓW NATURALNYCH	6. WIZERUNEK I KOMUNIKACJA W GMINIE
5. RACJONALNE KORZYSTANIE Z ZASOBÓW NATURALNYCH 5.1. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza 5.2. Wzrost efektywności energetycznej 5.3. Przeciwdziałanie zanieczyszczeniu środowiska naturalnego	6. POPRAWA WSPÓŁPRACY I KOMUNIKACJI W GMINIE POLANICA-ZDRÓJ 6.1. Zarządzanie Marką Polanica-Zdrój poprzez klienta wewnętrznego i zewnętrznego gminy 6.2. Zwiększenie partycypacji w podejmowanych decyzjach w gminie 6.3. Rozwój e-komunikacji

Źródło: opracowanie własne

Cel strategiczny 1.: Zwiększenie atrakcyjności turystycznej Polanicy – Zdroju

1.1. Rozwój funkcji turystycznej Gminy i przemysłu czasu wolnego

- A. Rozwój zróżnicowanej, całorocznej oferty turystycznej i uzdrawiskowej dostosowanej do wszystkich grup wiekowych
  - rozwój nowych form wypoczynku i rekreacji oraz produktów turystycznych
  - badania potrzeb poszczególnych segmentów na rynku usług turystycznych
  - rozwój oferty usług noclegowych i gastronomicznych
  - rozwój nowoczesnych usług wellness & spa
- B. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej
  - budowa i modernizacja obiektów małej architektury, ławek, stojaków na rowery, zadaszonych miejsc przeznaczonych na odpoczynek i spożywanie posiłków
  - budowa i modernizacja nieruchomości i infrastruktury turystycznej, uzdrawiskowej i okołoturystycznej
- C. Zapewnienie wsparcia i promocji dla istniejących przedsiębiorstw i lokalnych animatorów w obszarze turystyki
  - organizacja szkoleń i warsztatów edukacyjnych dla osób z branży turystycznej, hotelarskiej, gastronomicznej i nowoczesnego SPA z zakresu zarządzania i promowania produktów turystycznych
- D. Ochrona i udostępnianie dziedzictwa kulturowego
  - podniesienie atrakcyjności krajobrazu kulturowego miasta na potrzeby edukacyjne, społeczne i turystyczne
  - uwzględnienie założeń „Programu opieki nad zabytkami województwa dolnośląskiego” w gminnych programach opieki nad zabytkami w celu skoordynowania działań w sferze ochrony zabytków.

1.2. Rozwój funkcji uzdrawiskowo-sanatoryjnej Gminy

- A. Opracowanie i promocja zróżnicowanej i całorocznej oferty uzdrawiskowo-sanatoryjnej dla wszystkich grup wiekowych, w tym dla młodzieży (Młodzieżowa Polanica-Zdrój), rodzin z dziećmi (Rodzinna Polanica-Zdrój) i seniorów (Polanica-Zdrój 60+)
- B. Rozwój oferty turystyki aktywnej
  - oznakowanie tras turystycznych, rowerowych i pieszych
  - rozwój górskiej turystyki biegowej (współorganizacja i promocja imprez biegowych)

- rozwój, utrzymanie, integracja i promocja sieci tras rowerowych i turystycznych w obszarze pogranicza, w tym sieci singletrack (m.in. Kudowa Słone – Czerмна, Zdarko – Czerмна)
- C. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury sportowo-rekreacyjnej
- modernizacja krytej hali sportowej
  - modernizacja Ośrodka Sportu i Rekreacji
  - skatepark, park do crossfitu, funpark, basen zewnętrzny, lodowisko, korty tenisowe, bieżnia lekkoatletyczna
  - budowa i modernizacja rozbudowanych stref dla dzieci w postaci placów zabaw w poszczególnych dzielnicach
- D. Kreowanie, organizacja i promocja cyklicznych lokalnych i ponadlokalnych wydarzeń sportowych, sportowo-rekreacyjnych i uzdrowiskowych
- organizacja imprez i zawodów sportowo-rekreacyjnych, w tym szachowych
  - opracowanie katalogu flagowych wydarzeń i inicjatyw wspierających komunikację produktu uzdrowiska
- E. Rozwój oferty sportowo-rekreacyjnej pod kątem promocji sportu i aktywnego stylu życia wśród mieszkańców
- tworzenie optymalnych warunków uprawiania sportu w klubach sportowych działających na terenie gminy
  - zapewnienie współuczestnictwa interesariuszy w tworzeniu oferty sportowej i rekreacyjnej

1.3. Rozwój informacji turystycznej

- A. Inicjowanie, koordynowanie i prowadzenie działań na rzecz współpracy środowisk samorządu terytorialnego, gospodarczego i zawodowego oraz osób, instytucji i organizacji zainteresowanych rozwojem turystycznym miasta
- budowa wewnętrznej sieci powiązań i kooperacji samorządu lokalnego z przedsiębiorstwami turystycznymi i uzdrowiskowymi
  - utworzenie klastra turystycznego
- B. Współpraca z gminami ościennymi i organizacjami turystycznymi w zakresie rozwoju gospodarki turystycznej i promocji walorów turystycznych
- stworzenie wspólnej kompleksowej oferty turystycznej, sportowej i rekreacyjnej
  - rozwój współpracy w celu budowy wspólnego transgranicznego produktu turystycznego
  - podejmowanie wspólnych działań z gminami ościennymi w celu promocji marki „Polanica - Zdrój - Źródło Zdrowia” oraz „Ziemia Kłodzka”

1.4. Promocja i wzmocnienie rozpoznawalności Polanicy – Zdroju w kraju i za granicą

- A. Rozwój kompleksowej informacji turystyczno-uzdrowiskowej
- opracowanie i wdrożenie spójnego systemu informacji o atrakcjach turystycznych i wydarzeniach organizowanych na terenie miasta (strona www, aplikacje mobilne, informatory papierowe)
  - zwiększenie efektywności punktu informacji turystycznej
  - rozwój promocji na terenie całego województwa dolnośląskiego
  - uczestnictwo w targach, konferencjach i spotkaniach turystycznych

Cel strategiczny 2.: Poprawa infrastruktury drogowej i technicznej Polanicy – Zdroju

Kierunek działania 2.1.: Rozwój infrastruktury komunikacyjnej

- A. Budowa i modernizacja dróg gminnych oraz infrastruktury około drogowej (mosty, chodniki, zatoki przystankowe)

Kierunek działania 2.2.: Tworzenie warunków do poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym

- A. Stwarzanie warunków do poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym
- B. Opracowanie i wdrożenie polityki parkingowej Park & Ride

Kierunek działania 2.3.: Rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej

- A. Modernizacja i budowa infrastruktury technicznej

Kierunek działania 2.4.: Poprawa dostępności komunikacyjnej

- A. Działania skierowane na rozwój transportu kolejowego oraz autobusowego w Kotlinie Kłodzkiej

Cel strategiczny 3.: Harmonijny rozwój usług dla mieszkańców oraz gości Polanicy – Zdroju

3.1. Zapewnienie wysokiej jakości usług oświaty i wychowania

- A. Zwiększenie dostępności usług opiekuńczo-wychowawczych
  - budowa przedszkola z oddziałami żłobkowymi
- B. Zapewnienie wysokiej jakości systemu kształcenia na poziomie podstawowym i średnim
  - podniesienie jakości kształcenia, w szczególności w zakresie kompetencji kluczowych, tj. języków obcych i nowych technologii
  - zwiększanie kompetencji zawodowych kadr nauczycielskich oraz pozyskanie wysoko wykwalifikowanej kadry
  - promowanie edukacji oraz osiągnięć naukowych i sportowych uczniów
  - rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży
  - współpraca przedsiębiorców, szkół wyższych i placówek oświatowych w celu uatrakcyjnienia i podniesienia jakości systemu edukacji na terenie gminy
- C. Promowanie uczenia się przez całe życie i kształcenia ustawicznego

- D. Podnoszenie jakości i standardu bazy dydaktycznej i sportowej
- E. Zapewnienie bezpieczeństwa i przyjaznej atmosfery w placówkach oświatowych

3.2. Wsparcie, integracja i aktywizacja osób niepełnosprawnych, starszych i potrzebujących

- A. Rozwój systemowych rozwiązań na rzecz opieki zdrowotnej nad osobami starszymi, chorymi i z niepełnosprawnością

3.3. Promocja i kształtowanie zachowań prozdrowotnych mieszkańców

- A. Promocja i kształtowanie postaw prozdrowotnych we wszystkich grupach wiekowych
- B. Prowadzenie edukacji i prewencji w zakresie zwalczania uzależnień, w tym od narkotyków, alkoholu i innych używek
- C. Rozwój systemowych rozwiązań na rzecz opieki zdrowotnej nad osobami starszymi, chorymi i z niepełnosprawnością
  - rozwój dziennych domów wsparcia
  - zwiększenie ilości usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania

3.4. Zapewnienie wysokiej jakości oferty kulturalnej

- A. Zapewnienie atrakcyjnej oferty kulturalnej adresowanej do różnych grup wiekowych, dla mieszkańców i przyjezdnych
- B. Kreowanie, organizacja i promocja ponadlokalnych wydarzeń kulturalnych i społeczno-ekonomicznych promujących miasto i region
- C. Rozwijanie mecenatu nad artystami i twórcami lokalnymi
- D. Podnoszenie jakości i standardu bazy kulturalnej

Z PRZEDSIĘBIORCAMI I DLA PRZEDSIĘBIORCÓW

OSI 4. Przedsiębiorczość i cyfryzacja

Cel strategiczny 4.: Rozwój przedsiębiorczości oraz cyfryzacji na terenie Gminy Polanica–Zdrój

4.1. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości

- A. Wspieranie aktywności gospodarczej lokalnych przedsiębiorców, w tym branży turystycznej, noclegowej i gastronomicznej
- B. Tworzenie atrakcyjnych warunków do inwestowania i prowadzenia biznesu
  - pomoc w rejestracji i rozpoczęciu działalności gospodarczej
  - wprowadzenie okresowych preferencji dla podmiotów rozpoczynających nową działalność gospodarczą

- realizacja projektów wspierających środowiska start-upowe
  - zapewnienie informacji o programach, dotacjach, ulgach, formach dofinansowania dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw
- C. Upowszechnianie przedsiębiorczości poprzez edukację wszystkich grup wiekowych
- realizacja wizyt studyjnych dzieci i młodzieży w polanickich przedsiębiorstwach
- D. Kompleksowe uzbrajanie terenów inwestycyjnych
- E. Inicjowanie i wspieranie współpracy pomiędzy polanickimi przedsiębiorstwami na rzecz wzrostu konkurencyjności gospodarczej

4.2. Opracowanie i realizacja polityki inwestycyjnej Gminy

- A. Opracowanie i wdrożenie programu rozwoju inwestycji w Polanicy - Zdroju 2030

4.3. Poprawa łączności cyfrowej

- A. Rozwój sieci szerokopasmowej
- B. Wdrożenie, promocja i doskonalenie oferty e-usług i e-komunikacji
- C. Upowszechnianie wiedzy informatycznej we wszystkich grupach wiekowych, w tym w szczególności wśród seniorów
- D. Powszechna digitalizacja w instytucjach publicznych i dostępność do dokumentów, wniosków, formularzy itp.

4.4. Rozwój oraz upowszechnianie e- administracji, z uwzględnieniem zwiększenia zdolności instytucjonalnej i skuteczności administracji publicznej

- A. Prowadzenie audytów informatycznych w urzędach i jednostkach publicznych
- B. Wymiana sprzętu w obszarze IT w urzędach i jednostkach publicznych
- C. Digitalizacja i wdrażanie procesów w zakresie e-administracji w urzędach i jednostkach publicznych

CEL HORYZONTALNY

OSI 5. Ochrona powietrza i zasobów naturalnych

Cel strategiczny 5.: Racjonalne korzystanie z zasobów naturalnych

5.1. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza

- A. Systematyczny pomiar powietrza oraz opracowanie i wdrożenie programu "zdrowe powietrze"
- B. Poprawa jakości powietrza poprzez ograniczanie niskiej emisji i wdrażanie gospodarki niskoemisyjnej
- C. Organizacja sprawnego i ekologicznego transportu zbiorowego, zapewniającego dostęp do atrakcji turystycznych oraz uwzględniającego potrzeby seniorów i osób z niepełnosprawnościami

5.2. Wzrost efektywności energetycznej

- A. Przeciwdziałanie zanieczyszczeniu środowiska naturalnego poprzez rozbudowę i modernizację infrastruktury technicznej
- B. Rozwój systemu gospodarowania odpadami
- C. Edukacja ekologiczna mieszkańców poprzez organizację akcji edukacyjnych i informacyjnych
- D. Dostosowanie do zmian klimatu i zapobieganie ryzyku
  - adaptacja obszarów miejskich do pojawiających się ekstremalnych zjawisk pogodowych (gwałtowne deszcze, wiatry, burze, susze, fale upałów i zimna, miejskie wyspy ciepła)
  - wdrażanie systemu zrównoważonej gospodarki wodnej, w tym programów małej retencji i rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury

5.3. Przeciwdziałanie zanieczyszczeniu środowiska naturalnego oraz ochrona zasobów przyrodniczych

- A. Prowadzenie działań prewencyjnych w celu zwiększenia poczucia bezpieczeństwa i podnoszenia świadomości mieszkańców o zagrożeniach
- B. Zwiększenie poziomu zabezpieczenia przeciwpożarowego, w tym ratownictwa
- C. Rozwój i modernizacja systemu monitoringu miejskiego
- D. Usprawnienie systemu zarządzania kryzysowego w gminie
- E. Prowadzenie przeciwpowodziowych działań zapobiegawczych
- F. Ochrona i udostępnianie dziedzictwa przyrodniczego
  1. kompleksowa inwentaryzacja zasobów przyrodniczych
  2. ochrona i właściwa ekspozycja cennych siedlisk przyrodniczych
  3. tworzenie ścieżek edukacyjnych

CEL HORYZONTALNY

OSI 6. Wizerunek i komunikacja w Gminie

Cel strategiczny 6.: Poprawa współpracy i komunikacji w Gminie Polanica – Zdrój

6.1. Zarządzanie Marką Polanica-Zdrój poprzez klienta wewnętrznego i zewnętrznego gminy

- A. Wspieranie oddolnych inicjatyw stymulujących budowanie lokalnej oferty kulturalnej, sportowo-rekreacyjnej i usług społecznych
- B. Zapewnienie udziału społecznego w zarządzaniu i podejmowaniu decyzji w sprawach publicznych
- C. Rozwój i promocja budżetu obywatelskiego
- D. Wzmacnianie poczucia wspólnoty poprzez podejmowanie działań na rzecz zwiększenia udziału mieszkańców w życiu publicznym i angażowania się społeczności lokalnej w działania realizowane na rzecz gminy
- E. Budowa sprawnego systemu komunikacji i dialogu z mieszkańcami, wykorzystującego media tradycyjne, nowoczesne technologie oraz media społecznościowe
- F. Intensyfikacja współpracy z partnerami samorządowymi, społecznymi i gospodarczymi, w obszarach strategicznych
- G. Zintegrowana promocja turystyczna i gospodarcza obszaru transgranicznego

- H. Współpraca z uczelniami w zakresie wykorzystania prac dyplomowych, raportów, analiz, projektów, publikacji naukowych dla potrzeb rozwojowych gminy

6.2. Zwiększenie partycypacji w podejmowanych decyzjach w gminie

- A. Zwiększenie dostępności wysokiej jakości nowoczesnych usług publicznych, w tym zapewnienie powszechnej dostępności e-usług i e-komunikacji
- B. Usprawnienie systemu zarządzania w celu przyspieszenia realizacji procesów i procedur administracyjnych
- C. Podniesienie jakości obsługi klienta i kwalifikacji kadry urzędniczej w Urzędzie Miasta oraz w jednostkach organizacyjnych gminy, w szczególności w zakresie elektronicznej obsługi mieszkańców
- D. Zapewnienie profesjonalnej i zindywidualizowanej obsługi przedsiębiorców

6.3. Rozwój e-komunikacji

- A. Stworzenie jednorodnego systemu informatycznego dla urzędu oraz wszystkich jednostek i podmiotów gminnych
- B. Prowadzenie audytów informatycznych w obszarze - sprzętu, programów i umiejętności w celu aktualizacji i optymalizacji wykorzystania IT w pracy urzędu, jednostek i podmiotów gminnych
- C. Tworzenie i poszerzanie obszarów z wolnym Wi-Fi

Przestrzenny wymiar polityki rozwoju

Główne cele polityki przestrzennej na terenie gminy to:

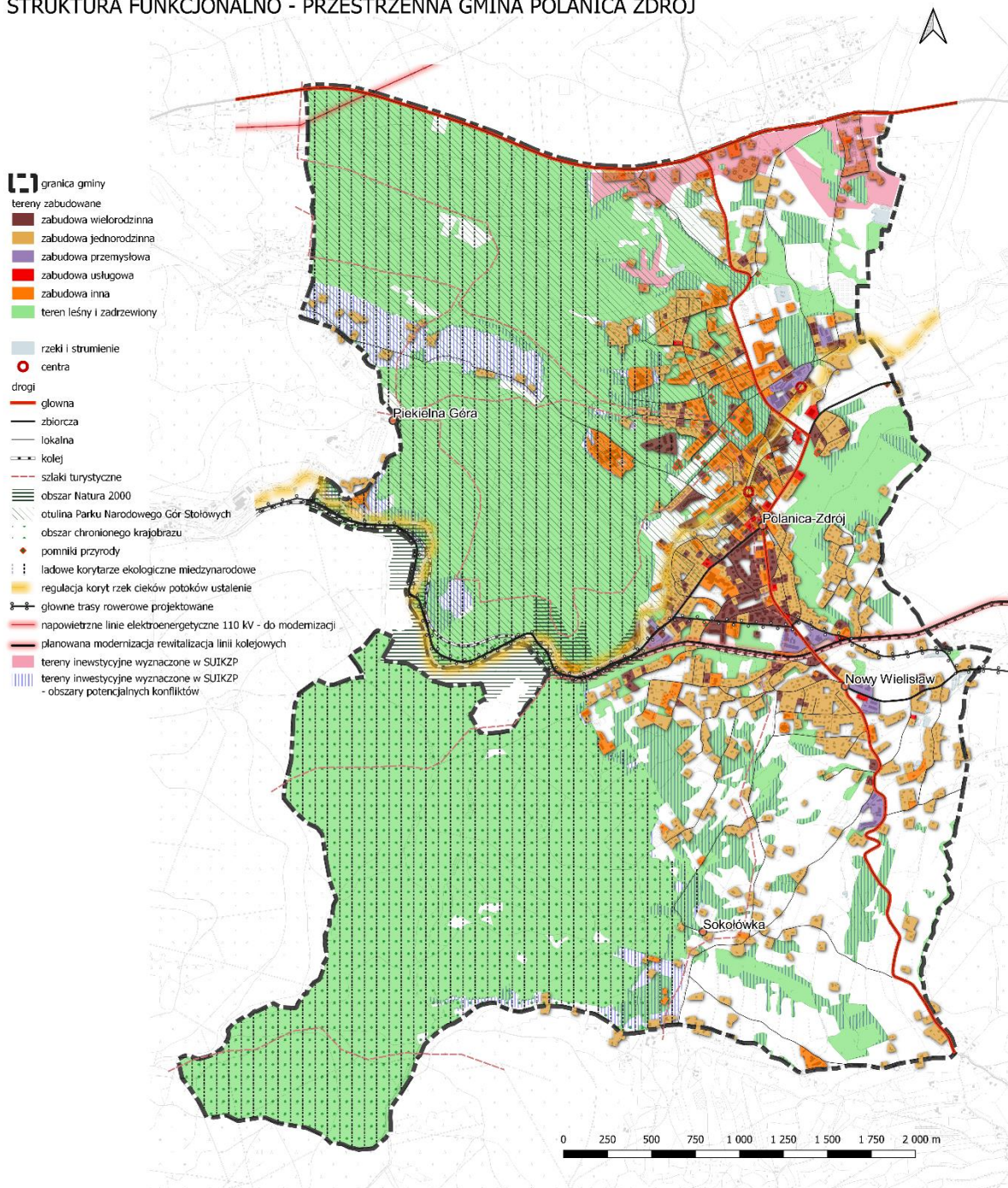
- zwiększenie atrakcyjności turystycznej miasta,
- poprawa jakości życia poprzez podwyższenie standardów zamieszkania i jakości środowiska przyrodniczego, dostępności komunikacyjnej i podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej,
- kształtowanie wizerunku miasta,
- zachowanie i odtwarzanie zasobów przyrodniczo-krajobrazowych,
- ochrona krajobrazu kulturowego oraz porządkowanie i uzupełnianie struktury przestrzennej,
- zwiększenie dostępności do terenów przestrzeni publicznych, w tym terenów zieleni urządzonej,
- zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej miasta dla budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnego i budownictwa wielorodzinnego o niskiej intensywności,
- kompleksowy projekt adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu – mata retencja oraz przeciwdziałanie erozji wodnej na terenach górskich.
- budowa i modernizacja kanalizacji sanitarnej

Wśród podstawowych elementów układu funkcjonalnego miasta wyróżnia się:

- **uzdrowisko** – związane z posiadanymi zasobami wód leczniczych oraz z charakterem historycznie ukształtowanej zabudowy, przestrzennie tworzące centrum obecnego układu miejskiego, w założeniu będące podstawą funkcjonowania miasta, posiadające niewielkie rezerwy terenowe dla swego rozwoju;
- **tereny otwarte i rekreacyjne** – związane z walorami naturalnymi i kulturowymi miasta, oparte o istniejącą bazę hotelową, przestrzennie uzupełniające centralną strefę miasta, o atrakcjach turystyczno-historycznych oraz sportowych związanych z warunkami naturalnymi miasta, uzupełniające funkcję podstawową miasta oraz obsługę ruchu turystycznego;
- **tereny mieszkaniowe** – obejmujące istniejące osiedla mieszkaniowe wielorodzinne, skoncentrowanego budownictwa jednorodzinnego oraz zabudowę mieszkaniowo-usługową, stanowią naturalną funkcję miejską;
- **tereny usługowe** – związane z obsługą mieszkańców, kuracjuszy oraz turystów;

Schemat 7. Struktura funkcjonalno – przestrzenna Gmina Polanica - Zdrój

STRUKTURA FUNKCJONALNO - PRZESTRZENNA GMINA POLANICA ZDRÓJ

Źródło: Zbigniew Dudzik dla dla Instytutu Maxa Webera sp. z o.o.

W Modelu zostały zawarte poniższe ustalenia Planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego. Zgodnie z zapisami zawartymi w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego, który został przyjęty Uchwałą nr XIX/482/2020 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 16 czerwca 2020 dla gminy Polanica Zdrój obowiązują następujące ustalenia dotyczące prowadzenia polityki przestrzennej, umożliwiającej realizację następujących zadań:

- w zakresie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym (ICP):
  - o rewitalizacja linii kolejowej nr 309 na odcinku Kłodzko Nowe - Polanica-Zdrój (K 17) – ICP wskazana w Modelu jako planowana modernizacja, rewitalizacja linii kolejowych
  - o ochrona przeciwpowodziowa doliny rzeki Bystrzycy Dusznickiej i rzeki Kamienny Potok. Zadanie obejmuje odcinek Bystrzycy Dusznickiej od m. Duszniki-Zdrój do ujścia rzeki Nysy Kłodzkiej, rzeki Kamienny Potok od km

9+900 do km 0+000 a także strefy cofkowe ich dopływów (K 103) - ICP wskazana w Modelu jako regulacja koryt rzek, cieków i potoków - ustalenie

- w zakresie ochrony lądowych korytarzy ekologicznych o znaczeniu międzynarodowym:

- o Góry Stołowe,

- o Góry Bystrzyckie,

- wskazanych w Modelu jako lądowe korytarze ekologiczne, międzynarodowe,

- w zakresie inwestycji ponadlokalnych zaplanowanych przez przedsiębiorstwa energetyczne:

- o modernizacja lub przebudowa linii 110 kV: S264 w kier. R-Duszniki - wskazanych w Modelu jako napowietrzne linie elektroenergetyczne 110 kV - do modernizacji,

- w zakresie głównych tras rowerowych:

- o Trasa Kłodzka - wskazana w Modelu jako główne trasy rowerowe - projektowane.

Rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie obejmują:

Struktura przestrzenna:

- podnoszenie jakości życia i zamieszkania,
- ochronę wartości historycznych i kompozycyjnych,
- uzupełnianie historycznej kompozycji przestrzennej i kształtowanie czytelnej, zwartej struktury przestrzennej i dopełnianie układów urbanistycznych z dbałością elementy kompozycji takie jak: dominanty, osie widokowe, otwarcia, zamknięcia, narożniki,
- zachowanie ekspozycji historycznych obiektów budowlanych, osi widokowych i historycznej wysokości kształtującej sylwetkę miasta,
- wprowadzanie przestrzeni publicznych służących zapewnieniu dostępności komunikacyjnej pieszej, urządzaniu terenów zieleni publicznej lub placów,
- wyznaczanie nowych przestrzeni publicznych i przekształcanie istniejących placów i skwerów na przestrzenie przyjazne mieszkańcom poprzez: zwiększanie udziału zieleni, podnoszenie jakości nawierzchni, mebli miejskich, małej architektury, wzmocnienie funkcji społecznych,
- kształtowanie zabudowy jako wielofunkcyjnej, z możliwością wprowadzenia mieszanego sposobu użytkowania w ramach wspólnych zespołów zabudowy,
- ograniczanie negatywnego wpływu terenów aktywności gospodarczej na sąsiadującą zabudowę mieszkaniową i kształtowanie krajobrazu poprzez strefowanie zabudowy na styku z istniejącymi funkcjami chronionymi akustycznie poprzez tworzenie pasów ochronnych, w tym wielopiętrowej zieleni izolacyjnej lub granic przestrzennych,
- zastosowanie działań przestrzennych służących ograniczeniu niskiej emisji i poprawie stanu środowiska poprzez zwiększanie powierzchni obszarów biologicznie czynnych, stosowanie energooszczędnej i niskoemisyjnej infrastruktury, rozbudowę systemów proekologicznych form transportu (ścieżki rowerowe, ciągi piesze, transport zbiorowy),
- na obszarze uzdrowiska statutowego ochrona przed zabudową terenów: warunkujących zachowanie powierzchniowej infiltracji wód na poziomie umożliwiającym naturalną odnowę złóż wód mineralnych oraz naturalnych kanałów przewietrzania gminy,
- Wskazanie obiektów regionalnej architektury drewnianej wraz z otoczeniem do objęcia ochroną konserwatorską (wpis do rejestru zabytków lub ujęcie w gminnej ewidencji zabytków). Wprowadzenie zapisów w zakresie zasad ochrony obiektów regionalnej architektury drewnianej.
- Wskazanie węzłów przesiadkowych komunikacji zbiorowej zintegrowanych ze szlakami turystycznymi prowadzącymi w obszarze gminy.
- Zintegrowanie systemu szlaków turystycznych w obszarze pogranicza i wskazanie powiązań z systemami tras turystycznych po stronie czeskiej.
- Określenie warunków i wskaźników lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii na dachach i zadaszeniach obiektów przy określaniu wytycznych dla terenów przeznaczonych

pod zabudowę usługową i produkcyjną, w szczególności wyznaczanych na obszarach optymalnej lokalizacji nowych inwestycji.

- Ustalanie kierunków zmian w strukturze przestrzennej oraz w przeznaczeniu terenów oraz wytycznych umożliwiających:
  - stosowanie rozwiązań renaturalizacyjnych koryt cieków i ich brzegów oraz spowalniających spływ wody w cieku (zakola, meandry),
  - utrzymanie w użytkowaniu rolniczym terenów podmokłych,
  - odtwarzanie starorzeczy i obszarów bagiennych jako naturalnych terenów retencyjnych,
  - ograniczanie i kontrolowanie spływu powierzchniowego (retencja skokowa) poprzez przeznaczanie terenów o spadkach powyżej 15% na zalesianie.

Kształtowanie zieleni:

- zapewnienie terenom zabudowy mieszkaniowej dostępności do terenów publicznej zieleni urządzonej,
- zwiększanie udziału zieleni, w szczególności drzew i krzewów w pasach drogowych,
- zachowanie istniejących kompleksów leśnych w dotychczasowym użytkowaniu wraz z ich uzupełnianiem, w tym dostosowywaniem sadzonych gatunków drzew do warunków siedliskowych,
- wyznaczanie stref wejścia do lasu wyposażonych w miejsca parkingowe i infrastrukturę turystyczną,
- podporządkowanie funkcji rekreacyjno-wypoczynkowych walorom przyrodniczym,
- planowanie elementów zielonej infrastruktury z zachowaniem ciągłości na styku z sąsiadującymi gminami.

Komunikacja i parkingi:

- kształtowanie spójnego przestrzennie systemu zewnętrznych i wewnętrznych powiązań komunikacyjnej: transportu zbiorowego, samochodowego, rowerowego i pieszego,
- podwyższanie parametrów użytkowych sieci drogowej,
- przekształcanie ulic służących ruchowi lokalnemu i dojazdom do posesji na ciągi pieszo-jezdne ze zwiększonym udziałem zieleni, w szczególności drzew i krzewów,
- uspokajanie ruchu poprzez: ograniczanie ruchu samochodowego – priorytet komunikacji pieszej, rowerowej i zbiorowej,
- planowanie nowych odcinków dróg w sposób minimalizujący negatywne oddziaływanie hałasu na istniejące i planowane obszary podlegające ochronie akustycznej,
- zwiększanie liczby miejsc parkingowych, w szczególności w centrum miasta,
- wdrożenie systemu Park & Ride.

Infrastruktura techniczna i ochrona środowiska:

- wykorzystanie odnawialnych źródeł energii jako podstawowego paliwa do zasilania urządzeń wytwarzających energię cieplną w zakresie rozwiązań indywidualnych i grupowych,
- zaopatrzenie w wodę oraz odprowadzanie ścieków komunalnych na terenach zabudowanych oraz przeznaczonych na rozwój zabudowy poprzez rozwiązania zbiorcze,
- zapewnienie zintegrowanego rozwoju infrastruktury telekomunikacyjnej z infrastrukturą energetyczną, wodnokanalizacyjną i transportową,
- realizowanie sieci energetycznych jako podziemnych na terenach zabudowanych oraz przeznaczonych pod rozwój zabudowy,
- ograniczenie lokalizowania elementów i obiektów infrastruktury technicznej w miejscach eksponowanych widokowo,
- wspieranie rozwoju sieci teleinformatycznych, w tym szerokopasmowych, i systemów łączności bezprzewodowej,
- uwzględnienie ustaleń przestrzennych z zakresu małej retencji.

Inne:

- wskazywanie w dokumentach planistycznych obiektów i obszarów, które powinny uzyskać ustawową formę ochrony zabytków (wpis do rejestru zabytków lub ujęcie w wojewódzkiej ewidencji zabytków).

W ramach kierunków działań w zakresie zagospodarowania przestrzennego zaleca się szczególną uwagę wobec celów i działań nakreślonych w Strategii Rozwoju Elektromobilności, Miejskim Planie Adaptacji Miasta Polanica-Zdrój do Zmian Klimatu oraz Programu Ochrony Środowiska dla miasta Polanica-Zdrój na lata 2020-2023.

Cele operacyjne wynikające ze Strategii Rozwoju Elektromobilności:

1. Modernizacja taboru używanego do zadań komunalnych
2. Wprowadzenie ekologicznych pojazdów służbowych w jednostkach organizacyjnych
3. Dążenie do obsługi centrum miasta (strefy a) wyłącznie zeroemisyjnymi pojazdami komunalnymi
4. System benefitów i zachęt dla posiadaczy samochodów zero- i niskoemisyjnych
5. Dostęp do bezprzewodowego internetu w całej gminie
6. Nowe technologie w służbie mieszkańcom
7. Kształtowanie świadomości ekologicznej młodszych mieszkańców polanicy-zdroju
8. Promowanie ekologii wśród mieszkańców
9. Ekologiczne smart-city
10. Polanica-Zdrój miastem ekologii i elektromobilności
11. Ograniczenie emisji pochodzącej z prywatnych samochodów osobowych
12. Rozwój sieci chodników i dróg rowerowych w gminie.

Działania adaptacyjne zawarte w Miejskim Planie Adaptacji Miasta Polanica-Zdrój do Zmian Klimatu:

1. Rozwój systemu monitoringu i ostrzegania przed zagrożeniami związanymi z ekstremalnymi zjawiskami.
2. Wzmocnienie służb ratowniczych z uwzględnieniem zmian klimatycznych, budowa systemu dla zapewnienia ochrony zdrowia.
3. Poprawa funkcjonowania gospodarki wodno-kanalizacyjnej.
4. Zwiększenie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego i zmniejszenie zagrożenia powodzią ze strony rzeki Bystrzycy Dusznickiej
5. Zwiększenie znaczenia małej retencji, rozwój systemu błękitnej i zielonej infrastruktury (BZI), zagospodarowanie wody deszczowej; rozwój zieleni miejskiej, ciągów pieszych i ścieżek rowerowych
6. Ochrona różnorodności biologicznej przez ograniczenie istniejących obciążeń oraz zarządzanie skutkami zjawisk ekstremalnych.
7. Zmniejszenie poziomu koncentracji zanieczyszczeń powietrza
8. Edukowanie, informowanie o następstwach zmian klimatu oraz promowanie dobrych praktyk, działań i postaw.

Cele na podstawie Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Polanica-Zdrój na lata 2020-2023

1. Poprawa jakości powietrza atmosferycznego
2. Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii
3. Poprawa klimatu akustycznego
4. Ochrona przed negatywnym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych
5. Poprawa jakości wód
6. Ochrona przed powodzią i suszą
7. Prowadzenie skutecznej gospodarki wodno- ściekowej na terenie Miasta Polanica- Zdrój
8. Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi
9. Ochrona gleb przed degradacją oraz rekultywacja terenów zdegradowanych i zdewastowanych
10. Racjonalna gospodarka odpadami
11. Ochrona zasobów przyrodniczych
12. Rozwijanie zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej
13. Ograniczenie ryzyka wystąpienia zagrożeń środowiska spowodowanych przez potencjalne źródła awarii przemysłowych

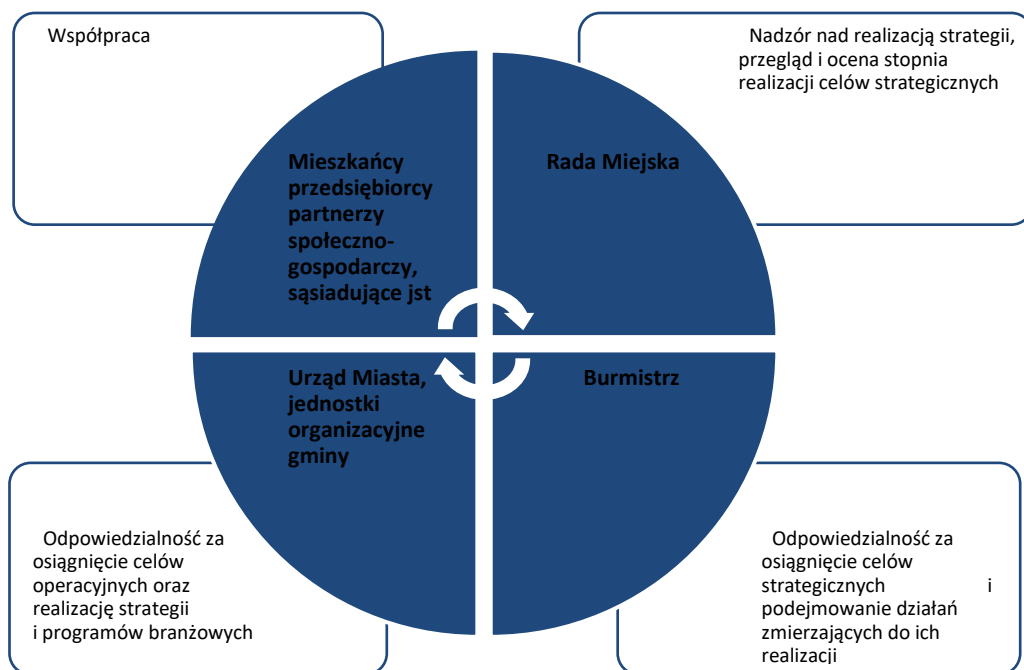

System realizacji, monitoringu i ewaluacji

System wdrażania

Wdrażanie Strategii rozwoju Gminy Polanica-Zdrój na lata 2022-2027 stanowi proces ciągły, wymagający monitoringu zmian prawnych, gospodarczych, politycznych oraz elastyczności w dostosowaniu się do priorytetów w zakresie uzyskiwania zewnętrznych środków finansowych. Realizacja wizji rozwoju i wyznaczonych celów strategicznych oraz zmiana słabych stron na mocne wymaga zapewnienia szerokiej współpracy pomiędzy Urzędem Miejskim, jednostkami organizacyjnymi gminy, instytucjami kultury, podmiotami gospodarczymi i instytucjami otoczenia biznesu, organizacjami pozarządowymi, sąsiadującymi jednostkami samorządowymi i wyższego rzędu oraz społecznością lokalną. Oparta na partnerskich relacjach współpraca jest gwarantem sukcesu realizacji Strategii. Mieszkańcy Polanicy-Zdroju są jednocześnie adresatami celów strategicznych i przypisanych im kierunków działania, jak również istotnym partnerem w ich realizacji.

Schemat 8. Model wdrażania Strategii rozwoju Gminy Polanica-Zdrój na lata 2022-2027

Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie Strategii

Samorząd Gminy Polanica-Zdrój pełni rolę koordynatora i organizatora prac nad realizacją Strategii. Organem odpowiedzialnym za realizację Strategii jest Burmistrz, który będzie wdrażał jej zapisy poprzez nadzór nad realizacją działań i inwestycji, podejmowanie czynności zmierzających do zapewnienia środków finansowych na przyjęte do realizacji kierunki działania oraz nawiązywanie współpracy z

partnerami w ich realizacji. Bieżąca koordynacja realizacji Strategii będzie podlegać Zastępcy Burmistrza. Jego zadaniem będzie analiza danych dotyczących rozwoju gminy, zapewnienie wsparcia w tworzeniu i realizacji dokumentów wdrożeniowych i wykonawczych oraz opracowanie raportów z monitoringu i prezentacja jego wyników. Strategia będzie wdrażana bezpośrednio przez Urząd Miejski w Polanicy-Zdroju w ramach poszczególnych referatów, jednostek organizacyjnych gminy i spółek prawa handlowego, zgodnie z ich kompetencjami.

Jednostki organizacyjne Gminy:	Instytucje kultury:
Ośrodek Pomocy Społecznej	Teatr Zdrojowy - Centrum Kultury i Promocji
Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Żołnierzy z Monte Cassino	Miejska Biblioteka Publiczna w Polanicy-Zdroju
Przedszkole Publiczne nr 1	Inne:
	Miejski Zakład Komunalny w Polanicy-Zdroju Spółka z o.o.

W realizację Strategii w sposób pośredni, we współpracy lub poprzez inspirowanie, wspieranie i koordynowanie realizacji przedsięwzięć, zaangażowane będą instytucje publiczne i naukowe, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy oraz mieszkańcy. Wśród partnerów w realizacji strategii wymienić należy także: organy administracji szczebla powiatowego, regionalnego i krajowego, instytucje otoczenia biznesu, służbę zdrowia, policję i straż pożarną. Organem nadzorującym realizację Strategii jest Rada Miejska. Poza funkcją nadzorczą, wyłączną jej kompetencją jest uchwalanie aktualizacji lub zmian w zapisach Strategii.

Tabela 5. Wykaz jednostek odpowiedzialnych za realizację Strategii

Nazwa	Jednostka odpowiedzialna	Produkt	Termin
Wdrażanie	Burmistrz (bieżąca koordynacja: Zastępca Burmistrza)	Realizacja działań i inwestycji	na bieżąco
Monitoring	Zastępca Burmistrza	Raport o stanie gminy	co roku w terminie do 31 maja
Ocena stanu realizacji	Zastępca Burmistrza	Raport z realizacji Strategii	co 4 lata
Aktualizacja / Zmiana	Zespół ds. aktualizacji / zmiany strategii	Projekt aktualizacji / zmiany strategii	na podstawie oceny stanu realizacji

Źródło: opracowanie własne

Tabela 6. Wykaz jednostek odpowiedzialnych za realizację celów strategicznych i operacyjnych

Cele strategiczne i operacyjne	Jednostka odpowiedzialna za koordynację i realizację	Jednostki współpracujące	Termin realizacji
1. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej Polanicy-Zdrój			
1.1. Rozwój funkcji turystycznej Gminy i przemysłu czasu wolnego	Teatr Zdrojowy - Centrum Kultury i Promocji	Urząd Miejski, Rada Miejska	2022-2027
1.2. Rozwój funkcji uzdrowiskowo-sanatoryjnej Gminy	Urząd Miejski	Teatr Zdrojowy - Centrum Kultury i Promocji oraz Rada Miejska	2022-2027
1.3. Rozwój informacji turystycznej	Teatr Zdrojowy - Centrum Kultury i Promocji	Urząd Miejski, Rada Miejska	
1.4. Promocja i wzmocnienie rozpoznawalności miasta w kraju i za granicą	Teatr Zdrojowy - Centrum Kultury i Promocji	Urząd Miejski, Rada Miejska	2022-2027
2. Poprawa infrastruktury drogowej i technicznej w Polanicy-Zdroju			
2.1. Rozwój infrastruktury	Urząd Miejski		2022-2027

komunikacyjnej			
2.2. Tworzenie warunków do poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym	Urząd Miejski		2022-2027
2.3. Rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej	Urząd Miejski	Miejski Zakład Komunalny	2022-2027
2.4. Poprawa dostępności komunikacyjnej	Urząd Miejski		2022-2027
3. Harmonijny rozwój usług dla mieszkańców oraz gości Polanicy-Zdroju			
3.1. Zapewnienie wysokiej jakości usług oświaty i wychowania	Szkoła Podstawowa nr 2 im. Żołnierzy z Monte Cassino, Przedszkole Publiczne nr 1	Urząd Miejski	2022-2027
3.2. Wsparcie, integracja i aktywizacja osób niepełnosprawnych, starszych i potrzebujących	Ośrodek Pomocy Społecznej wraz Dziennym Domem "Senior+"	Teatr Zdrojowy - Centrum Kultury i Promocji, Urząd Miejski	2022-2027
3.3. Promocja i kształtowanie zachowań prozdrowotnych mieszkańców	Urząd Miejski, Ośrodek Pomocy Społecznej wraz Dziennym Domem "Senior+"	Teatr Zdrojowy - Centrum Kultury i Promocji	2022-2027
3.4. Zapewnienie wysokiej jakości oferty kulturalnej	Teatr Zdrojowy - Centrum Kultury i Promocji	Urząd Miejski	
4. Rozwój przedsiębiorczości oraz cyfryzacji na terenie Gminy Polanica-Zdrój			
4.1. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości	Urząd Miejski		2022-2027
4.2. Opracowanie i realizacja polityki inwestycyjnej Gminy	Urząd Miejski	Rada Miejska	2022-2027
4.3. Poprawa łączności cyfrowej	Urząd Miejski		2022-2027
4.4. Rozwój oraz upowszechnianie e-administracji, z uwzględnieniem zwiększenia zdolności instytucjonalnej i skuteczności administracji publicznej.	Urząd Miejski		2022-2027
5. Ochrona powietrza i zasobów naturalnych			
5.1. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza	Urząd Miejski		2022-2027
5.2. Wzrost efektywności energetycznej	Urząd Miejski		2022-2027
5.3. Przeciwdziałanie zanieczyszczeniu środowiska naturalnego	Urząd Miejski		2022-2027
5.4. Ochrona zasobów przyrodniczych	Urząd Miejski		2022-2027
6. Poprawa współpracy i komunikacji w Gminie Polanica-Zdrój			
6.1. Zarządzanie Marką Polanica-Zdrój poprzez klienta wewnętrznego i zewnętrznego gminy	Teatr Zdrojowy - Centrum Kultury i Promocji	Urząd Miejski	2022-2027
6.2. Zwiększenie partycypacji w podejmowanych decyzjach w gminie	Urząd Miejski		2022-2027
6.3. Rozwój e-komunikacji	Urząd Miejski		

Źródło: opracowanie własne na podstawie Zarządzenia Nr 71/2013 Burmistrza Miasta Polanica-Zdrój z dnia 14 października 2013 r. w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Urzędowi Miejskiemu w Polanicy-Zdroju.

Spójność celów zapisanych w Strategii rozwoju Gminy Polanica-Zdrój na lata 2022-2027 z celami określonymi w strategicznych dokumentach o randze krajowej, regionalnej i ponadlokalnej, ma istotne znaczenie, ponieważ pozwoli korzystać z efektów synergii wynikającej z uczestnictwa w programowaniu

i realizacji zamierzeń w kooperacji z otoczeniem. W ramach analizy zbieżności celów zweryfikowano następujące dokumenty: Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do 2020 roku z perspektywą do 2030 roku (SOR), Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR), Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030 (SRWD), Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego południowej i zachodniej części Dolnego Śląska, zwana „Strategią Rozwoju Sudety 2030” (SUDETY). Cele strategiczne określone w Strategii Rozwoju Gminy Polanica-Zdrój są spójne z podstawowymi dokumentami strategicznymi zarówno na szczeblu krajowym, regionalnym, jaki i ponadlokalnym:

Tabela 7. Spójność celów

Cele strategiczne	SOR	KSRR	SRWD	SUDETY
1. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej Polanicy-Zdroju	II	2.2.,	1.1., 1.2., 1.3., 2.2., 3.1., 3.6., 4.2., 4.5., 5.1., 5.3.	1.1., 1.3., 1.4., 2.4., 4.4., 4.5.
2. Poprawa infrastruktury drogowej i technicznej w Polanicy-Zdroju	II	1.5., 2.1., 3.3.,	2.2., 2.3., 3.1., 3.2., 3.3., 3.4., 3.5., 3.6., 4.5., 5.3.	1.1., 1.2., 2.1., 2.2., 2.3., 2.4., 2.5., 4.2.,
3. Harmonijny rozwój usług dla mieszkańców oraz gości Polanicy-Zdroju	II	1.5., 2.1., 3.3.,	2.2., 2.3., 3.1., 3.2., 3.3., 3.4., 3.5., 3.6., 4.5., 5.3.	1.1., 1.2., 2.1., 2.2., 2.3., 2.4., 2.5., 4.2.,
4. Rozwój przedsiębiorczości oraz cyfryzacji na terenie Gminy Polanica-Zdrój	I, II	1.5., 2.2., 2.3.,	1.1., 1.2., 1.3., 2.3., 3.3., 5.2., 5.3.	1.2., 1.3., 1.4., 1.5., 2.2., 2.4., 3.3., 4.5.
5. Racjonalne korzystanie z zasobów naturalnych		1.5., 3.3.,	1.4., 2.1., 2.2., 2.3., 3.6., 4.1., 4.2., 4.3., 4.4., 4.6., 5.1., 5.3.	3.1., 3.2., 3.4., 4.1., 4.2., 4.3.,
6. Poprawa współpracy i komunikacji w Gminie Polanica-Zdrój	II, III	3.1., 3.2.,	1.1., 2.3., 3.1., 5.3.	1.1., 1.2., 1.3., 1.4., 1.5., 2.1., 4.4., 4.5.

Źródło: opracowanie własne

Cele strategiczne Strategii rozwoju Gminy Polanica-Zdrój są również spójne z celami operacyjnymi identyfikowanymi jako priorytetowe dla Obszaru interwencji – Górski i Przygraniczny Obszar Funkcjonalny, do którego zaliczona została Gmina Polanica-Zdrój w macierzy kierunków interwencji w Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030:

1. (1.1.) Wspieranie endogenicznych potencjałów gospodarczych subregionów,
2. (5.1.) Rozwój regionalnej sieci transportowej,
3. (4.2.) Racjonalne wykorzystanie walorów i zasobów środowiska,
4. (1.4.) Wspieranie rozwoju i rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich,
5. (5.3.) Wspieranie współpracy międzyregionalnej i transgranicznej,
6. (2.1.) Poprawa stanu i dostępności regionalnej infrastruktury technicznej,
7. (3.3.) Doskonalenie regionalnego i lokalnych rynków pracy.

Instrumenty wdrażania

W celu zwiększenia efektywności i sprawności prowadzenia polityki rozwoju i realizacji usług publicznych oraz zapewnienia warunków umożliwiających lepsze skoordynowanie działalności Urzędu Miejskiego nad realizacją Strategii, wskazuje się system instrumentów jej wdrażania. Ma on również za zadanie zwiększenie spójności i zmniejszenie liczby funkcjonujących dokumentów, w celu ułatwienia realizacji określonych celów i kierunków działania oraz zwiększenie efektywności wydatkowania środków

publicznych. Strategia rozwoju Gminy Polanica-Zdrój wraz ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz wieloletnią prognozą finansową i budżetem gminy stanowią podstawowe dokumenty realizacji polityki rozwoju na terenie Gminy. W tym miejscu podkreślić należy również istotne znaczenie przyjętych dokumentów o charakterze ponadlokalnym, jak Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego południowej i zachodniej części województwa dolnośląskiego na lata 2020–2030 (Sudety 2030). Realizacji celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działania zawartych w Strategii służyć będą dokumenty programujące rozwój Gminy Polanica-Zdrój w postaci polityk, strategii i programów wykonawczych. Obejmują one już istniejące dokumenty w perspektywie średniookresowej i krótkookresowej, a realizacja niektórych celów będzie wymagała aktualizacji lub opracowania nowych strategii, programów lub planów. Dla każdego z wyróżnionych obszarów strategicznej interwencji mogą być tworzone dokumenty o charakterze kierunkowym lub wykonawczym. Powstanie tych dokumentów może być wymagane przepisami prawa lub może stanowić odpowiedź na zdiagnozowane w mieście potencjały i wyzwania.

Tabela 8. Dokumenty powiązane ze Strategią

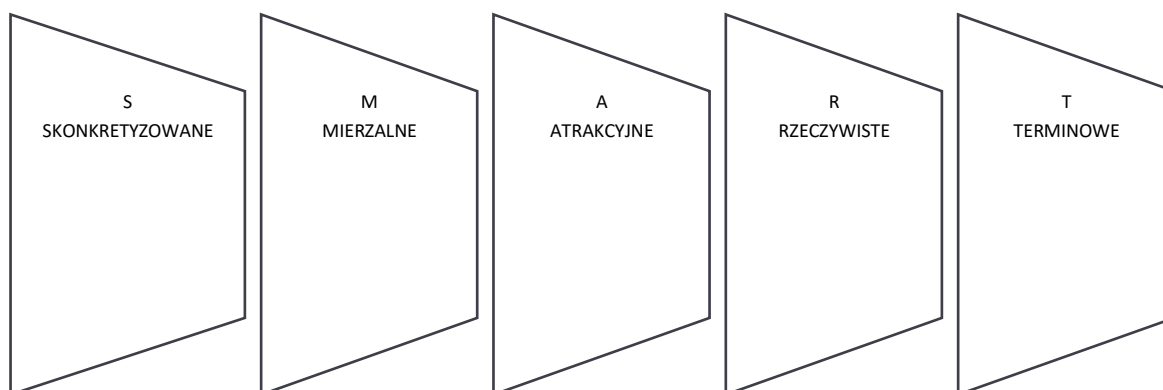
Cel strategiczny	Dokumenty podstawowe	Dokumenty programowe i wdrożeniowe
1. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej Polanicy–Zdroju		Strategia rozwoju turystyki (+) Gminna Ewidencja Zabytków Inne
2. Poprawa infrastruktury drogowej i technicznej w Polanicy–Zdroju	<ul style="list-style-type: none"> · Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego · Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego · Wieloletnia Prognoza Finansowa 	Strategia rozwiązywania problemów społecznych Gminny program wspierania rodziny Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii Lokalny program rewitalizacji Wieloletni program osłonowy w zakresie dożywiania "Posiłek w szkole i w domu" Program profilaktyki zdrowotnej „Szczepienia przeciwko czynnikom ryzyka raka szyjki macicy” Polityka senioralna (+) Inne
3. Harmonijny rozwój usług dla mieszkańców oraz gości Polanicy–Zdroju	<ul style="list-style-type: none"> · Budżet Gminy · <i>Strategia Rozwoju Sudety 2030</i> 	
4. Rozwój przedsiębiorczości oraz cyfryzacji na terenie Gminy Polanica–Zdrój		Strategia promocji (+) Polityka rozwoju przedsiębiorczości (+) Inne

5. Racjonalne korzystanie z zasobów naturalnych		Plan Gospodarki Niskoemisyjnej Lokalny Program Rewitalizacji Program usuwania wyrobów zawierających azbest Plan zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt Uchwała w sprawie udzielania dotacji celowych z budżetu na zadania służące ochronie powietrza, polegające na trwałej zmianie ogrzewania opartego na paliwie stałym na proekologiczne (+) Miejski Plan Adaptacji do Zmian Klimatu (+) Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych (+) Inne
6. Poprawa współpracy i komunikacji w Gminie Polanica-Zdrój		<ul style="list-style-type: none"> • Program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego • Inne

(+) dokumenty rekomendowane do opracowania

Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych obejmują tworzenie długookresowych polityk oraz średniookresowych i krótkookresowych programów lub planów w postaci:

- syntetycznych i zwięzłych dokumentów tekstowych, napisanych przejrzystym językiem, zrozumiałym dla osób niebędących specjalistami w danej dziedzinie,
- publikację zgodnie w określonym jednorodnym standardzie graficznym,
- obejmujące zawartość:
  - podstawowe informacje o dokumencie, w tym podstawa prawna opracowania,
  - syntetyczna diagnoza strategiczna,
  - cele strategiczne i operacyjne, kierunki działania, zadania/projekty,
  - system realizacji, monitoringu i ewaluacji.
- cele określone w dokumentach powinny być:

Przewiduje się możliwość odstąpienia od wskazanych powyżej wytycznych w przypadku, gdy regulacje prawne lub zewnętrzne określają szczegółowo układ lub sposób przygotowania dokumentu.

Dla usprawnienia procesu wdrażania i monitoringu, przyjmuje się zastosowanie przedstawionej poniżej karty projektów realizujących poszczególne cele i kierunki działania:

KARTA PROJEKTU

realizowanego w ramach Strategii Rozwoju Gminy Polanica-Zdrój na lata 2022-2027

Nazwa zadania	
Nazwa zadania głównego	
Nazwa jednostki realizującej	
Nazwy jednostek współrealizujących	
Nazwa podstawy prawnej realizacji	ustawa / rozporządzenie / uchwała rady gminy / zarządzenie burmistrza / inne
Cel projektu	
Zwięzły opis	
Termin realizacji	miesiąc rok – miesiąc rok
Podstawa określenia kosztu całkowitego	szacunek własny / kosztorys inwestorski / przetarg / umowa / porozumienie
Koszt całkowity [zł]	
Źródło finansowania [zł, %]	budżet gminy / środki własne beneficjenta / budżet Państwa / RPO WD / nazwa programu / zagraniczne (inne niż UE) / NFOŚiGW / WFOŚiGW / partnerstwo publiczno-prywatne / JST / inne

Zgodność ze Strategią	Cel strategiczny	
	Cel operacyjny	
	Kierunek działania	
Obszar realizacji	Obszar gminy / miejscowość / ulica / inne	
Wskaźniki rezultatu		
Wskaźniki oddziaływania		
Wskaźniki produktu		
Dane osoby sporządzającej kartę projektu	imię i nazwisko / stanowisko / nr telefonu / e-mail	
Dane osoby odpowiedzialnej za realizację projektu	imię i nazwisko / nazwa jednostki / adres jednostki / stanowisko / nr telefonu / e-mail	
Podpis osoby odpowiedzialnej za realizację projektu Data Podpis	Podpis Kierownika referatu odpowiedzialnego za realizację Data Podpis	
Akceptacja Skarbnika / dysponenta środków Data Podpis	Akceptacja Burmistrza Data Podpis	

Ramy finansowe i źródła finansowania

Wdrażanie Strategii Rozwoju Gminy Polanica-Zdrój na lata 2022-2027 stanowi obszar wielostronnej współpracy samorządu gminy, administracji publicznej, podmiotów gospodarczych, instytucji oraz mieszkańców, co przekłada się na szerokie spektrum możliwych źródeł finansowania jej realizacji, a wieloletnia perspektywa wymaga uwzględnienia wielu instrumentów finansowych.

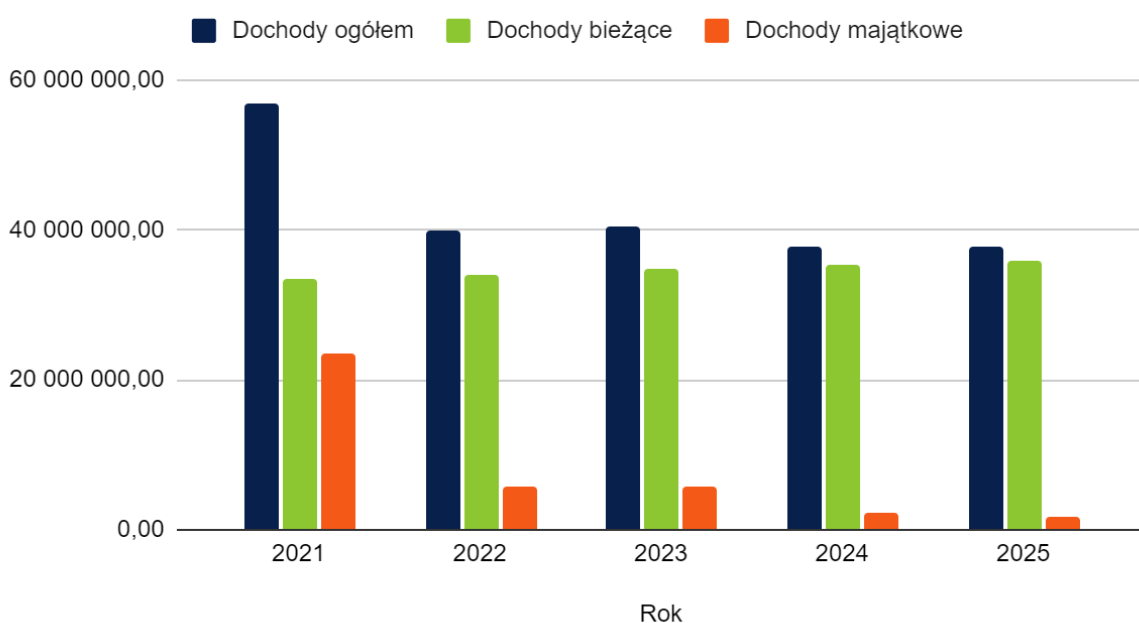
Podstawowymi źródłami finansowania realizacji celów strategicznych i przyporządkowanych im kierunków działania zaplanowanych w Strategii będą między innymi:

- budżet Gminy Polanica-Zdrój,
- fundusze celowe,
- środki budżetu państwa,
- środki pochodzące z instrumentów finansowych Unii Europejskiej,
- środki pochodzące z Norweskiego Mechanizmu Finansowego oraz Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

Podstawowe źródło finansowania realizacji Strategii stanowić będą środki własne gminy. Zgodnie z Wieloletnią Prognozą Finansową Gminy Polanica-Zdrój na lata 2021-2025 dochody ogółem Gminy Polanica-Zdrój będą maleć, z poziomu 56,9 mln zł w 2021 roku do 37,8 mln zł w 2025 roku. W latach 2021-2025 gmina będzie dysponować dochodami ogółem wysokości 212,8 mln zł, w tym około 18,46% stanowić będą dochody majątkowe. Analiza wydatków wskazuje natomiast, że wydatki ogółem w latach 2021-2025 będą kształtować się na poziomie od 61 mln zł w 2021 roku do 37,7 mln zł w 2025 roku. Obejmą one ogółem kwotę 216,4 mln zł, w tym około 79,37% zaplanowanych wydatków budżetowych będzie miało charakter stałych wydatków bieżących (szkoły, pomoc społeczna, administracja itd.), a pozostałe 20,63% stanowić będą wydatki majątkowe.

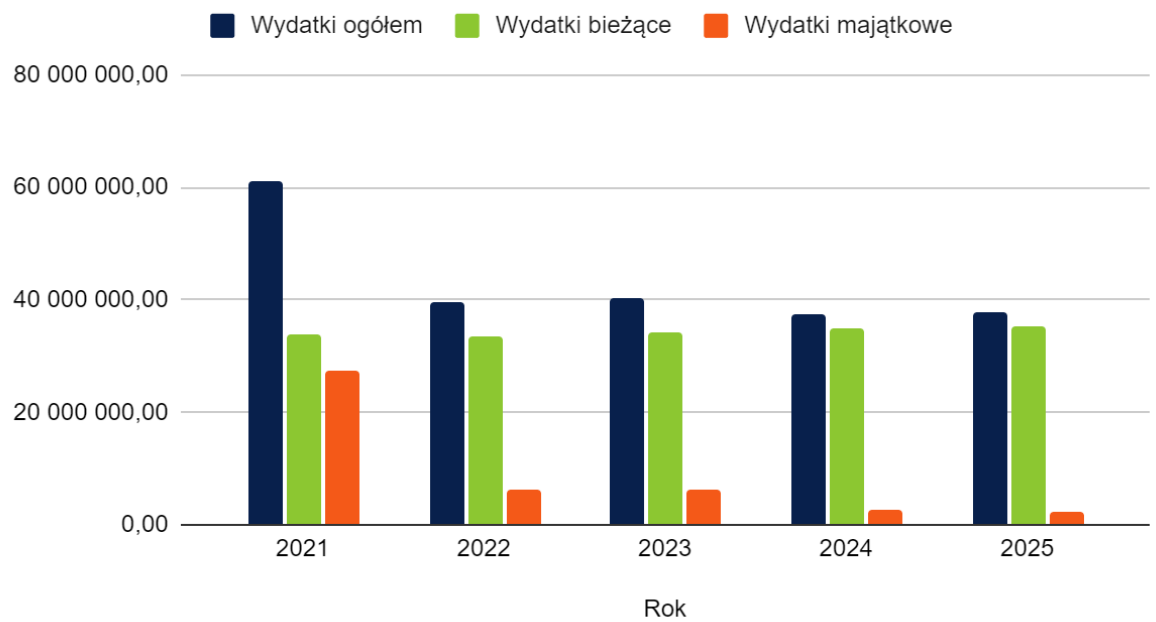
Prognoza dochodów i wydatków Gminy Polanica-Zdrój 2022-2025 (z)

Dochody

Wydatki

Źródło: opracowanie na podstawie Załącznika nr 1 do UCHWAŁY Nr I/1/2021 Rady Miejskiej w Polanicy-Zdroju z dnia 27 stycznia 2021 r. w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Polanica-Zdrój

Tabela 9. Prognoza dochodów gminy Polanica-Zdrój na lata 2021-2025 (zł)

DOCHODY

Rok	Dochody ogółem	Dochody bieżące	Dochody majątkowe
2021	56 889 610,90	33 475 442,00	23 414 168,90
2022	39 893 295,80	34 078 000,00	5 815 295,80
2023	40 525 218,44	34 691 404,00	5 833 814,44
2024	37 705 085,99	35 315 850,00	2 389 235,99
2025	37 783 898,39	35 951 534,00	1 832 364,39

Źródło: opracowanie na podstawie Załącznika nr 1 do UCHWAŁY Nr I/1/2021 Rady Miejskiej w Polanicy-Zdroju z dnia 27 stycznia 2021 r. w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Polanica-Zdrój

Tabela 10. Prognoza wydatków gminy Polanica-Zdrój na lata 2021-2025 (zł)

WYDATKI

Rok	Wydatki ogółem	Wydatki bieżące	Wydatki majątkowe
2021	60 954 685,03	33 706 001,49	27 248 683,54
2022	39 671 593,00	33 588 929,00	6 082 664,00
2023	40 393 848,00	34 193 530,00	6 200 318,00
2024	37 609 166,00	34 809 014,00	2 800 152,00
2025	37 741 591,78	35 435 576,00	2 306 015,78

Źródło: opracowanie na podstawie Załącznika nr 1 do UCHWAŁY Nr I/1/2021 Rady Miejskiej w Polanicy-Zdroju z dnia 27 stycznia 2021 r. w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Polanica-Zdrój

Trwająca epidemia COVID-19 to również ogromne wyzwanie dla samorządowych finansów, a efekt załamania gospodarczego będzie widoczny za pewien czas. Przedsiębiorcy zamykają lub zawieszają działalność gospodarczą, następują również zwolnienia pracowników, w szczególności osób zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych, które dominują w sektorach najbardziej dotkniętych kryzysem: turystyce, hotelarstwie, gastronomii czy handlu. Około 38% udział gmin we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) to zazwyczaj największe i najważniejsze wpływy ujęte w samorządowym budżecie. Dlatego też niższe wpływy z tego tytułu znacząco mogą utrudnić realizację przyjętego budżetu. Dochodów mniejszych niż zakładano należy spodziewać się również w przypadku podatku od osób prawnych (CIT). Stąd niezwykle istotne jest zapewnienie ram dla rozwoju przedsiębiorczości. Prognozuje się również niższe wpływy i ściągalność z podatku od nieruchomości. Zmniejszenie dochodów ma istotny wpływ na zdolność do regulowania bieżących zobowiązań jednostki samorządu terytorialnego, tj. m.in. wynagrodzenia nauczycieli i urzędników, czy pozostałych kosztów związanych z oświatą, gospodarką odpadami i energią elektryczną. Ponadto spadek dochodów własnych ma wpływ również na zdolność kredytową i zdolność do finansowania inwestycji, co wynika ze wskaźnika zawartego w artykule 243 ustawy o finansach publicznych. Spadek dochodów związany jest z wyzerowaniem nadwyżki bieżącej, co w konsekwencji może oznaczać znaczący spadek zdolności kredytowej.

Szansą dla pełnej realizacji kierunków działań wyznaczonych przez Strategię są więc zewnętrzne źródła finansowania, w tym pochodzące z ponadlokalnych, regionalnych, krajowych i europejskich instytucji, programów, funduszy i instrumentów finansowych. Istotny czynnik decydujący o pełnym osiągnięciu zakładanych celów strategicznych stanowić będzie aktywność władz gminy w pozyskiwaniu środków zewnętrznych niezbędnych do wsparcia finansowego Strategii, co wymagać będzie stałego ich monitorowania i aktywnego uczestnictwa w ich pozyskiwaniu oraz odpowiedniego przygotowania pracowników w zakresie opracowywania wniosków aplikacyjnych. Prace nad Strategią były realizowane w szczególnym momencie, na przełomie dwóch perspektyw finansowania środków unijnych. Rozpoczynająca się perspektywa obejmie lata 2021-2027, a więc będzie się pokrywać okresem realizacji Strategii. Jednocześnie dokumenty programowe większości programów krajowych i europejskich są nadal w fazie konsultacji, co powoduje, że ramy finansowe Strategii można określić jedynie kierunkowo jako źródła finansowania, przy braku możliwości szacunku ich skali.

System monitorowania i ewaluacji

Dla efektywnej realizacji zapisów Strategii rozwoju Gminy Polanica-Zdrój na lata 2022-2027 niezbędne jest stworzenie systemu monitoringu realizacji jej ustaleń, który będzie stanowił narzędzie zarządzania umożliwiające efektywne planowanie, alokację środków, okresową ocenę realizacji dokumentu. Proces monitoringu będzie polegał na systematycznej obserwacji zmian zachodzących w ramach wdrażania określonych celów strategicznych oraz umożliwi kontrolę postępu ich realizacji. Ponadto analiza i interpretacja danych pozwolą na dostosowanie podejmowanych działań do zmieniających się warunków społeczno-gospodarczych i zdiagnozowanych potrzeb. Burmistrz, odpowiedzialny za wykonanie ujętych w Strategii celów i kierunków działania, będzie przedkładał Radzie Miejskiej coroczne Raport o stanie Gminy, zawierający podsumowanie działalności w zakresie realizacji Strategii w roku poprzedzającym. Dokumentem pomocnym w procesie monitoringu i ewaluacji może być Raport z realizacji Strategii, który może zostać opracowany w połowie okresu obowiązywania Strategii w celu weryfikacji skuteczności realizacji określonych w niej celów strategicznych lub w razie konieczności wynikającej ze zmieniających się okoliczności. Jednostką odpowiedzialną za koordynację monitoringu czyni się Zastępcę Burmistrza. Instrumenty monitoringu, w postaci raportów, poprzez odpowiednie wskaźniki będą wskazywać stan realizacji Strategii i stanowić podstawę do podejmowania ewentualnych działań korygujących. Dobór właściwych wskaźników, mierzalnych i dostępnych w statystyce publicznej i wewnętrznym systemie sprawozdawczości Urzędu Miejskiego, których przykłady wskazano poniżej, umożliwi efektywne monitorowanie procesu wdrażania Strategii:

- wskaźniki produktu – bezpośredni, materialny efekt realizacji przedsięwzięcia mierzony konkretnymi wielkościami (np. długość wybudowanych dróg),
- wskaźniki rezultatu – bezpośredni wpływ zrealizowanego produktu na otoczenie społeczno-ekonomiczne uzyskany natychmiast po zakończeniu projektu (np. liczba osób korzystających z realizacji projektów społecznych),
- wskaźniki oddziaływania – długookresowy wynik realizacji strategii (poprawa sytuacji w mieście w zakresie odczuwania skutków zmian klimatu).

Macierz wskaźników rezultatu, oddziaływania i produktu

Tabela 11. Macierz wskaźników rezultatu, oddziaływania i produktu

Cel strategiczny	Oczekiwane rezultaty	Nazwa wskaźnika	Źródło	Jednostka	Termin realizacji
Zwiększenie atrakcyjności turystycznej Polanicy – Zdroju	Wzrost atrakcyjności turystycznej gminy, promocja gminy, poprawa dostępności do oferty i infrastruktury sportowej, rekreacyjnej, turystycznej i kulturalnej, wzrost liczby turystów na terenie gminy, wzrost liczby noclegów udzielonych turystom na terenie gminy, wzrost rozpoznawalności gminy, poprawa stanu zabytków, wzrost jakości życia mieszkańców	liczba zorganizowanych imprez turystycznych, sportowo-rekreacyjnych o zasięgu ponadlokalnym [szt.]	UM	TZ-CKiP	2027
		liczba osób biorących udział w imprezach sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych [os.]	GUS	TZ-CKiP	2027
		liczba turystów zagranicznych korzystających z noclegów na terenie gminy [os.]	GUS	TZ-CKiP	2027
		liczba miejsc noclegowych na terenie gminy [mśc.]	GUS	TZ-CKiP	2027
		długość dróg rowerowych [km]	GUS	UM/ TZ-CKiP	2027
Poprawa infrastruktury drogowej i technicznej w Polanicy – Zdroju	Poprawa stanu technicznego dróg i chodników oraz likwidacja braków w ich wyposażeniu, poprawa klimatu akustycznego na terenie gminy, poprawa jakości powietrza, wzrost dostępności do infrastruktury technicznej, poprawa dostępności wewnętrznej i zewnętrznej gminy, poprawa stanu środowiska naturalnego, wzrost poziomu wykorzystania odnawialnych źródeł energii, poprawa efektywności energetycznej, dostosowanie do zmian klimatu, wzrost jakości życia mieszkańców	długość wyremontowanych dróg gminnych [km]	UM	UM	2027
		liczba publicznych miejsc parkingowych ogółem [szt.]	UM	UM/ MZK	2027
		długość wybudowanej / zmodernizowanej sieci wodociągowej [km]	UM	UM/ MZK	2027
		długość wybudowanej / zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej [km]	UM	UM/ MZK	2027
		liczba zlikwidowanych palenisk węglowych [szt.]	UM	UM	2027
		masa odpadów komunalnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca [kg]	GUS	UM/ MZK	2027
		odpady segregowane w stosunku do całości odpadów komunalnych [%]	GUS	UM/ MZK	2027
		liczba działań podjętych w celu zwiększenia świadomości ekologicznej społeczeństwa [szt.]	UM	UM/ MZK	2027
		budowa obwodnicy miasta [tak/nie] - nie	UM		2027
Harmonijny rozwój usług dla mieszkańców oraz gości Polanicy–Zdroju	Lepszy dostęp oraz jakość usług edukacji, ochrony zdrowia i pomocy społecznej, podniesienie poziomu edukacji, wzrost jakości życia mieszkańców, w tym osób starszych i osób z niepełnosprawnościami	odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach [%]	GUS	SP nr 2/PP	2027
		średni wynik egzaminu ósmoklasisty [%]	OKE	SP nr 2	2027
		liczba osób biorących udział w zajęciach dla seniorów [os.]	TZ-CKiP/DD S+		2027
		opracowanie wspólnego kalendarza imprez kulturalnych wraz z sąsiadującymi jst [tak/nie]- tak	TZ-CKiP		2027
4. Rozwój przedsiębiorczości oraz cyfryzacji na		dochody gminy ogółem [zł]	GUS	UM	2027
		dochody własne gminy [zł]	GUS	UM	2027
		udziały w podatkach stanowiących	GUS	UM	2027

terenie Gminy Polanica – Zdrój	Rozwój istniejących oraz powstanie nowych przedsiębiorstw na terenie gminy, wzrost atrakcyjności inwestycyjnej gminy, wzrost liczby podatników, wzrost dochodów ogółem i własnych gminy, zmniejszenie zjawiska wykluczenia cyfrowego, wzrost zamożności i jakości życia mieszkańców	dochody budżetu państwa w podatku dochodowym od osób fizycznych i prawnych [mln zł]			
		liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców	GUS	UM	2027
		liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 ludności	GUS	UM	2027
5. Ochrona powietrza i zasobów naturalnych	Poprawa klimatu akustycznego na terenie gminy, poprawa jakości powietrza, poprawa stanu środowiska naturalnego, wzrost poziomu wykorzystania odnawialnych źródeł energii, poprawa efektywności energetycznej, dostosowanie do zmian klimatu, wzrost jakości życia mieszkańców	długość wyremontowanych dróg gminnych [km]	UM	UM	2027
		liczba publicznych miejsc parkingowych ogółem [szt.]	UM	UM/MZK	2027
		długość wybudowanej / zmodernizowanej sieci wodociągowej [km]	UM	UM/MZK	2027
		długość wybudowanej / zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej [km]	UM	UM/MZK	2027
		liczba zlikwidowanych palenisk węglowych [szt.]	UM	UM	2027
		masa odpadów komunalnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca [kg]	GUS	UM/MZK	2027
		odpady segregowane w stosunku do całości odpadów komunalnych [%]	GUS	UM? MZK	2027
		liczba działań podjętych w celu zwiększenia świadomości ekologicznej społeczeństwa [szt.]	UM	UM? MZK	2027
		budowa obwodnicy miasta [tak/nie]-nie	UM		2027
6. Poprawa współpracy i komunikacji w Gminie Polanica – Zdrój	Usprawnienie przepływu informacji, komunikacji i dialogu społecznego, intensyfikacja współpracy wewnętrznej i zewnętrznej, wspieranie inicjatyw lokalnych oraz zwiększenie aktywności obywatelskiej	liczba zadań zrealizowanych we współpracy z organizacjami pozarządowymi [szt.]	UM	UM	2027
		wartość zadań zrealizowanych we współpracy z organizacjami pozarządowymi [zł]	UM	UM	2027
		liczba projektów zrealizowanych w ramach współpracy partnerskiej [szt.]	UM	UM	2027
		wartość projektów zrealizowanych w ramach współpracy partnerskiej [zł]	UM	UM	2027
		liczba dostępnych e-usług [szt.]	UM	UM	2027
		liczba zorganizowanych spotkań z mieszkańcami [szt.]	UM	UM/RM	2027

Legenda: UM - Urząd Miejski, RM - Rada Miejska, MZK - Miejski Zakład Komunalny, TZ-CKiP- Teatr Zdrojowy - Centrum Kultury i Promocji, SP nr 2- Szkoła Podstawowa nr 2 im. Żołnierzy z Monte Cassino, PP-Przedszkole Publiczne nr 1, OPS- Ośrodek Pomocy Społecznej, DDS+ - Dzienny Dom "Senior+"

Aktualizacja i zmiana

W celu zapewnienia wsparcia merytorycznego oraz uspołecznienia procesu oceny realizacji Strategii Burmistrz powoła Zespół ds. aktualizacji Strategii. We współpracy z nim będzie identyfikował potrzeby zmian zapisów Strategii. Podstawą ewentualnych zmian będą wyniki Raportów z realizacji Strategii oraz wnioski poszczególnych referatów realizujących poszczególne cele operacyjne.

System zarządzania ryzykiem

Zarządzanie ryzykiem w procesie wdrażania *Strategii* obejmuje proces, na który składa się identyfikacja czynników ryzyka, która powinna być systematycznie powtarzana podczas realizacji projektu. Zdefiniowane ryzyka powinny zostać poddane kwalifikacji polegającej na ocenie określeniu: rodzaju ryzyka, prawdopodobieństwa jego wystąpienia, istotności, przewidywanych skutków w przypadku wystąpienia oraz wskazaniu reakcji na ryzyko. Uwzględnienie zarządzania ryzykiem w procesie planowania strategicznego pozwala na ograniczenie nieprzewidywanych okoliczności mogących mieć wpływ na realizację założonych celów. Umożliwia ono podejmowanie z wyprzedzeniem działań pozwalających ograniczenie wystąpienia ryzyka i jego wpływu na planowane do realizacji zadania. Systematyczny monitoring obejmować powinien już zidentyfikowane czynniki ryzyka jak również nowych mogących pojawić się w przyszłości.

Analiza możliwych do wystąpienia ryzyk, mogących mieć wpływ na realizację dokumentu *Strategii*, jego poszczególnych celów jak i kierunków działania, zawarta w rejestrze ryzyk w tabeli poniżej, objęła: wskazanie kategorii ryzyka, tj. jego źródeł i przyczyn, przewidywanych skutków. W 5-stopniowej skali oszacowano prawdopodobieństwa jego wystąpienia (od 1-znikome do 5-bardzo wysokie) oraz skutki (od 1-nieznaczne do 5-krytyczne), a istotność ryzyka wyliczona została jako iloczyn dwóch ww. czynników. Określenie reakcja na ryzyko objęło natomiast następujące kategorie: unikanie (U), łagodzenie (Ł), transfer (T), akceptacja (A), działanie (D), ograniczanie (O) i wycofanie (W).

Tabela 12. Rejestr ryzyk dla realizacji Strategii Rozwoju Gminy Polanica-Zdrój

Lp.	Kategoria	Nazwa ryzyka	Przewidywane skutki	Analiza ryzyka*			Reakcja na ryzyko wraz zakresem planowanych działań	Właściciel ryzyka	Data redukcji
				P	S	I			
I. Ryzyka zewnętrzne									
1.	Polityczne, ekonomiczne, organizacyjne	Zmiana koniunktury gospodarczej	Ograniczenie dochodów, w tym własnych jst / zwiększenie kosztów kredytu w wyniku obniżenia ratingu Polski / zmniejszenie wydatków na realizację strategii / ograniczenie zakresu realizacji strategii	4	4	16	O stałe monitorowanie danych ekonomicznych oraz dochodów własnych i kosztów działalności	Urząd Miejski w Polanicy-Zdroju	2027
							A weryfikacja realizowanych działań, opracowanie i wdrożenie planu wdrażania umożliwiającego realizację strategii przy uwzględnieniu zachodzących zmian i ograniczeń, intensyfikacja współpracy i pozyskiwania środków zewnętrznych.		
2.	Polityczne, legislacyjne	Zmiany prawa / ustaw / rozporządzeń	zmiany podziału i zakresów kompetencji / zwiększenie ustawowego zakresu działania gminy bez wsparcia finansowego	3	5	15	O bieżące monitorowanie propozycji zmian prawa / polityki państwa,	Urząd Miejski w Polanicy-Zdroju	2027
							A opracowanie planu wdrażania umożliwiającego realizację strategii przy uwzględnieniu m.in. reorganizacji zasobów,		

			powodujące ograniczenie (organizacyjne, finansowe) możliwości realizacji strategii					przystąpienie do aktualizacji strategii i dostosowanie zakresu dokumentu / systemu wdrażania do zmienionych uwarunkowań.		
3.	Ekonomiczne	Niewystarczające kompetencje / brak chęci partnerów zewnętrznych do nawiązywania, utrzymywania i koordynowania efektywnej i długotrwałej współpracy	opóźnienia lub ograniczenie zakresu realizacji strategii / ograniczenie skuteczności realizowanych działań	4	3	12	A	premiowanie projektów partnerskich lub projektów realizowanych we współpracy pozafinansowej z instytucjami i innymi podmiotami w ramach otwartych konkursów ofert, prowadzenie akcji edukacyjno-promocyjnych dotyczących zalet i form możliwej współpracy, upowszechnianie i wspieranie dobrych praktyk w zakresie partnerstwa.	Urząd Miejski w Polanicy-Zdroju	2027
4.	Ekonomiczne	Wystąpienie zagrożenia kryzysowego lub pandemii	ograniczenie środków na realizację strategii / koncentracja działań na naprawie zaistniałej sytuacji	4	4	16	O	opracowanie / doskonalenie planów na wypadek wystąpienia zagrożeń,	Urząd Miejski w Polanicy-Zdroju	2027
							A	opracowanie planu wdrażania umożliwiającego realizację strategii, przy uwzględnieniu zaistniałych zmian.		
5.	Ekonomiczne	Przekroczenie limitu obsługi długu wynikającego z art. 243 ustawy o finansach publicznych	brak możliwości pozyskania finansowania zwrotnego / brak lub ograniczenie zakresu realizacji strategii	1	5	5	O	wieloletnie planowanie, prowadzenie polityki długu, stały monitoring wskaźnika limitu obsługi długu, utrzymanie na bezpiecznym, optymalnym poziomie nadwyżki budżetowej.	Urząd Miejski w Polanicy-Zdroju	2027
6.	Polityczne, legislacyjne	Niekompatybilność inwestycji realizowanych przez różne podmioty	trudności w realizacji strategii / opóźnienia w realizacji działań / niezadowolenie mieszkańców lub interesariuszy	3	3	9	O	intensyfikacja współpracy z kluczowymi partnerami zewnętrznymi, organizacja spotkań i wymiana informacji o planowanych działaniach i inwestycjach, prowadzenie uzgodnień i określenie wspólnego planu działań.	Urząd Miejski w Polanicy-Zdroju	2027
							A	działania informacyjne skierowane do mieszkańców / interesariuszy.		
7.	Polityczne, ekonomiczne	Wyjście Polski z UE / izolacja kraju	ograniczenie dostępności środków zewnętrznych lub ich	2	4	8	O	monitorowanie sytuacji ekonomicznej i geopolitycznej, w tym UE,	Urząd Miejski w Polanicy-Zdroju	2027
							A	weryfikacja realizowanych działań		

			brak na realizację strategii / konieczność zapewnienia finansowania inwestycji ze środków własnych / zmiana lub ograniczenie zakresu realizacji strategii					i planowanie z uwzględnieniem zmieniającej się sytuacji polityczno-gospodarczej, opracowanie i wdrożenie planu wdrażania umożliwiającego realizację strategii przy uwzględnieniu zachodzących zmian i ograniczeń, podejmowanie działań na rzecz zwiększenia dochodów własnych jst, poszukiwanie różnych form finansowania działań, przystąpienie do aktualizacji strategii.		
8.	Polityczne, ekonomiczne	Nierzetelne wykonywanie zadań przez wykonawców zamówień publicznych	opóźnienie w realizacji lub ograniczenie zakresu realizacji strategii / niezadowolenie mieszkańców lub interesariuszy	3	3	9	O	opracowywanie racjonalnych planów realizowanych działań, powoływanie interdyscyplinarnych zespołów przygotowujących dokumentację zamówienia publicznego, prowadzenie działań informacyjnych dla mieszkańców i interesariuszy.	Urząd Miejski w Polanicy-Zdroju	2027
9.	Polityczne, ekonomiczne	Wydłużające się procedury administracyjne związane m.in. z: uzyskaniem pozwolenia na budowę / rozstrzygnięciem postępowania przetargowego	opóźnienie w realizacji strategii / niezadowolenie mieszkańców lub interesariuszy	3	3	9	O	monitorowanie obiegu dokumentów, usprawnianie przepływu korespondencji i obiegu dokumentów.	Urząd Miejski w Polanicy-Zdroju, Urzędy	2027
II.	Ryzyka wewnętrzne									
10.	Organizacyjne	Mało pozytywny wizerunek Gminy	brak inwestorów / negatywna opinia o pracy Urzędów	3	3	9	O	utrzymywanie właściwych relacji z interesariuszami, w tym przedsiębiorcami, wysoka kultura osobista pracowników urzędów.	Urząd Miejski w Polanicy-Zdroju	2027
11.	Polityczne	Zmiana składu osobowego organu wykonawczego	opóźnienie / zmiana lub ograniczenie zakresu / wstrzymanie realizacji strategii / wydłużanie się	3	5	15	O	określenie kierunków działań na podstawie potrzeb analiz, dostępnej wiedzy oraz potrzeb interesariuszy (mieszkańców, przedsiębiorców i	Urząd Miejski w Polanicy-Zdroju	2027

		realizacji Strategii	procedury uchwalania programów wykonawczych powodujące opóźnienie realizacji strategii					organizacji pozarządowych i innych), szerokie zaangażowanie interesariuszy w proces opracowywania dokumentu, budowanie porozumień na rzecz wdrażania celów strategii ponad podziałami, politycznymi,		
							A	przystąpienie do aktualizacji strategii.		
12.	Kadrowe	Trudności z utrzymaniem / pozyskaniem przez urzędy i jednostki im podległe wykwalifikowanej kadry pracowniczej / niewystarczające kompetencje i chęci do nawiązywania, utrzymywania i koordynowania efektywnej i długotrwałej współpracy / niechęć do podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez pracowników	problemy z zapewnieniem pracowników wykonujących poszczególne zadania / braki w kwalifikacjach kadry do zapewnienia sprawnej obsługi urzędów i jednostek im podległych / brak doświadczenia w partnerskim realizowaniu projektów, nowoczesnym zarządzaniu projektami i aplikowaniu ośrodki / konkurencja / rozbieżność celów / opóźnienia lub ograniczenie zakresu realizacji strategii / ograniczenie skuteczności realizowanych działań	4	3	12	O	stworzenie poza- i finansowego systemu motywacyjnego,	Urząd Miejski w Polanicy-Zdroju	
							A	optymalizacja organizacji pracy i wykorzystania zasobów kadrowych, prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych z zakresu realizacji strategii, organizacja szkoleń dla kadry pracowniczej, egzekwowanie konieczności podnoszenia kwalifikacji zawodowych, doskonalenie kompetencji urzędników w zakresie współpracy i realizacji projektów partnerskich, upowszechnianie informacji o korzyściach współpracy i dobrych praktykach w zakresie szerokiego partnerstwa wśród urzędników i partnerów, przeniesienia wykwalifikowanej kadry pracowniczej pomiędzy jednostkami organizacyjnymi, przydzielenie jednostkom odpowiedzialności za realizację poszczególnych zadań i osiągnięcie celów strategicznych.		2027
13.	Zarządcze	Rozproszona odpowiedzialność za realizację celów strategii	opóźnienie / zmiana lub ograniczenie zakresu / wstrzymanie realizacji strategii	3	4	12	O	angażowanie interesariuszy w realizację działań, prowadzenie działań informacyjnych dla urzędników dotyczących strategii. organizacja cyklicznych spotkań	Urząd Miejski w Polanicy-Zdroju	2027

								przedstawiciele jst i interesariuszy.		
14.	Organizacyjne	Niewystarczający przepływ informacji, słaba komunikacja wewnętrzna	niedostateczna współpraca w zakresie działań wspólnych pomiędzy partnerami, jednostkami organizacyjnymi / ograniczenie zakresu realizacji i skuteczności podejmowanych działań	4	4	12	O	stworzenie i udoskonalanie systemu komunikacji wewnętrznej i przepływu informacji, prowadzenie działań informacyjnych skierowanych do partnerów, interesariuszy, mieszkańców, organizacja szkoleń dla pracowników w zakresie komunikacji, wdrażanie rozwiązań technologicznych ułatwiających i poprawiających przepływ informacji, organizacja spotkań i wymiana informacji o planowanych działaniach i inwestycjach, prowadzenie uzgodnień i określenie wspólnego planu działań.	Urząd Miejski w Polanicy-Zdroju	2027
15.	Organizacyjne, kadrowe	Nieterminowe sporządzanie informacji, planów itd. przez komórki organizacyjne urzędów / długotrwały obieg dokumentów	opóźnienia w dostarczaniu wymaganych dokumentów, płatności	3	3	9	O	monitorowanie obiegu dokumentów, usprawnianie przepływu korespondencji i obiegu dokumentów.	Urząd Miejski w Polanicy-Zdroju	2027

* P – prawdopodobieństwo, S – skutek, I – istotność.

PLAN OPERACYJNY

Zintegrowane projekty flagowe

OSI 1. Uzdrawisko i turystyka

Cel strategiczny 1.: Zwiększenie atrakcyjności turystycznej Polanicy – Zdroju

Nazwa	POLANICA - TOURIST - CITY - SPA - coroczny kongres turystyczny
Opis	Organizowany corocznie międzynarodowy kongres turystyki uzdrowskiej dla operatorów turystyki uzdrowskiej, dla podmiotów tworzących metarynek SPA w Polsce i za granicą oraz środowiska medycznego - specjalizującego się w medycynie uzdrowskiej.
Cel	Zwiększenie rozpoznawalności Marki – Polanica-Zdrój oraz wypracowanie pozytywnej konotacji dla Marki – Polanica-Zdrój.
Rezultat	Zwiększona liczba zadowolonych kuracjuszy, turystów i gości w Polanicy-Zdroju. Zwiększenie przychodów dla Gminy.

OSI 2. Infrastruktura drogowa i techniczna

Cel strategiczny 2.: Poprawa infrastruktury drogowej i technicznej Polanicy-Zdroju

Nazwa	Rewitalizacja budynków
Opis	Prace remontowe: elewacje, wymiany dachów oraz wymiana stolarki w budynkach położonych na obrzeżu.
Cel	Poprawa estetyki miasta i miejscowości w gminie Polanica - Zdrój oraz jakości życia mieszkańców Polanicy - Zdroju.
Rezultat	Poprawa wizerunku Polanicy - Zdroju zarówno u klienta wewnętrznego - mieszkańca, jak i klienta zewnętrznego - kuracjusza.

OSI 3. Edukacja, ochrona zdrowia, kultura i bezpieczeństwo

Cel strategiczny 3.: Harmonijny rozwój usług dla mieszkańców oraz gości Polanicy – Zdroju

Nazwa	Uniwersytet III Wieku - wizytówką Polanicy - Zdroju
Opis	Intensywny rozwój Uniwersytetu III Wieku w Polanicy - Zdroju
Cel	Rozwój działań edukacyjnych, co do formy i treści Uniwersytetu III Wieku, rozwój współpracy U3W z uczelniami we Wrocławiu oraz zwiększenie ilości słuchaczy
Rezultat	Integracja z Gminą, aktywny tryb życia osób starszych, rozwój społeczeństwa obywatelskiego

OSI 4. Przedsiębiorczość i cyfryzacja

Cel strategiczny 4.: Rozwój przedsiębiorczości oraz cyfryzacji na terenie Gminy Polanica – Zdrój

Nazwa	Centrum Innowacji dla nauki, biznesu i organizacji pozarządowych
Opis	Utworzenie podmiotu zajmującego się współpracą pomiędzy UM a organizacjami pozarządowymi wraz z infrastrukturą, wyposażeniem. Usługi konsultingowe dla rynku rodzimego, inicjowanie wspólnych projektów, nowych partnerstw. Obsługa inwestora wewnętrznego i zewnętrznego.
Cel	Wprowadzenie gospodarki w nowe obszary w ujęciu branżowym, geograficznym i przede wszystkim na wysoki poziom technologiczny.
Rezultat	Utworzenie nowych, specjalistycznych miejsc pracy. Promocja Polanicy-Zdroju poprzez projekty realizowane w wymiarze krajowym i międzynarodowym.

Wzrost liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym o wysokich kompetencjach. Zwiększenie przychodów dla miasta.

OSI 5. Ochrona powietrza i zasobów naturalnych

Cel strategiczny 5.: Racjonalne korzystanie z zasobów naturalnych

Nazwa	ZDROWE POWIETRZE
Opis	Opracowanie i wdrożenie projektu - "CZYSTE POWIETRZE" opartego o działania edukacyjne oraz wymiany tradycyjnych systemów grzewczych na odnawialne źródła energii we wszystkich podmiotach publicznych i zasobach prywatnych
Cel	Poprawa jakości życia, powietrza w Gminie Polanica - Zdrój
Rezultat	Zmniejszenie wskaźników PM 2 i PM 10

OSI 6. Wizerunek i komunikacja w Gminie

Cel strategiczny 6.: Poprawa współpracy i komunikacji w Gminie Polanica – Zdrój

Nazwa	Utworzenie Centrum Aktywności
Opis	Zagospodarowanie przestrzeni "pod dachem" oraz otwartych na utworzenie Centrum Aktywności w zakresie wolnego czasu, sportu , rekreacji i kultury
Cel	Zwiększenie poziomu satysfakcji mieszkańców z funkcjonowania Gminy, wszechstronny rozwój mieszkańców
Rezultat	Zwiększenie integracji z Gminą , zagospodarowanie czasu wolnego, uaktywnienie społeczeństwa

Lista przykładowych projektów do realizacji w ramach Strategii:

Typy projektu: Zasięg (Z): P-ponadlokalny, L-lokalny

Rodzaj projektu (RP): D-dokument, I - Infrastrukturalny, S-społeczny

Zakres projektu (ZP): P – punktowy, L – liniowy, O – obszarowy.

Tabela 13. Przykładowe projekty do realizacji w ramach Strategii

OSI 1. Uzdrowisko i turystyka

Nazwa kierunku działania (priorytet inwestycyjny)	Nazwa przykładowego działania	Lokalizacja	Szacunkowy koszt [zł]	Typ projektu		
				Z	RP	ZP

Cel strategiczny 1.: Zwiększenie atrakcyjności turystycznej Polanicy – Zdroju

Kierunek działania 1.1.

Rozwój funkcji turystycznej Gminy i przemysłu czasu wolnego

A. Rozwój zróżnicowanej, całorocznej oferty turystycznej i uzdrowskiej dostosowanej do wszystkich grup wiekowych	Rozwój nowoczesnych usług wellness & spa	obszar Gminy	do oszacowania	L	I	O
	Rozwój oferty usług noclegowych i gastronomicznych	stworzenie hostelu na bazie dawnego gimnazjum (ul. Zdrojowa 34), poszerzenie bazy gastronomicznej i noclegowej na terenie OSiR-u na ul. Sportowej	hostel: 2 mln zł, OSiR: 15 mln	L	I	P
B. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury	Modernizacja infrastruktury instytucji kultury i muzeów (zwiększenie bezpieczeństwa i dostępności do zasobów dziedzictwa kulturowego)	budowa Muzeum Miejskiego	ok. 10 mln zł	L	I	P

turystycznej i okołoturystycznej		(brak konkretnej lokalizacji), modernizacja Teatru Zdrojowego na ul. Parkowej 2	ok. 500000 zł			
	Wsparcie współpracy na rzecz tworzenia infrastruktury turystycznej(duża i mała architektura,punkty widokowe, parkingi, parki miejskie, strefy odpoczynku itp.)	Zagospodarowanie Parku Leśnego oraz poszerzenie Parku Zdrojowego o nową część	ok. 1 mln zł	L	I	P
	Rewitalizacja Parku Zdrojowego, głównie centrum i Parku Leśnego (nowe nasadzenia, tereny zielone)	Park Zdrojowy	ok. 5 mln	L	I	P
	Budowa ścieżek rowerowych	Peryferie miasta, tak aby łączyć Polanicę z sąsiednimi miejscowościami	ok. 3 mln	P	I	L
	Budowa ścieżki pieszo-rowerowej wraz z wieżą widokową	Wzgórze Marii	ok. 3 mln	L	I	L
	Doświetlenie przejść dla pieszych	Ul. Warszawska, Wojska Polskiego, Tranzytowa, Kościuszki	ok. 500 000	L	I	O
	C. Zapewnienie wsparcia i promocji dla istniejących przedsiębiorstw i lokalnych animatorów w obszarze turystyki	Promowanie innowacyjnych rozwiązań w zakresie podnoszenia standardów opieki zdrowotnej i leczenia uzdrowiskowego (w tym inwestycje w infrastrukturę ochrony zdrowia)	na terenie miasta	ok 500000 zł	P	S
Organizacja szkoleń i warsztatów edukacyjnych dla osób z branży turystycznej, hotelarskiej, gastronomicznej i nowoczesnego SPA z zakresu zarządzania i promowania produktów turystycznych		na terenie miasta	ok. 500000 zł	P	S	O

	Opracowanie i wdrożenie spójnego systemu informacji o atrakcjach turystycznych i wydarzeniach organizowanych na terenie miasta (strona www, aplikacje mobilne, informatory papierowe)	na terenie miasta	ok. 500000 zł	L	S	O
D. Ochrona i udostępnianie dziedzictwa kulturowego	Modernizacja i rozbudowa miejskiej infrastruktury kultury	Teatr Zdrojowy, Centrum Kultury i Promocji	ok. 500000 zł	L	I	P
	Coroczne opracowywanie kompleksowego programu imprez kulturalnych na terenie miasta	Teatr Zdrojowy, Centrum Kultury i Promocji	ok. 50000 zł	P	D	O
	Rozwijanie mecenatu nad artystami i twórcami lokalnymi	Teatr Zdrojowy, Centrum Kultury i Promocji	ok. 50000 zł	P	S	O

Kierunek działania 1.2.:

Rozwój funkcji uzdrowskowo-sanatoryjnej Gminy

A. Opracowanie i promocja zróżnicowanej i całorocznej oferty sportowo-rekreacyjnej dla wszystkich grup wiekowych, w tym dla młodzieży (Młodzieżowa Polanica-Zdrój), rodzin z dziećmi (Rodzinna Polanica-Zdrój) i seniorów (Polanica-Zdrój)	Opracowanie zintegrowanego programu rozwoju turystyki, zawierającego katalog produktów turystycznych Polanicy-Zdrój	na terenie miasta	ok. 50 000 zł	L	S/D	O
--	---	-------------------	---------------	---	-----	---

60+)						
B. Rozwój oferty turystyki aktywnej	Współorganizacja i promocja imprez biegowych	cyklicznie na terenie miasta we współpracy z organizacjami pozarządowymi	ok. 50000 zł	P	S	O
C. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury sportowo-rekreacyjnej	Budowa placów zabaw dla dzieci	Ul. Lipowa, Dąbrowskiego, Orkana	ok. 1,5 mln/jeden	L	I	P
	Budowa krytej hali sportowej	ul. Sportowa (teren przy Osirze)	ok. 5-6 mln zł	L	I	P
	Skatepark	ul. Sportowa (teren przy Osirze)	ok. 2 mln zł	L	I	P
	Budowa basenu zewnętrznego	ul. Sportowa (teren przy Osirze)	ok. 30 mln zł	P	I	P
	Budowa i modernizacja placów zabaw w poszczególnych częściach miasta	m.n.Ul. Jana Pawła II	ok. 1 mln zł	L	I	P
	Zagospodarowanie tzw. wyspy na ul. Bystrzyckiej (plac zabaw z zapleczem gastronomicznym)	Ul. Bystrzycka	ok. 1500 000 zł	L	I	P
D. Kreowanie, organizacja i promocja cyklicznych lokalnych i ponadlokalnych wydarzeń sportowych, sportowo-rekreacyjnych i uzdrowiskowych	Pikniki ekologiczne dla dzieci i rodziców	na terenie miasta	do oszacowania	L	S	O
	Opracowanie zintegrowanego programu rozwoju rekreacji i sportu masowego na terenie Gminy Polanica-Zdrój	obszar gminy	ok. 50 000 zł	L	D	O
E. Rozwój oferty sportowo-rekreacyjnej pod kątem promocji	Budowa basenu otwartego	Ul. Sportowa	30 mln	P	I	P
	Budowa hali sportowej	Ul. Sportowa (OSIR)	ok. 5-6 mln	L	I	P

sportu i aktywnego stylu życia wśród mieszkańców	Opracowanie wspólnej oferty i kalendarza wydarzeń sportowych i rekreacyjnych dla mieszkańców Polanicy-Zdrój	obszar gminy	ok. 50 000 zł	L	D	O
	Budowa Parkour Parku	ul. Sportowa	ok. 1,5 mln zł	L	I	P

Kierunek działania 1.3.:

Rozwój informacji turystycznej

A. Inicjowanie, koordynowanie i prowadzenie działań na rzecz współpracy środowisk samorządu terytorialnego, gospodarczego i zawodowego oraz osób, instytucji i organizacji zainteresowanych rozwojem turystycznym miasta	Współpraca, monitorowanie i aktualizowanie oferty turystycznej na stronach podmiotów trzecich	obszar gminy	ok. 20000 zł	P	D	O
	Opracowanie i wdrożenie spójnej informacji turystycznej	na terenie miasta	ok. 50000 zł	P	S	O
B. Współpraca z gminami ościennymi i organizacjami turystycznymi w zakresie rozwoju gospodarki turystycznej i promocji walorów turystycznych	Utrzymanie i opracowanie nowych szlaków turystycznych, we współpracy z gminami ościennymi	obszar gminy	ok. 500000 zł	L/P	D/I	O

Kierunek działania 1.4.:

Promocja i wzmocnienie rozpoznawalności miasta w kraju i za granicą

A. Rozwój kompleksowej		obszar gminy	ok. 2 mln zł			
------------------------	--	--------------	--------------	--	--	--

informacji
turystyczno-
uzdrowiskowej

OSI 2. Infrastruktura drogowa i techniczna

Nazwa kierunku działania (priorytet inwestycyjny)	Nazwa przykładowego działania	Lokalizacja	Szacunkowy koszt [zł]	Typ projektu		
				Z	RP	ZP

Cel strategiczny 2.: Poprawa infrastruktury drogowej i technicznej Polanicy – Zdroju

Kierunek działania 2.1.:

Rozwój infrastruktury komunikacyjnej

A. Budowa i modernizacja dróg gminnych oraz infrastruktury około drogowej (mosty, chodniki, zatoki przystankowe)	Stworzenie pilotażowych programów komunikacji publicznej (gminnych, powiatowych). Wykreowanie i popularyzacja dobrych praktyk w tym zakresie	na terenie gminy i powiatu	ok. 50000 zł	P	D	O
	Stworzenie w wyniku współpracy JST, aglomeracyjnych zintegrowanych systemów w komunikacji publicznej (autobusowej i kolejowej)	na terenie gminy	ok. 50000 zł	P	D	O
	Współpraca na rzecz rozwoju zintegrowanej sieci ścieżek rowerowych i tras spacerowych	na terenie gminy	ok. 50000 zł	P	D	O
	Budowa przedszkola ze żłobkiem	Al. Wojska Polskiego	ok.8,5 mln	L	I	P
	Remonty dróg i chodników	Ul. Kłodzka, Warszawska, Okrzei, Kilińskiego, Bystrzycka, Zdrojowa, Mickiewicza, Żeromskiego, Norwida, Tuwima, Prusa, Kaczmarek, Gajcego, Sportowej, al. 1000-lecia, Chrobrego-	Każda ul. W granicach 1,5-2 mln zł	L	I	O

		Piastowska, Kochanowski ego, Mariańska i inne				
	Budowa oświetlenia energetycznego	Całe miasto	ok. 5 mln	L	I	O
	Budowa remizy strażackiej	Ul. Kościuszki	ok. 3 mln zł	L	I	P
	Budowa budynku z mieszkaniami na sprzedaż	obszar gminy	ok. 10 mln	L	I	P
	Budowa ścieżki turystyczno-przyrodniczej (pieszo rowerowej) wokół Wzgórza Marii z budową wieży/platformy widokowej	Wzgórze Marii	ok. 2 mln zł	L	I	P
	Lepsza przestrzeń dla seniorów wspólną przestrzenią wszystkich mieszkańców: Modernizacja istniejących ciągów pieszych i realizacja nowych we właściwych standardach projektowania uniwersalnego. Budowa/montaż ławek, przysiadaków, oznakowań fakturowych, oświetlenia, poręczy, przystanków.	Na terenie miasta	500000 zł	L	I	O
	Realizacja dróg i ciągów pieszych pozwalających na komfortowe i bezpieczne przemieszczanie się osób starszych, dzieci i osób z niepełnosprawnościami	Na terenie miasta	500000 zł	L	I	L

Kierunek działania 2.2.:

Tworzenie warunków do poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym

A. Stwarzanie warunków do poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym	Wprowadzenie fotoradarowych tablic informujących o przekroczeniu prędkości i przewidzianych za to punktach karnych	Na terenie miasta (Al. Wojska Polskiego, Tranzytowa/Zakopiańska, Kościuszki, Warszawska)	jeden ok. 20000 zł	L	I	L
B. Opracowanie i wdrożenie polityki parkingowej Park & Ride	Poprawa, rozbudowa i budowa obecnych i przyszłych parkingów	na terenie miasta	ok. 1 mln zł	L	I	O

Kierunek działania 2.3.:

Rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej

A. Modernizacja i budowa infrastruktury technicznej	Modernizacja oświetlenia na terenie gminy. Wymiana 50 pkt świetlnych sodowych na LED	na terenie miasta	75 000,00	L	I	L
---	--	-------------------	-----------	---	---	---

Kierunek działania 2.4.:

Poprawa dostępności komunikacyjnej

A. Działania skierowane na rozwój transportu kolejowego oraz autobusowego w Kotlinie Kłodzkiej	Wypracowanie (we współpracy z właściwymi instytucjami) docelowej koncepcji integracji komunikacyjnej terytorium Porozumienia Sudety 2030 (kolejowej i drogowej)	obszar gminy	50 000 zł	P	D	O
	Wspieranie działań na rzecz modernizacji głównych osi komunikacyjnych (w tym obejść miast), integrujących główne ośrodki gospodarcze i turystyczne - współpraca JST z właściwymi instytucjami	obszar gminy	do oszacowania	P	S	O
	Promowanie dobrych praktyk w zakresie zwiększenia dostępności i podnoszenia standardu podróży kolejowych (remonty dworców, tworzenie centrów przesiadkowych).	na terenie miasta	do oszacowania	P	D	O
	Współtworzenie subregionalnego programu na rzecz rewitalizacji lokalnych połączeń kolejowych	obszar gminy	do oszacowania	P	D	O

OSI 3. Edukacja, ochrona zdrowia, kultura i bezpieczeństwo

Nazwa kierunku działania (priorytet inwestycyjny)	Nazwa przykładowego działania	Lokalizacja	Szacunkowy koszt [zł]	Typ projektu		
				Z	RP	ZP

Cel strategiczny 3.: Harmonijny rozwój usług dla mieszkańców oraz gości Polanicy – Zdrój

Kierunek działania 3.1.:

Zapewnienie wysokiej jakości usług oświaty i wychowania

A. Zwiększenie dostępności usług opiekuńczo-wychowawczych	Współpraca JST w zakresie tworzenia komplementarnych sieci placówek opieki przedszkolnej, edukacyjnej i społecznej	utworzenie zespołu przedszkolno-szkolnego (połączenie Przedszkola Publicznego na Al. Wojska Polskiego ze Szkołą	do oszacowania	L	S	P
---	--	---	----------------	---	---	---

		Podstawową nr 2 im. Żołnierzy z Monte Cassino na Al. Wojska Polskiego)				
B. Zapewnienie wysokiej jakości systemu kształcenia na poziomie podstawowym i średnim	Wypracowanie spójnej, aktywnej polityki podwyższania kwalifikacji nauczycieli	obszar gminy	do oszacowania	L	D	O
C. Promowanie uczenia się przez całe życie i kształcenia ustawicznego	Integracja działalności i rozwój współpracy programowej uniwersytetu trzeciego wieku	Uniwersytet III Wiek działa przy Teatrze Zdrojowym	do oszacowania	L	S	P
D. Podnoszenie jakości i standardu bazy dydaktycznej i sportowej	Budowa interaktywnego placu wodnego przy Szkole Podstawowej nr 2	Al. Wojska Polskiego	ok. 1-5 mln	L	I	
E. Zapewnienie bezpieczeństwa i przyjaznej atmosfery w placówkach oświatowych						

Kierunek działania 3.2.:

Wsparcie, integracja i aktywizacja osób niepełnosprawnych, starszych i potrzebujących

A. Rozwój systemowych rozwiązań na rzecz opieki zdrowotnej nad osobami starszymi,	Promowanie modelowych rozwiązań w zakresie kompleksowych polityk dla „srebrnego sektora” (transfer dobrych praktyk, wizyty studyjne, szkolenia)	na terenie miasta	do oszacowania	L	S	O
	Współpraca JST w zakresie tworzenia komplementarnej sieci placówek i usług opiekuńczych	na terenie miasta	do oszacowania	L	S	O
	Aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych	na terenie	do	L	S	O

chorymi i z niepełnosprawnością	wykluczeniem społecznym	miasta	oszacowania			
	Promowanie modelowych rozwiązań w zakresie organizacji opieki i wsparcia dla osób niepełnosprawnych	na terenie miasta	do oszacowania	L	S	O
	Animacja wielosektorowej współpracy (instytucje publiczne, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej, podmioty prywatne) w działaniach wzmacniających integrację społeczną	na terenie miasta	do oszacowania	L	S	O

Kierunek działania 3.3.:

Promocja i kształtowanie zachowań prozdrowotnych mieszkańców

A. Promocja i kształtowanie postaw prozdrowotnych we wszystkich grupach wiekowych	Podnoszenie świadomości zdrowotnej mieszkańców poprzez prowadzenie programów edukacji i profilaktyki zdrowotnej	na terenie miasta	do oszacowania	L	S	O
	Propagowanie sportu i rekreacji ruchowej wśród mieszkańców, w tym kształtowanie nawyków uczestnictwa w kulturze fizycznej	na terenie miasta	do oszacowania	L	S	O
B. Prowadzenie edukacji i prewencji w zakresie zwalczania uzależnień, w tym od narkotyków, alkoholu i innych używek	Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem	na terenie miasta (zadania w punkcie B realizowane są przez GKPiRPA)	do oszacowania	L	S	O
	Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej	na terenie miasta	do oszacowania	L	S	O
	Wspomaganie działań instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów narkomanii	na terenie miasta	do oszacowania	L	S	O
	Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie tych osób ze środowiskiem lokalnym z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu Socjalnego	jw.	do oszacowania	L	S	O
	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych i rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i	jw.	do oszacowania	L	S	O

	socjoterapeutycznych					
C. Poprawa dostępności i jakości do opieki zdrowotnej, w tym nocnej i świątecznej	Lobbowanie na rzecz zwiększenia dostępności do opieki zdrowotnej					
D. Rozwój systemowych rozwiązań na rzecz opieki zdrowotnej nad osobami starszymi, chorymi i z niepełnosprawnością	Rozwój dziennych domów wsparcia	na terenie miasta	do oszacowania	L	S	O
	Zwiększenie ilości usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania	na terenie miasta	do oszacowania	L	S	O
Kierunek działania 3.4.: Zapewnienie wysokiej jakości oferty kulturalnej						
A. Zapewnienie atrakcyjnej oferty kulturalnej adresowanej do różnych grup wiekowych, dla mieszkańców i przyjezdnych	Zwiększenie oferty kulturalnej dla wszystkich grup wiekowych, w tym w szczególności dla młodzieży	zwiększenie oferty Teatru Zdrojowego-Centrum Kultury i Promocji	ok. 2000000 zł	P	S	O

OSI 4. Przedsiębiorczość i cyfryzacja

Nazwa kierunku działania (priorytet inwestycyjny)	Nazwa przykładowego działania	Lokalizacja	Szacunkowy koszt [zł]	Typ projektu		
				Z	R P	ZP

Cel strategiczny 4.: Rozwój przedsiębiorczości oraz cyfryzacji na terenie Gminy Polanica - Zdrój

Kierunek działania 4.1.:
Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości

A. Wspieranie aktywności gospodarczej lokalnych przedsiębiorców, w tym branży turystycznej, noclegowej i gastronomicznej	Organizacja sieci inkubatorów przedsiębiorczości i platform start-upowych, opartej na współpracy JST	na terenie miasta	ok. 2 mln zł	P	S	O
	Realizacja programu transferu wiedzy i dobrych praktyk w zakresie wspierania przedsiębiorczości	na terenie miasta	do oszacowania	P	D / S	O
	Promocja gospodarcza Polanicy-Zdrój: konkurs Anioły Biznesu Polanicy-Zdrój, konferencje promujące miasto, śniadania biznesowe, udział w targach, promocja marki miasta Polanica-Zdrój	obszar gminy	ok. 1 mln zł	P	S	O
	Kampania dla przedsiębiorców dot. pozyskiwania środków unijnych	na terenie miasta	50 000 zł	L	S	O
B. Tworzenie atrakcyjnych warunków do inwestowania i prowadzenia biznesu	Wsparcie instytucjonalne i finansowe dla inicjatyw klastrowych (np. zdrowie/uzdrowiska, turystyka, motoryzacja, surowce naturalne, produkty regionalne itp.)	na terenie miasta	50 000 zł	L	S	O
	Opracowanie systemu ulg i preferencji dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą	na terenie miasta		L	S	O
C. Upowszechnianie przedsiębiorczości poprzez edukację wszystkich grup wiekowych	Kształcenie kompetencji i promocja postaw przedsiębiorczych wśród dzieci i młodzieży: konkurs mój pomysł na biznes, konferencja akademia biznesu	szkoły polanickie	10 000 zł	L	S	O
	Praktycy w szkole - Właściciele, menedżerowie przedstawiają doświadczenia, „zarażają” uczniów	szkoły polanickie	10 000 zł	L	S	O
D. Kompleksowe uzbrajanie terenów inwestycyjnych	Przygotowanie i uzbrojenie terenów inwestycyjnych w sieć wodociągową i sieć kanalizacji sanitarnej, oświetlenie, kanalizację deszczową, drogi	teren całego miasta	ok. 5 mln zł	L	I	O
E. Inicjowanie i wspieranie współpracy pomiędzy polanickimi przedsiębiorstwami i na rzecz wzrostu konkurencyjności gospodarczej	Tworzenie łańcucha wzajemnych relacji i współpracy w triadzie administracja publiczna _ biznes -nauka	obszar gminy	do oszacowania	L	I	O
	Wsparcie rozwoju powiązań kooperacyjnych firm z obszaru Porozumienia Sudety 2030	obszar gminy	do oszacowania	P	I	O

Kierunek działania 4.2.:
Opracowanie i realizacja polityki inwestycyjnej Gminy

A. Opracowanie i wdrożenie programu rozwoju inwestycji w Polanicy - Zdroju 2030	Promocja terenów inwestycyjnych w Polanicy-Zdrój w mediach społecznościowych, stronach internetowych, folderach informacyjnych	obszar gminy	50 000 zł	P	S	O
	Zapewnienie kompleksowej obsługi inwestorów	Urząd Miejski	do oszacowania	P	S	O
	Projekt – Centrum Inwestora (zewnątrznego i wewnętrznego)	obszar gminy	do oszacowania	P	S	P
	Promocja terenów inwestycyjnych i mieszkaniowych w aglomeracjach położonych w otoczeniu Polanicy-Zdroju– pakiet ulg, atrakcyjność przyrodnicza, dostępność	obszar gminy	do oszacowania	P	S	O

Kierunek działania 4.3.:
Poprawa łączności cyfrowej

A. Rozwój sieci szerokopasmowej	Rozbudowa sieci światłowodowej w celu upowszechnienia dostępu do szerokopasmowego internetu	teren miasta	50000 zł	L	I	O
	Wdrożenie bezpłatnego wifi w przestrzeni publicznej	Deptak, Park Zdrojowy, Corso, czyli trasa spacerowa nad rzeką Bystrzycą Dusznicką	50 000	L	I	O
B. Wdrożenie, promocja i doskonalenie oferty e-usług i e-komunikacji	Modernizacja systemu informatycznego w Urzędzie Miejskim	Urząd Miejski, ul. J. Dąbrowskiego	300 000	L	I	P
	Podnoszenie kompetencji cyfrowych pracowników JST oraz mieszkańców regionu wraz z wymianą przestarzałego, szkodliwego dla środowiska sprzętu	Urząd Miejski	200000 zł	L	I	P
C. Upowszechnianie wiedzy informatycznej we wszystkich grupach	Działania zwiększające dostęp i rozwój kompetencji obywateli w zakresie korzystania z Internetu oraz tworzenie zachęcających ich do tego rozwiązań i projektów	teren miasta	50000 zł	L	S	O

wiekowych, w tym w szczególności wśród seniorów						
D. Powszechna digitalizacja w instytucjach publicznych i dostępność do dokumentów, wniosków, formularzy itp.	Budowa sieci szkieletowej dla potrzeb budynków użyteczności publicznej	obszar gminy	do oszacowania	L	I	O
Kierunek działania 4.4.: Rozwój oraz upowszechnianie e- administracji, z uwzględnieniem zwiększenia zdolności instytucjonalnej i skuteczności administracji publicznej						
A. Prowadzenie audytów informatycznych w urzędach i jednostkach publicznych	Audyt informatyczny - przeprowadzenie		15000 zł /audyt	L	D	O
B. Wymiana sprzętu w obszarze IT w urzędach i jednostkach publicznych	Wdrożenie projektów związanych z usprawnieniem komunikacji elektronicznej		500000 zł	L	I	O
C. Digitalizacja i wdrażanie procesów w zakresie e-administracji w urzędach i jednostkach publicznych	Kompleksowa obsługa interesanta w urzędzie z wykorzystaniem elektronicznych formularzy na platformie ePUAP i zapewnienie powszechnej dostępności e-usług, e-administracji i e-komunikacji	Urząd Miejski	300000 zł	L	S	P
	Wdrażanie procedur administracyjnych online, dzięki czemu obywatele będą mogli załatwić swoje sprawy bez konieczności przemieszczania się.	Polanica-Zdrój	bezkosztowe	L	S	P

OSI 5. Ochrona powietrza i zasobów naturalnych

Nazwa kierunku działania (priorytet inwestycyjny)	Nazwa przykładowego działania	Lokalizacja	Szacunkowy koszt [zł]	Typ projektu		
				Z	R P	ZP
Cel strategiczny 5.: Racjonalne korzystanie z zasobów naturalnych						
Kierunek działania 5.1.:						
Ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza						
A. Systematyczny pomiar powietrza oraz opracowanie i wdrożenie programu "zdrowe powietrze"	Budowa lub przystosowanie obecnie istniejących przystanków autobusowych do ekologicznych rozwiązań w kierunku smart-city oraz tzw. zielonych przystanków (Dachy przystanków z zamontowanymi ogniwami fotowoltaicznymi oraz tzw. „zielone ściany” przystanków, zasilane wodą opadową zbieraną z dachów) - przystanki przy ul. Zdrojowej (2 szt.), ul. Wojska Polskiego (2 szt. - dz. nr 458/6 obręb Centrum oraz na dz. nr 446/1 obręb Centrum), ul. Warszawska (2 szt.).	obszar gminy	ok. 100000 zł/jeden	L	I	L
B. Poprawa jakości powietrza poprzez ograniczanie niskiej emisji i wdrażanie gospodarki niskoemisyjnej	Aktualizacja i wdrażanie Planu Gospodarki Niskoemisyjnej	obszar gminy	ok. 7 000 zł	L	D	O
	Prowadzenie działań kontrolnych w zakresie zakazu rodzaju paliw spalanych w indywidualnych systemach grzewczych	na terenie miasta	ok. 20000 zł	L	S	O
	Remont oświetlenia w Parku Zdrojowym oraz na terenie miasta (wymiana oświetlenia na LED)	obszar gminy	100000 zł	L	I	
	Ziemia Kłodzka – Czyste powietrze –wymiana kotłów lokalach komunalnych	budynki komunalne na terenie miasta	500000 zł	L	I	O
	Zmniejszenie niskiej emisji poprzez budowę i rozbudowę systemów gazowniczych	budynki mieszkaniowe i użyteczności publicznej na terenie miasta	500000 zł	L	I	O
C. Organizacja sprawnego i ekologicznego transportu zbiorowego, zapewniającego	Rozwój komunikacji publicznej oraz zwiększenie jej atrakcyjności dla mieszkańców	Zakup pojazdów niskoemisyjnych	ok. 2 mln zł	L/P	I	O

dostęp do atrakcji turystycznych oraz uwzględniającego potrzeby seniorów i osób z niepełnosprawnościami						
---	--	--	--	--	--	--

Kierunek działania 5.2.:

Wzrost efektywności energetycznej

A. Przeciwdziałanie zanieczyszczeniu środowiska naturalnego poprzez rozbudowę i modernizację infrastruktury technicznej	Wymiana źródeł spalania o niskiej mocy w sektorze komunalno – bytowym (kotły węglowe spełniające wymagania ekoprojektu zgodnie z Dyrektywą 2009/125/EC)	Polanica-Zdrój	420 000,00	L	I	O
	Wymiana źródeł spalania o niskiej mocy w sektorze komunalno – bytowym (kotły gazowe)	Polanica-Zdrój	900 000,00	L	I	O
	Wymiana źródeł spalania o niskiej mocy w sektorze komunalno – bytowym (kotły na biomasę spełniające wymagania ekoprojektu zgodnie z Dyrektywą 2009/125/EC)	Polanica-Zdrój	156 000,00	L	I	O
	Budowa zielonych przystanków	Polanica-Zdrój	1 mln	L	I	O
	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej: Szkoła Podstawowa nr 2 im. Żołnierzy z Monte Cassino	Polanica-Zdrój	500 000,00	L	I	P
	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej: Szkoła Podstawowa Stowarzyszenia “Edukator” na ul. Kościuszki	Polanica-Zdrój	485 900,69	L	I	P
	Wyposażenie budynków użyteczności publicznej w mikroinstalacje OZE					
	Instalacje fotowoltaiczne: - Szkoła Podstawowa nr 2 im. Żołnierzy z Monte Cassino - Dzienny Dom Senior+ - Budynek przy ulicy Zdrojowej 34, - Budynki Spółdzielni Mieszkaniowej w Kłodzku.	Polanica-Zdrój	do oszacowania	L	I	P
Wyposażenie budynków mieszkalnych w mikroinstalacje - -OZE - 70 instalacji solarnych o powierzchni średnio 4m2 każda). -120 instalacji fotowoltaicznych o mocy średnio 3kW.	Polanica-Zdrój	770 000,00 2 520 000,00 350 000,00	L	I	P	

	-25 pomp ciepła					
	Wymiana oświetlenia na energooszczędne	Polanica-Zdrój	ok. 1 mln zł	L	I	O
	Ograniczanie pylenia wtórnego poprzez oczyszczanie dróg	Polanica-Zdrój	ok. 500000 zł	L	I	O
B. Rozwój systemu gospodarowania odpadami	Tworzenie rocznych sprawozdań z funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi	Urząd Miejski	bezkosztowo	L	D	P
	Ograniczenia produkcji odpadów i ich ponowne wykorzystanie, wprowadzenie recyklingu	na terenie miasta	ok. 50000 zł	L	D / S	O
	Lokalny program skierowany do właścicieli nieruchomości w zakresie wyposażania nieruchomości w przydomowe kompostowniki	Urząd Miejski	ok. 25000 zł	L	D	O
	Budowa/modernizacja gminnego Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów oraz ogólnodostępnych dla mieszkańców gniazd selektywnego gromadzenia odpadów	Urząd Miejski	ok. 1 mln zł	L	I	P
C. Edukacja ekologiczna mieszkańców poprzez organizację akcji edukacyjnych i informacyjnych	Prowadzenie kampanii edukacyjno-informacyjnej w celu podnoszenia świadomości w zakresie szkodliwości spalania odpadów oraz węgla o słabej kaloryczności i wysokiej zawartości siarki w przydomowych kociołkach.	Polanica-Zdrój	bezkosztowo	L	D / S	O
D. Dostosowanie do zmian klimatu i zapobieganie ryzyku	Rewaloryzacja i rewitalizacja terenów zieleni w Polanicy-Zdroju z uwzględnieniem zielono- niebieskiej infrastruktury na potrzeby adaptacji miasta do zmian klimatu	Polanica-Zdrój	9 184 347	L	I / S	O
	Ochrona różnorodności biologicznej przez ograniczenie istniejących obciążeń oraz zarządzanie skutkami zjawisk ekstremalnych	Polanica-Zdrój	do oszacowania	L	S	O
	Adaptacja obszarów miejskich do pojawiających się ekstremalnych zjawisk pogodowych (gwałtowne deszcze, wiatry, burze, susze, fale upałów i zimna, miejskie wyspy ciepła)	Polanica-Zdrój	do oszacowania	L	S	O
Kierunek działania 5.3.: Przeciwdziałanie zanieczyszczeniu środowiska naturalnego oraz ochrona zasobów przyrodniczych						
A. Prowadzenie działań	Wypełnianie obowiązków w zakresie planowania działań	Urząd Miejski	bezkosztowo	L	D	P

prewencyjnych w celu zwiększenia poczucia bezpieczeństwa i podnoszenia świadomości mieszkańców o zagrożeniach	dotyczących środowiska oraz respektowanie wymagań ochrony środowiska w planowaniu przestrzennym.					
	Prowadzenie kontroli stosowania przepisów o ochronie środowiska w zakresie objętym swoją właściwością.	Urząd Miejski	bezkosztowe	L	D	P
	Kontrole przestrzegania zakazu spalania odpadów w urządzeniach grzewczych i na otwartych przestrzeniach.	Urząd Miejski/Straż Miejska	bezkosztowe	L	D	P
	Organizowanie przetargów na wspólny zakup energii dla budynków użyteczności publicznej.	Urząd Miejski		L	D	P
	Wprowadzenie kryteriów ekologicznych do procedur udzielania zamówień publicznych i poszukiwanie rozwiązań ograniczających negatywny wpływ produktów i usług na środowisko.	Urząd Miejski	bezkosztowe	L	D	P
	Realizacja zadań monitoringowych jakości powietrza w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	Urząd Miejski/ Straż Miejska	50000 zł	L	S	P
	Rozwój systemu monitoringu i ostrzegania przed zagrożeniami związanymi z ekstremalnymi zjawiskami	Urząd Miejski	20000 zł	L	D	P
B. Zwiększenie poziomu zabezpieczenia przeciwpożarowego, w tym ratownictwa	Budowa nowej siedziby remizy dla jednostki OSP	Polanica-Zdrój (ul. Kościuszki)	5 mln zł	L	I	P
C. Rozwój i modernizacja systemu monitoringu miejskiego	Wdrożenie projektu - "Monitoring w Gminie"	całe miasto	1,5 mln zł	L	I	O
D. Usprawnienie systemu zarządzania kryzysowego w gminie	Utworzenie nowych procedur w zarządzaniu kryzysowym z wykorzystaniem IT	Urząd Miejski	ok. 25000 zł	L	D	O
E. Prowadzenie przeciwpowodziowych działań zapobiegawczych	Wspieranie działań na rzecz prowadzenia racjonalnej gospodarki wodnej w zakresie retencji, ujęć, systemów dystrybucji wody oraz oczyszczania ścieków i ochrony przeciwpowodziowej	całe miasto	ok. 150000 zł	L	D / I	O
F. Ochrona i udostępnianie dziedzictwa przyrodniczego	Wsparcie działań ochronnych na obszarach chronionych (parki narodowe, krajobrazowe, obszary NATURA 2000, rezerваты przyrody) z uwzględnieniem ich udostępniania turystycznego	Park Zdrojowy, strefa uzdrowiskowa A	ok. 200000 zł	L	D / S	O
	Wyznaczenie obszarów szczególnie cennych przyrodniczo do	Urząd Miejski	bezkosztowo	L	D	P

	objęcia planowaniem miejscowym (MPZP)	(realizator zadania)				
	Wyeksponowanie i zabezpieczenie obszarów cennych przyrodniczo i krajobrazowo	Urząd Miejski (realizator zadania)	ok. 50000 zł	L	D / S	O

OSI 6. Wizerunek i komunikacja

Nazwa kierunku działania (priorytet inwestycyjny)	Nazwa przykładowego działania	Lokalizacja	Szacunkowy koszt [zł]	Typ projektu		
				Z	R / P	ZP

Cel strategiczny 6.: Poprawa współpracy i komunikacji w Gminie Polanica – Zdrój

Kierunek działania 6.1.:

Zarządzanie Marką Polanica-Zdrój w relacjach z klientem wewnętrznym i zewnętrznym Gminy

A.	Wspieranie oddolnych inicjatyw stymulujących budowanie lokalnej oferty kulturalnej, sportowo-rekreacyjnej i usług społecznych	Opracowanie konkursów z grantami na realizację wybranych zadań	teren miasta	ok. 500000 zł	L/P	S	O
B.	Zapewnienie udziału społecznego w zarządzaniu i podejmowaniu decyzji w sprawach publicznych	Opracowanie strategii komunikacji i jej wdrożenie		ok. 20 000 zł	L	S	O
C.	Rozwój i promocja budżetu obywatelskiego	Rozwój i promocja budżetu obywatelskiego	teren miasta	50000 zł	L	S	O
D.	Wzmacnianie poczucia	Organizacja imprez gminnych	teren miasta	bezkosztowo	L	S	O

wspólnoty poprzez podejmowanie działań na rzecz zwiększenia udziału mieszkańców w życiu publicznym i angażowania się społeczności lokalnej w działania realizowane na rzecz gminy						
E. Budowa sprawnego systemu komunikacji i dialogu z mieszkańcami, wykorzystującego media tradycyjne, nowoczesne technologie oraz media społecznościowe	Wdrożenie strategii komunikacji		bezkosztowo	L	S	O
F. Intensyfikacja współpracy z partnerami samorządowymi, społecznymi i gospodarczymi, w obszarach strategicznych	Wdrożenie strategii komunikacji		bezkosztowo	L	S	O
G. Współpraca z uczelniami w zakresie wykorzystania prac dyplomowych, raportów, analiz, projektów, publikacji naukowych dla	Zlecenia przygotowywania raportów, ekspertyz itp.		50000 zł	P	S / D	O

potrzeb rozwojowych gminy						
Kierunek działania 6.2.:						
Zwiększenie partycypacji w podejmowanych decyzjach w gminie						
A. Zwiększenie dostępności wysokiej jakości nowoczesnych usług publicznych, w tym zapewnienie powszechnej dostępności e-usług i e-komunikacji	Promowanie współpracy w zakresie kreowania wspólnego, pozytywnego wizerunku społecznego (zamieszkać tu, nie wyjeżdżaj)	obszar gminy	50000 zł	P	S	O
B. Usprawnienie systemu zarządzania w celu przyspieszenia realizacji procesów i procedur administracyjnych	Integracja działań w zakresie marketingu gospodarczego obszaru (rozpocznij działalność, zainwestuj tu)	obszar gminy	50000 zł	P	S	O
C. Podniesienie jakości obsługi klienta i kwalifikacji kadry urzędniczej w Urzędzie Miejskim oraz w jednostkach organizacyjnych gminy, w szczególności w zakresie elektronicznej obsługi mieszkańców	Wsparcie działań i współpracy na rzecz starzenia zintegrowanej promocji turystycznej obszaru Porozumienia Sudety 2030 (przyjeźdź do nas. spędź tu wakacje)	obszar gminy	50000 zł	P	S	O

D.	Zapewnienie profesjonalnej i zindywidualizowanej obsługi przedsiębiorców	Działania promocyjne i informacyjne prowadzone na terenie województwa i kraju mające na celu rozwój przedsiębiorczości na terenie gminy	obszar gminy	500000 zł	P	S	O
Kierunek działania 6.3.: Rozwój e-komunikacji							
A.	Stworzenie jednorodnego systemu informatycznego dla urzędu oraz wszystkich jednostek i podmiotów gminnych	Budowa systemu informacji miejskiej i dialogu społecznego, wykorzystujących nowoczesne technologie oraz media społecznościowe	Urząd Miejski	150000 zł	L	S / D	O
B.	Prowadzenie audytów informatycznych w obszarze - sprzętu, programów i umiejętności w celu aktualizacji i optymalizacji wykorzystania IT w pracy urzędu, jednostek i podmiotów gminnych	Zapewnienie funkcjonowania systemu badania opinii mieszkańców	Urząd Miejski i jednostki podległe	100000 zł	L	D	O
C.	Tworzenie obszarów z wolnym Wi-Fi	Tworzenie obszarów z wolnym Wi-F	teren miasta	250000 zł	L	S	O

Źródło:

opracowanie

własne

Załączniki

Spis tabel

Tabela 1. Etapy prac nad Strategią

Tabela 2. Metodyka opracowania

Tabela 3. Liczba i struktura ludności gminy na tle grupy porównawczej [2015-2019]

Tabela 4. Cele strategiczne i operacyjne

Tabela 5. Wykaz jednostek odpowiedzialnych za realizację Strategii

Tabela 6. Wykaz jednostek odpowiedzialnych za realizację celów strategicznych i operacyjnych

Tabela 7. Spójność celów

Tabela 8. Dokumenty powiązane ze Strategią

Tabela 9. Prognoza dochodów gminy Polanica-Zdrój na lata 2021-2025 (zł)

Tabela 10. Prognoza wydatków gminy Polanica-Zdrój na lata 2021-2025 (zł)

Tabela 11. Macierz wskaźników rezultatu, oddziaływania i produktu

Tabela 12. Rejestr ryzyk dla realizacji Strategii Rozwoju Gminy Polanica-Zdrój

Tabela 13. Przykładowe projekty do realizacji w ramach Strategii

Zespół ds. opracowania

Strategii Rozwoju Gminy Polanica-Zdrój na lata 2022-2027:

Zgodnie z Zarządzeniem Nr 115/2021 Burmistrza Miasta Polanica – Zdrój z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie powołania Zespołu ds. opracowania Strategii Rozwoju Gminy Polanica – Zdrój na lata 2022-2027 powołano Zespół w następującym składzie:

- Agata Winnicka,
- Adriana Kidacka-Czyrnek,
- Wioletta Książkiewicz,
- Barbara Śpiewak,
- Marta Góźdź,
- Marlena Runiewicz-Wac,
- Justyna Kuban,
- Mariusz Winiarz,
- Iwona Mokrzanowska,
- Dariusz Kłonowski,
- Elżbieta Żylińska,
- Marcin Moskal.

Opracowanie:

Instytut Maxa Webera Sp. z o.o.

www.imw.edu.pl

Zespół:

Dr Jerzy Tutaj, Wojciech Tutaj, Dorota Kondratowicz,

Dr Hab. Paweł Bartoszczuk, profesor SGH w Warszawie